
Farmy wiatrowe MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, Polska

POPRAWA LUB PRZYWRACANIE ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA – DOKUMENT RAMOWY (LRF). KOMPONENTY MORSKIE PROJEKTÓW

KLIENT

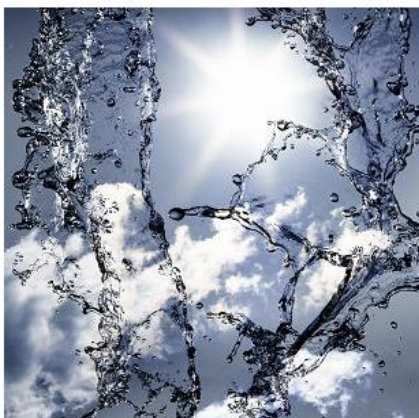
Equinor & Polenergia S.A.

PRZEDMIOT

Poprawa lub przywracanie źródeł utrzymania
- dokument ramowy (LRF). Komponenty
morskie Projektów.

DATA / WERSJA : 03.10.2024 / 05

KOD DOKUMENTU:

KOMPONENTY MORSKIE LRF

PROJEKT	LRF dla farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, Polska	KOD DOKUMENTU	
TYTUŁ	Poprawa lub przywracanie źródeł utrzymania-dokument ramowy (LRF). Komponenty morskie Projektów	DYREKTOR PROJEKTU	Andrzej Krzyszczak
KLIENT	Equinor & Polenergia S.A.	PRZYGOTOWANE PRZEZ	Frederic Giovannetti Katarzyna Auffret-Twardowska Anita Kuliś (weryfikacja) SOTIS Advisors
KONTAKT		MULTICONSULT POLSKA UNIT	Departament Doradztwa Technicznego i Środowiskowego

Niniejszy raport został przygotowany przez Sotis Advisors sp. z o.o. we współpracy z Multiconsult Polska sp. z o.o. na zlecenie klienta. Prawa klienta do raportu wynikają z odpowiedniej umowy cesji.

01	2024-05-06	Pierwszy projekt raportu	Katarzyna Auffret-Twardowska / Frederic Giovannetti	Anita Kuliś	Andrzej Krzyszczak
02	2024-06-14	Drugi projekt uwzględniający uwagi inwestora Projektu i doradcy Kredytodawcy	Frederic Giovannetti	Anita Kuliś	Andrzej Krzyszczak
03	2024-06-26	Trzeci projekt raportu po uwagach inwestora	Anita Kuliś	Frederic Giovannetti	Andrzej Krzyszczak
04	2024-06-30	Wersja końcowa LRF przetłumaczona na język polski z języka angielskiego	Anita Kuliś Klaudia Drosio	Frederic Giovannetti	Andrzej Krzyszczak
05	2024-10-03	Wersja końcowa po uwagach banków inwestycyjnych	Frederic Giovannetti / Katarzyna Auffret-Twardowska	Anita Kuliś	Andrzej Krzyszczak
REV.	Data	Opis	Przygotowane przez	Weryfikacja przez	Zatwierdzony przez

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

SPIS TREŚCI

STRESZCZENIE	7
1 WPROWADZENIE - ZAKRES NINIEJSZEGO DOKUMENTU	10
1.1 Wprowadzenie.....	10
1.2 Metodyka przygotowania LRF	10
2 PODSUMOWANIE OPISU PROJEKTÓW	13
2.1 Przegląd	13
2.2 Opis Projektów.....	13
2.3 Komponenty morskie	15
2.4 Komponenty lądowe	17
2.5 Status zezwoleń i przeprowadzone konsultacje Projektów	19
2.5.1 Zezwolenia na Projekty.....	19
2.5.2 Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach	19
2.5.3 Planowanie przestrzenne obszarów morskich	20
2.6 Uzasadnienie Projektów i strategia środowiskowa	22
2.6.1 Strategia unijna i krajowa	22
2.6.2 Ramy zaangażowania wielu zainteresowanych stron: Porozumienie Sektorowe	22
3 RAMY PRAWNE I INSTYTUCJONALNE	23
3.1 Ogólna polityka w zakresie energii odnawialnej w Polsce	23
3.2 Kluczowe przepisy międzynarodowe, unijne i polskie	23
3.2.1 Prawodawstwo międzynarodowe i unijne.....	23
3.2.2 Polskie ustawodawstwo	25
3.3 Postanowienia szczegółowe dotyczące rekompensat i przywracania źródeł utrzymania dla poszkodowanych rybaków	27
4 ANALIZA PORÓWNAWCZA ROZWIĄZAŃ MIĘDZYNARODOWYCH - REKOMPENSATY DLA RYBOŁÓWSTWA I FARMY WIATROWE	29
4.1 Wymagania międzynarodowych instytucji finansowych	29
4.2 Dania.....	30
4.3 Francja	30
4.4 Wielka Brytania.....	31
4.5 Rezolucja Parlamentu Europejskiego	31

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

4.6	Inne rozwiązania	32
5	POTENCJALNE ODDZIAŁYWANIE NA RYBAKÓW.....	33
5.1	Metodologia i ograniczenia	33
5.2	Porty rybackie	33
5.3	Łowiska, trasy statków, połowy	38
5.3.1	Lokalizacja kwadratów rybackich	38
5.3.2	Porty pochodzenia statków połowiących w odnośnych kwadratach.....	40
5.3.3	Techniki połowowe	44
5.3.4	Połowy.....	45
5.3.5	Nakład połowowy.....	47
5.3.6	Wydajność połowowa	50
5.3.7	Średnioterminowe perspektywy lokalnego rybołówstwa	51
5.4	Podsumowanie	52
5.5	Aktualizacja danych.....	52
6	ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY	53
6.1	Wcześniejsze konsultacje w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich.....	53
6.1.1	Konsultacje krajowe w Polsce	53
6.1.2	Konsultacje międzynarodowe	53
6.2	Wcześniejsze konsultacje w ramach Projektów.....	53
6.2.1	Konsultacje ze społecznością rybacką	53
6.2.2	Konsultacje w ramach "Porozumienia Sektorowego"	54
7	POPRAWA LUB PRZYWRACANIE ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA	57
7.1	Przewodnie zasady środków zarządzania wpływem.....	57
7.2	Unikanie i minimalizacja.....	57
7.2.1	Oddziaływania w fazie budowy.....	57
7.2.2	Oddziaływania w fazie operacyjnej	58
7.3	Zasady kwalifikowalności	58
7.4	Macierz uprawnień	59
7.5	Proces w kierunku Planu przywrócenia źródeł utrzymania.....	62
7.5.1	Przegląd	62
7.5.2	Spis ludności	62
7.5.3	Badanie podstawowe dotyczące źródeł utrzymania	62
7.5.4	LRP.....	63
7.5.5	Proces konsultacji.....	63
8	DALSZE ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY	64

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

8.1	Identyfikacja interesariuszy	64
8.1.1	Instytucjonalne zainteresowane strony.....	64
8.1.2	Organizacje społeczeństwa obywatelskiego.....	64
8.2	Plan zaangażowania na przyszłość	65
8.2.1	Krótkoterminowe: Podczas ujawniania LRF.....	65
8.2.2	W połowie okresu: Podczas przygotowywania LRP.....	65
8.2.3	W połowie okresu: Przed i w trakcie budowy.....	66
8.2.4	Długoterminowe: Przed i w trakcie operacji.....	66
9	ZAŁĄCZNIKI	67
	Załącznik 1 - Duńskie wytyczne podsumowujące	67
	Załącznik 2- Bibliografia	69
 TABELE		
	Tabela 1 Konsultacje z zainteresowanymi stronami w celu przygotowania niniejszego LRF.....	11
	Tabela 2 Kluczowe informacje o Projektach	14
	Tabela 3 Komponenty morskie Projektów.....	15
	Tabela 4 Komponenty lądowe Projektów.....	17
	Tabela 5 Nakład połowowy (w dniach) i wydajność (w kg/dzień) w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich ...	48
	Tabela 6 Macierz uprawnień dla oddziaływań morskich.....	59
 RYSUNKI		
	Rysunek 1. Lokalizacja MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, zewnętrznej infrastruktury przyłączeniowej oraz bazy O&M w Łebie (obiekt towarzyszący).....	13
	Rysunek 2. Schemat Projektów.....	14
	Rysunek 3. Lokalizacja farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III oraz korytarza infrastruktury przyłączeniowej	16
	Rysunek 4. Lokalizacja lądowej części Projektów.....	18
	Rysunek 5. Lokalizacja Projektów na tle podziału na strefy w Morskim Planie Zagospodarowania Przestrzennego.....	21
	Rysunek 6. Porty rejestracji statków potencjalnie poławiających na obszarze MFW lub w jego pobliżu.....	34
	Rysunek 7. Zdjęcia wykonane w portach rybackich przez zespół Sotis	36
	Rysunek 8. Część ECI Projektów (zewnętrzna infrastruktura przyłączeniowa) i kwadraty rybackie.....	39
	Rysunek 9. Morska farma wiatrowa MFW Bałtyk II (po lewej) i MFW Bałtyk III (po prawej) oraz kwadraty rybackie	39
	Rysunek 10. Ruch statków (wszystkie statki) na obszarze Projektów w drugiej połowie 2021 r. na podstawie danych AIS	41
	Rysunek 11. Ruch statków rybackich (wszystkie statki) na obszarze Projektów w drugiej połowie 2021 r. na podstawie danych AIS	42
	Rysunek 12. Ruch statków rybackich - prędkość poniżej 5 węzłów, na podstawie danych AIS-PL 2021	43
	Rysunek 13. Techniki połowowe stosowane na obszarze oddziaływania.....	44
	Rysunek 14. Całkowite połowy w kwadratach rybackich w latach 2018-2019 i 2020-2021 [tony metryczne].....	46
	Rysunek 15. Połowy przypadające na kwadraty rybackie w stosunku do połowów ogółem w Polskich Obszarach Morskich [%]	46

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 16. Rozkład połowów w podziale na gatunki w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich przed i po wprowadzeniu zakazu połowów dorsza (procent całkowitych połowów, w wadze handlowej)	47
Rysunek 17. Nakład połowowy (w dniach) w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich	49
Rysunek 18. Nakład połowowy (w dniach) w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich. Małe statki (<12 m) i większe statki (>12 m)	49
Rysunek 19. Wydajność rybołówstwa - 2018-2021 - w kg/km ²	50
Rysunek 20. Efekt zakazu połowów dorsza (liczba rejsów połowowych z głównych portów polskiego Wybrzeża)	51

AKRONIMY

AIS	System automatycznej identyfikacji (śledzenie statków)
EBOR	Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju
EBI	Europejski Bank Inwestycyjny
ECI	Zewnętrzna Infrastruktura Przyłączeniowa
EUR	Euro
IFC	Międzynarodowa Korporacja Finansowa
IMO	Międzynarodowa Organizacja Morska
LRF	Poprawa lub przywrócenie źródeł utrzymania- dokument ramowy (LRF). Komponenty morskie Projektów
LRP	Plan przywrócenia źródeł utrzymania
PAP	Osoba, której dotyczy projekt
PLN	Polski złoty
PR	Wymagania Operacyjne (Performance Requirements)
PS	Standardy Działań (Performance Standards)
TSS	System separacji ruchu

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Streszczenie

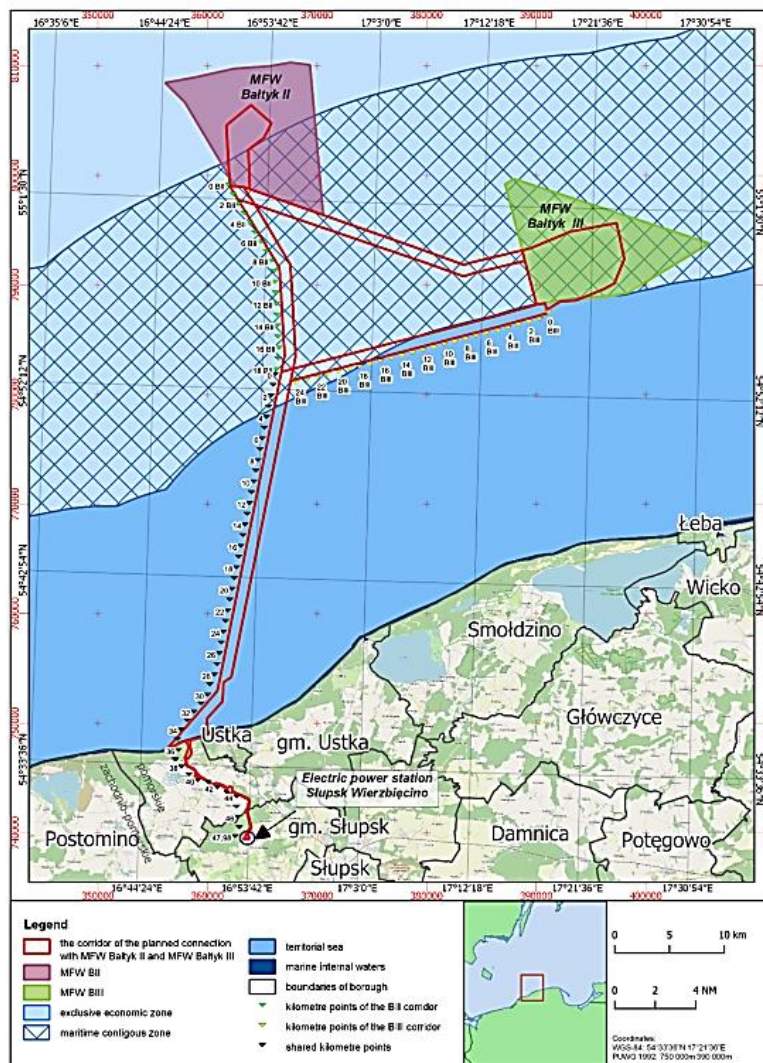
Projekty

Equinor i Polenergia rozwijają projekty farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (dalej: Projekty) u wybrzeży Bałtyku na Pomorzu, w polskiej Wyłącznej Strefie Ekonomicznej. Projekty, w skrócie, będą miały następującą charakterystykę:

- Zainstalowana moc: 720 MW każda (50 turbin wiatrowych każda);
- Odległość od brzegu:
 - MFW Bałtyk II: 37 km,
 - MFW Bałtyk III: 22 km;
- Jedno wspólne miejsce wyjścia na ląd dla Infrastruktury kablowej dwóch farm wiatrowych znajduje się około 3 km na zachód od portu w Ustce;
- Infrastruktura kablowa połączenia lądowego w jednym wspólnym korytarzu i w dwóch sekcjach:
 - Najpierw dla dwóch farm do dwóch podstacji w pobliżu miejscowości Pępino (8 km długości korytarza), każda podstacja wymaga 8 hektarów powierzchni
 - Dalej do istniejącej podstacji (6 km długości korytarza) zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Wierzbicino (nieдалеко Słupska), gdzie infrastruktura Projektów zostanie podłączona do Polskich Sieci Elektroenergetycznych.

Mapa obok przedstawia ogólny zarys Projektów.

W Łebie zostanie zbudowana baza operacyjno-konserwacyjna w celu zaspokojenia potrzeb operacyjnych. Nie będzie ona częścią finansowania Projektów i dlatego jest uważana za Obiekt Towarzyszący w rozumieniu PS1 IFC.

Ramy prawne i instytucjonalne dotyczące oddziaływań na morzu

W polskim ustawodawstwie nie ma szczegółowych przepisów dotyczących rekompensat dla rybołówstwa w przypadku, gdy morskie farmy wiatrowe miałyby na nie wpływ. Jednakże, zgodnie z europejskimi dobrymi praktykami, rząd Polski i odpowiednie zainteresowane strony z sektora wprowadziły mechanizm konsultacyjny, zwany "Porozumieniem Sektorowym". Porozumienie służy wypracowaniu wspólnych uzgodnionych zasad i wytycznych w celu zminimalizowania negatywnych oddziaływań poprzez ustalenie zasad bezpieczeństwa dla statków przepływających przez obszary farm wiatrowych oraz zasad obliczania i kwalifikacji do uzyskania rekompensat. Proces ten nadal trwa, a Projekty będą zgodne z zasadami i wytycznymi ustalonymi w ramach Porozumienia Sektorowego, gdy zostaną one sfinalizowane.

Wymogi pożyczkodawców, zawarte na przykład w Standardzie Działania 5 (PS5) Międzynarodowej Korporacji Finansowej, określają hierarchiczne podejście do łagodzenia skutków (w kolejności: unikanie, minimalizowanie, łagodzenie, kompensowanie skutków). W przypadku, gdy źródła utrzymania są naruszone w wyniku ograniczenia dostępu do zasobów naturalnych, takich jak łowiska, wymogi kredytodawców przewidują, że źródła utrzymania powinny

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

zostać przywrócone, jeśli nie poprawione, poprzez środki zawarte w Planie Poprawy lub Przywrócenia Źródeł Utrzymania (LRP). Plan ten musi być konsultowany z odpowiednimi zainteresowanymi stronami.

Sytuacja rybołówstwa na obszarach potencjalnego oddziaływania farm wiatrowych

Statki, które prowadziły połowy na analizowanym obszarze, są zarejestrowane w morskich portach Ustka, Łeba i Darłowo. Konsultacje z władzami portów w tych miejscowościach sugerują, że działalność połowowa jest minimalna, i że większość rybaków ubiega się lub wkrótce będzie ubiegać się o złomowanie swoich statków, aby skorzystać ze wsparcia UE na takie złomowanie.

W latach 2018-2019 połowy dorsza stanowiły 36% całkowitych komercyjnych połowów ryb w kwadratach rybackich, na które potencjalnie wpływa Projekty. W kolejnym okresie liczba ta spadła do 3%, co jest bezpośrednim wynikiem wprowadzenia ogólnounijnego zakazu połowów tego gatunku na całym wschodnim Bałtyku od 1 stycznia 2020 roku. Nie ma perspektyw na zniesienie całkowitego zakazu połowów dorsza. Zasoby dorsza we wschodnim Bałtyku są monitorowane naukowo, ale pomimo zakazu połowów, nie nastąpiła wystarczająca poprawa, aby zapewnić perspektywę zniesienia zakazu w najbliższym czasie. Najnowsze badania sugerują, że przełowienie nie jest jedynym czynnikiem powodującym utratę zasobów dorsza. Jest mało prawdopodobne, aby rybołówstwo wzdłuż polskiego wybrzeża, w szczególności w objętych Projektami obszarach połowowych, było w stanie się odbudować, a podkreślana przez władze portowe tendencja do złomowania większości statków rybackich jest prawdopodobnie nieodwracalna.

Do 2024 r. armatorzy i załogi statków rybackich, które poławiały ten gatunek, otrzymywali rekompensaty za niemożność prowadzenia połowów. Jednak polityka UE ewoluuje obecnie w kierunku zachęcania do złomowania statków rybackich i przejścia rybaków na inną działalność.

Dramatyczną zmianę w działalności połowowej w morskich portach potwierdza szczegółowy przegląd najnowszych danych dotyczących rybołówstwa:

- Ilość połowów znacznie spadła, a poławiane gatunki zmieniły się (nie poławia się już dorsza, natomiast szprot i śledź są obecnie dominującymi gatunkami poławianymi);
- Obszary połowowe również uległy zmianie. Bardziej odległe obszary połowowe (wśród objętych wpływem obszarów połowowych) zostały prawie opuszczone, a połowy koncentrują się obecnie na najbardziej przybrzeżnych obszarach. Związane jest to z koniecznością zmniejszenia kosztów paliwa w związku z ograniczoną wydajnością i rentownością połowów,
- Liczba aktywnych statków rybackich w każdym z odwiedzonych przez nas portów dramatycznie spadła od 2019 r., a władze portowe przyznają, że większość statków zostanie zezłomowana w ciągu najbliższych kilku lat.

Oddziaływania na rybołówstwo koncentrują się obecnie w rejonie korytarza ECI, w kwadratach rybackich L5, L6 i L7. Rybołówstwo prawie nie istnieje na obszarach farm wiatrowych, jednak od czasu do czasu mogą przez nie przepływać statki w drodze na dalsze łowiska, np. okolice Bornholm.

Połowy w 8 kwadratach połowowych objętych Projektami w latach 2018-2019 stanowią około 1% masy i 0,5% wartości całkowitych połowów we wszystkich polskich obszarach morskich (POM). Tendencja ta znajduje potwierdzenie w danych za rok 2021.

Sposób przygotowania Planu Poprawy lub Przywrócenia Źródeł Utrzymania

Sektor rybołówstwa, na który Projekty mogłyby mieć potencjalny wpływ w przypadku zniesienia zakazu połowów dorsza, znajduje się obecnie w fazie przejściowej. Wpływ na rybołówstwo w obecnej sytuacji jest minimalny, ponieważ prawie nie prowadzi się połowów. Jeśli jednak w przyszłości będzie miał miejsce, w ramach Projektów podjęte zostaną starania, aby przywrócić źródła utrzymania zgodnie z zasadami i wytycznymi określonymi w Porozumieniu Sektorowym.

W razie potrzeby przygotowany zostanie Plan Poprawy lub Przywrócenia Źródeł Utrzymania (LRP) zgodnie z literą i duchem obowiązujących norm międzynarodowych. Działania niezbędne do przygotowania LRP:

- Spis aktywnych statków rybackich;

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Badanie źródeł utrzymania objętych oddziaływaniem właścicieli statków, operatorów i członków załogi;
- Określenie zasad kwalifikowalności rekompensat i uprawnień oraz przygotowanie środków przywracania źródeł utrzymania w porozumieniu z poszkodowanymi stronami i innymi zainteresowanymi podmiotami w sektorze;
- Definicja środków monitorowania;
- Określenie ustaleń dotyczących wdrożenia, budżetu i harmonogramu.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

1 WPROWADZENIE - ZAKRES NINIEJSZEGO DOKUMENTU

1.1 Wprowadzenie

Morskie farmy wiatrowe MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III ("Projekty") zlokalizowane są w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej (WSE) Morza Bałtyckiego. Farmy wiatrowe obejmują komponent morski, z turbinami wiatrowymi wytwarzającymi energię i kablami przesyłowymi do miejsca wyjścia na ląd, oraz komponent lądowy, łączący morską elektrownię z polską siecią elektroenergetyczną.

Oba potencjalnie pociągają za sobą wpływ na aktywa i źródła utrzymania. Projekty MFW Bałtyk II/ MFW Bałtyk III mogą ubiegać się o finansowanie z wielostronnych instytucji finansowania rozwoju, takich jak Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) oraz Europejski Bank Inwestycyjny (EBI).

Projekty są zatem zobowiązane do przestrzegania polskiego ustawodawstwa i wymogów tych potencjalnych kredytodawców. W związku z tym, Zamawiający zlecił Multiconsult Polska i Sotis Advisors przygotowanie dokumentacji środowiskowej i społecznej, która jest wymagana przez tych kredytodawców. Pakiet dokumentacji obejmuje między innymi plany i ramy wymagane do spełnienia wymogów międzynarodowych kredytodawców w zakresie pozyskiwania gruntów i przesiedleń.

Ponieważ Projekty nie wiążą się z fizycznymi przesiedleniami, wymogi te nakazują przygotowanie dokumentów: dokumentu ramowego p.t. Poprawa lub przywracanie źródeł utrzymania (LRF) oraz Planu przywrócenia źródeł utrzymania (LRP)

Niniejszy dokument stanowi ramy przywracania źródeł utrzymania dla komponentów morskich projektów MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III. Ma on na celu spełnienie Wymagań Operacyjnych m.in. EBOR nr 5 oraz 6 Standardu Środowiskowego i Społecznego EBI.

Projekty są rozwijane przez konsorcjum 50/50 firm Equinor (Norwegia, dawniej Statoil) i Polenergia (Polska). Obie firmy specjalizują się w rozwoju energii odnawialnej. Chociaż MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III są dwoma odrębnymi podmiotami prawnymi, dla obu Projektów przygotowano jeden LRF, ponieważ znaczna część infrastruktury jest wspólna, a oddziaływania mogą (i powinny) być rozpatrywane wspólnie.

W tym samym czasie, gdy przygotowany jest LRF dla komponentów morskich, przygotowano również LRP dla komponentów lądowych Projektów, w ramach innego, równoległego zadania realizowanego przez ten sam zespół.

1.2 Metodyka przygotowania LRF

Niniejszy dokument LRF został przygotowany przez zespół Sotis Advisors: Katarzynę Auffret-Twardowską, polskiego eksperta ds. środowiskowych i społecznych, oraz Frederica Giovannettiego, międzynarodowego eksperta ds. przesiedleń, w okresie od kwietnia do czerwca 2024 roku. Obejmował on szczegółowy przegląd dokumentacji wewnętrznej zgromadzonej przez zespół Projektów w zakresie oddziaływań środowiskowych i społecznych, studiów bazowych, ocen oddziaływania na środowisko, decyzji Rządu RP, wywiadów z przedstawicielami Projektów, wizytę terenową na obszarze Projektów przeprowadzoną w kwietniu 2024 r. oraz konsultacje z lokalnymi interesariuszami w społecznościach potencjalnie objętych skutkami Projektu, zgodnie z poniższą Tabelą:

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Tabela 1 Konsultacje z zainteresowanymi stronami w celu przygotowania niniejszego LRF

Interesariusz	Data	Omawiane kwestie
Wójt gminy Ustka	08.04.2024	<ul style="list-style-type: none"> - ocena kampanii informacyjnej na temat Projektu, - sprawy związane z rybakami w gminie: w tym np. zainteresowanie rybaków zmianą zawodu; zmiany z rybołówstwa na działalność turystyczną przed epidemią Covid, starzenie się społeczeństwa, - kwestie związane z przebiegiem trasy kablowej przez gminę (elastyczność inwestora w wyrażaniu zgody na zmianę jej przebiegu), - kwestie bezpieczeństwa energetycznego, - brak "wymiernych" korzyści dla gminy w związku z realizacją Projektów i potrzebą działań edukacyjnych
Wójt gminy Ustka	09.04.2024	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywnie ocenia kontakty Inwestora z lokalną społecznością, - podkreślane duże zainteresowanie pracą związaną z morskimi farmami wiatrowymi, wyrażane nie tylko przez rybaków, ale także przez osoby młode (30-40 lat, pracujące obecnie w podobnych zawodach np. w Norwegii i chcące wrócić do kraju), - Morskie farmy wiatrowe postrzegane jako szansa na zatrudnienie dla lokalnych społeczności.
Burmistrz Gminy Łeba	10.04.2024	<ul style="list-style-type: none"> - pozytywny odzew na plany budowy bazy usługowej w łebie, zwłaszcza w kontekście możliwości tworzenia nowych miejsc pracy, - nośność drogi przy bazie O&M ("droga jachtowa") - jak inwestor rozwiąże tę kwestię na etapie budowy, - niewystarczająca głębokość kanału podejściowego do portu - niezdolność prowadzenia połowów dla większych łodzi przez kilka zimowych miesięcy, - kwestie finansowania niezbędnych prac w portach z różnych źródeł finansowych, - problemy rybaków - ograniczone połowy i niska produktywność łowisk, - duża liczba wniosków o złomowanie łodzi w tym roku, - propozycja zainstalowania stoisk dla rybaków sprzedających ryby ze swoich łodzi, - przestawienie się rybaków na inną działalność, - brak możliwości prowadzenia połowów rekreacyjnych, - wewnętrzne konflikty pomiędzy organizacjami rybackimi, - rekompensaty dla rybaków, - działania edukacyjne - istnieje potrzeba regularnych szkoleń i certyfikacji, ponieważ szkolenia oferowane na rynku są zbyt drogie dla rybaków.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Interesariusz	Data	Omawiane kwestie
Zarząd Portu Morskiego w Ustce	09.04.2024	<p>Problemy rybaków i rybołówstwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności związanej z rybołówstwem (liczba aktywnych kutrów oraz tych, które cumują w porcie w Ustce od dłuższego czasu), - rekompensaty za zaprzestanie (tymczasowe lub stałe) działalności połowowej, - wydanie wniosków o złomowanie łodzi w 2024 roku, - problem poważnie ograniczonych zasobów ryb, - skutki zakazu połowów dorsza, - licencje połowowe, - brak rekrutacji młodych rybaków od wielu lat (starzejąca się grupa zawodowa 50+), - możliwości zmiany zawodu przez rybaków, - aktywności rekreacyjnej rybaków - w praktyce niewielka aktywność
Kapitanat portu w Rowach	09.04.2024	<ul style="list-style-type: none"> - kutrów rybackich w porcie - ich faktyczna aktywność (praktycznie 2, czasem 3 kutry łowią - na 6 zarejestrowanych w porcie), - złomowania statków rybackich, - możliwości pływania małymi łodziami z Rowów do obszaru lokalizacji Projektów, - otwartość na informowanie lokalnej społeczności o Projektach.
Główny Inspektorat Rybołówstwa Morskiego w Słupsku	11.04.2024	<ul style="list-style-type: none"> - problem z niewystarczającą głębokością kanału podejściowego do portu - brak możliwości prowadzenia działalności połowowej dla większych łodzi przez kilka zimowych miesięcy, - warunki złomowania statków rybackich, - warunki tymczasowego zaprzestania działalności połowowej, - informacje o aktywnych stowarzyszeniach wędkarskich.

Zespół projektowy skorzystał również ze znajomości obszaru Projektów, ze względu na ich wcześniejsze lub równoczesne zaangażowanie w inne podobne projekty, w tym samym obszarze.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

2 PODSUMOWANIE OPISU PROJEKTÓW

2.1 Przegląd

W 2018 r. Equinor i Polenergia rozpoczęły współpracę przy budowie dwóch farm wiatrowych na Morzu Bałtyckim, zlokalizowanych około 27 i 40 km od portu Łeba w województwie pomorskim u wybrzeży Polski, zarówno w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej (WSE), jak i na polskim morzu terytorialnym. Utworzono dwie polskie spółki, MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, w których Equinor i Polenergia posiadają po 50% udziałów. Oczekuje się, że moc wytwórcza obu farm wyniesie 1440 MW, co pozwoli na zaopatrzenie w energię elektryczną ponad dwóch milionów gospodarstw domowych. Rozpoczęcie budowy uzależnione jest od uzyskania niezbędnych pozwoleń i planowane jest na lata 2026/2027.

Ostateczna decyzja inwestycyjna dla tych Projektów jest uzależniona od uzyskania niezbędnych pozwoleń i jest planowana na 2024 r. z rozpoczęciem budowy w 2026 r. i pierwszą energią dostarczoną do sieci w 2027 r.

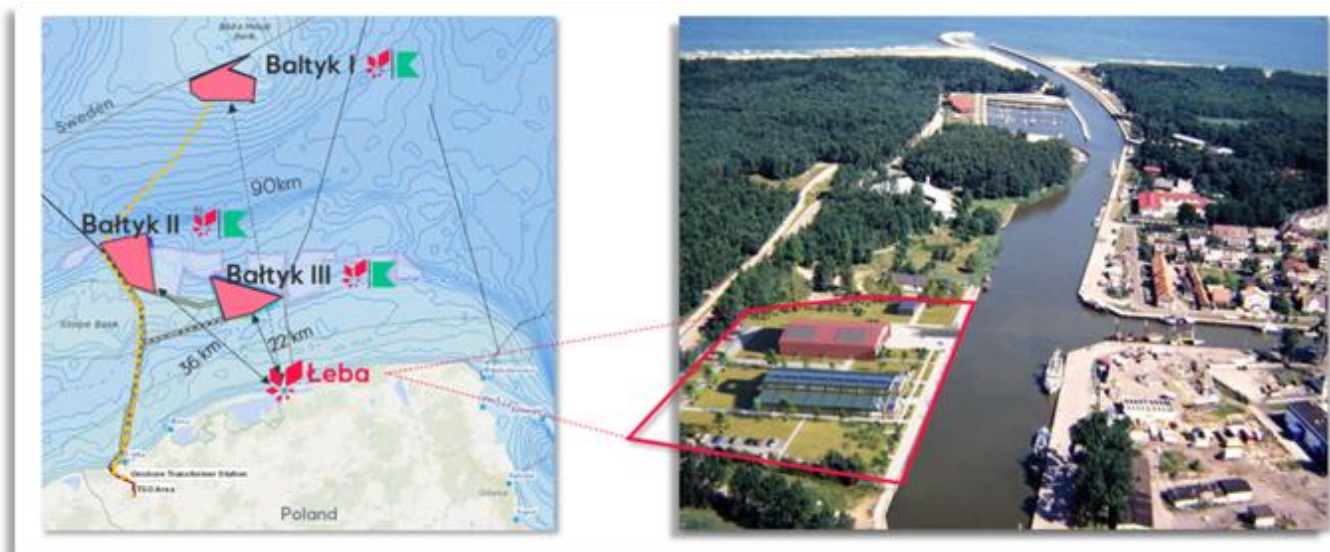
Komponenty lądowe Projektów będą zlokalizowane na terenach administracyjnych gmin miejsko-wiejskich Ustka, Słupsk i gminy miejskiej Łeba w województwie pomorskim.

Equinor i Polenergia rozważają również realizację podobnego projektu na tym samym obszarze, MFW Bałtyk III, na dalszym etapie rozwoju.

2.2 Opis Projektów

Szczegółowe informacje na temat lokalizacji i elementów Projektu przedstawiono na poniższych rysunkach i w tabeli:

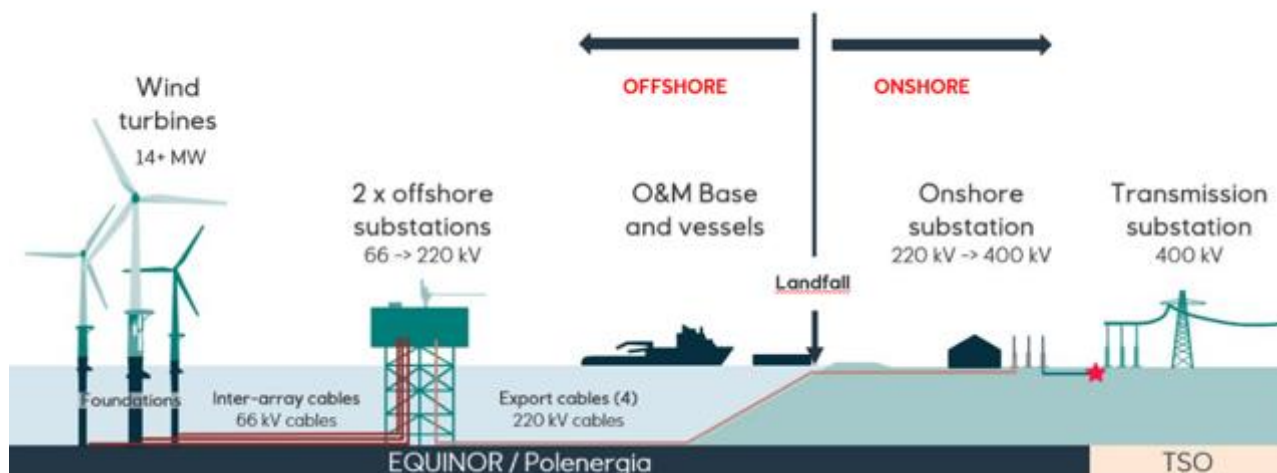
Rysunek 1. Lokalizacja MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, zewnętrznej infrastruktury przyłączeniowej oraz bazy O&M w Łebie (obiekt towarzyszący)

Źródło: Bałtyk II/III, marzec 2024 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 2. Schemat Projektów

Źródło: Wstępny SEP, 2022 r.

Kluczowe informacje techniczne dotyczące Projektów przedstawiono w Tabeli 2 poniżej:

Tabela 2 Kluczowe informacje o Projektach

Parametr	MFW Bałtyk II	MFW Bałtyk III
Obszar morski	122 km ²	117 km ²
Odległość od brzegu	ok. 37 km	ok. 22 km
Głębokość	21-42 m	25-39 m
Średnia prędkość wiatru	9-10 m/s	9-10 m/s
Zainstalowana moc	720 MW	720 MW
Typ turbiny	Generatory Turbin Wiatrowych 14,4 MW	Generatory Turbin Wiatrowych 14,4 MW
Liczba turbin	50	50
Fundamenty	Głównie fundamenty jednopalowe	Głównie fundamenty jednopalowe
System transmisji	<ul style="list-style-type: none"> ○ Wysokonapięciowy alternatywny system przesyłu prądu ○ Jedna morska stacja elektroenergetyczna w każdym obszarze wraz z lądowymi stacjami elektroenergetycznymi. 	
Wyjście na brzeg w pobliżu Ustki	<ul style="list-style-type: none"> ○ Jedno miejsce wyjścia na ląd wspólne dla obu Projektów ○ Znajduje się około 3 km na zachód od portu w Ustce; ○ Działka ewidencyjna (8500 m²) należąca do Skarbu Państwa (dawna jednostka wojskowa i obszar leśny) ○ Obszar nie zostanie całkowicie oczyszczony 	
Przyłączenie do sieci w pobliżu Słupska	Wierzbicin	
Baza O&M w łebie	Baza obsługowo- serwisowa ze sterownią, zdalnie kontrolująca morskie farmy wiatrowe, będzie zlokalizowana w porcie w łebie. Przewiduje się, że baza nie będzie częścią finansowania Projektów i jest uważana za obiekt towarzyszący.	
Kluczowe parametry prawne i finansowe Projektów	<ul style="list-style-type: none"> ○ Struktura własnościowa Joint Venture (JV) - Equinor (50%) i Polenergia (50%) ○ MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III są odrębnymi podmiotami prawnymi ○ Wymagane finansowanie Projektów ○ Pomoc państwa w ramach programu kontraktów różnicowych (CfD) ○ Przewidywana data uruchomienia komercyjnego: Q2 2028 ○ Żywotność konstrukcji: 30 lat 	

Źródło: Bałtyk II/III, marzec 2024 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

2.3 Komponenty morskie

Część morska Projektów składa się z turbin wiatrowych realizowanych w ramach MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III oraz zewnętrznej infrastruktury przyłączeniowej (ECI). Lokalizację części morskiej przedstawiono poniżej (Rysunek 3), natomiast szczegółowe informacje na temat elementów tej części inwestycji zawarto w poniższej tabeli.

Tabela 3 Komponenty morskie Projektów

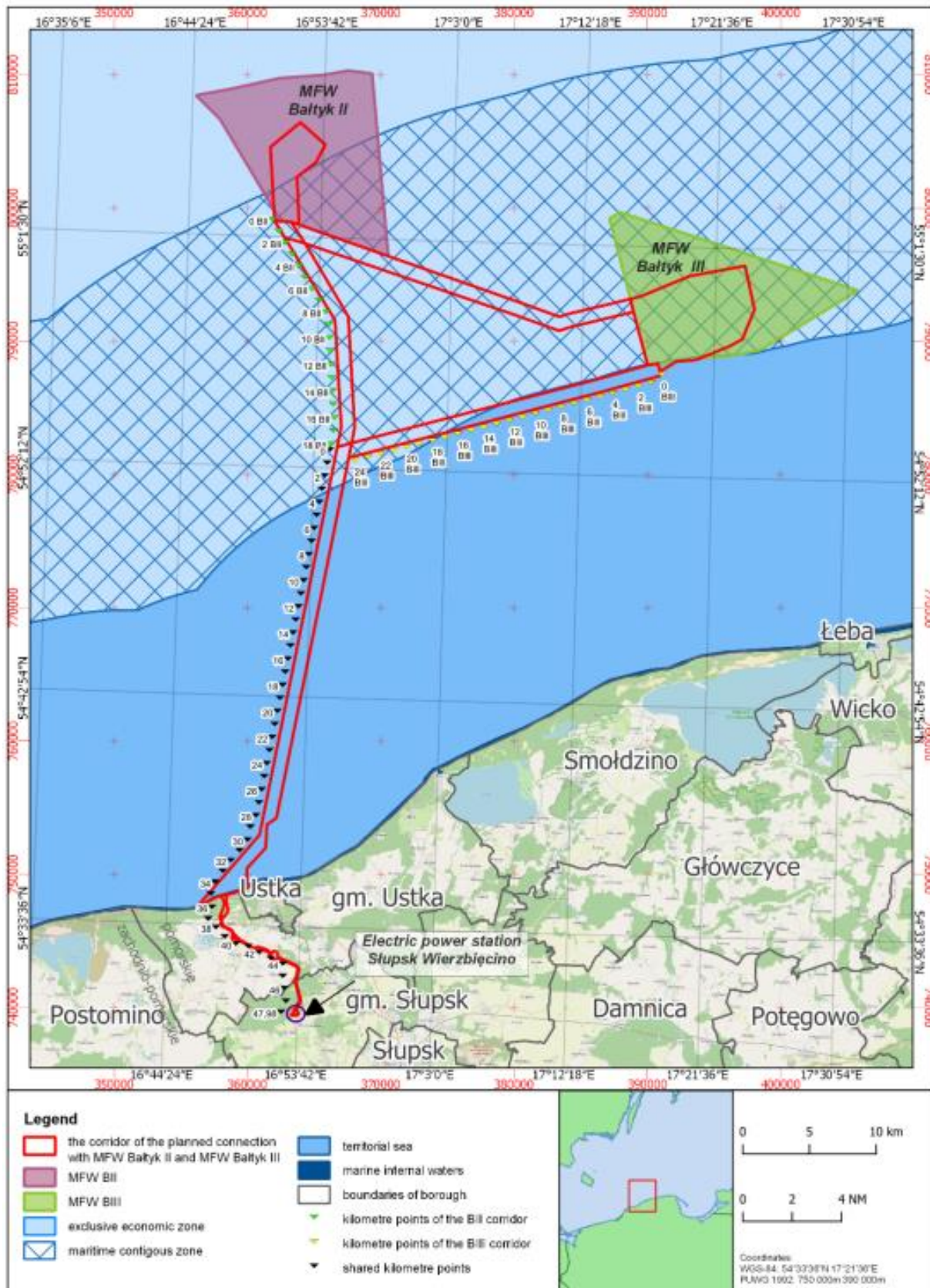
Komponent offshore	Charakterystyka
Morskie farmy wiatrowe	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MFW Bałtyk II - będzie zlokalizowana w polskiej WSE ok. 37 km na północ od linii brzegowej, na wysokości miejscowości Smołdzino (woj. pomorskie): <ul style="list-style-type: none"> ○ 720 MW, 50 turbin wiatrowych ○ 1 wewnętrzna podstacja morska ○ do 200 km podmorskich kabli energetycznych i telekomunikacyjnych¹ ○ całkowita powierzchnia 122 km² ▪ MFW Bałtyk III - będzie zlokalizowana w polskiej WSE, ok. 22 km na północ od linii brzegowej, na wysokości gminy Łeba (woj. pomorskie): <ul style="list-style-type: none"> ○ 720 MW, 50 turbin wiatrowych ○ 1 wewnętrzna podstacja morska ○ do 200 km podmorskich kabli energetycznych i telekomunikacyjnych ○ całkowita powierzchnia 117 km²
Część morska ECI (zewnętrzna infrastruktura przyłączeniowa)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dwa niezależne systemy eksportu energii elektrycznej z morskich farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III wraz z niezbędną infrastrukturą do ich realizacji i eksploatacji oraz opcjonalnie połączenie kablowe pomiędzy farmami morskimi: <ul style="list-style-type: none"> ○ 2 podmorskie kable eksportowe (od morskiej stacji elektroenergetycznej na terenie MFW Bałtyk II do brzegu, o długości ok. 60 km każdy) ○ 2 podmorskie kable eksportowe od morskiej stacji elektroenergetycznej na terenie MFW Bałtyk III do brzegu o długości ok. 67 km każdy) ○ opcjonalnie połączenie kablowe pomiędzy MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III o długości ok. 30 km - korytarz w rezerwie pod ewentualne ułożenie w przyszłości kabli eksportowych i światłowodu.
Strefa przybrzeżna i miejsce wyjścia na ląd	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bezwykopowe przekroczenie strefy przybrzeżnej wszystkimi liniami kablowymi pomiędzy 236,5 i 237 km brzegu morskiego (wg kilometrażu Urzędu Morskiego)

Źródło: Bałtyk II/III, marzec 2024 r.

¹ Jest to wartość tego parametru dopuszczona w decyzji środowiskowej. Ostateczna wartość może być niższa.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 3. Lokalizacja farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III oraz korytarza infrastruktury przyłączeniowej

Źródło: Raport OOS dla ECI MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, EKO-KONSULT Gdańsk, marzec 2023 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

2.4 Komponenty lądowe

Elementy lądowe Projektów (określone w decyzji środowiskowej z dnia 29.11.2023 r.²) znajdują się na terenie gmin wiejskich Ustka i Redzikowo. Określono i dopuszczono korytarz o szerokości ok. 60 m i długości 14 km. Przewiduje się, że lokalnie może być potrzebny nieco szerszy korytarz w obszarze wyjścia na ląd i niektórych bezwykopowych przejść pod drogami lub innymi przeszkodami terenowymi.

Korytarz przebiega przez (rysunek 4):

- Lasy zarządzane przez Regionalną Dyрекcję Lasów Państwowych w Szczecinku w granicach nadleśnictw Ustka, Modlinek i Pęplino;
- Obszar o ograniczonym dostępie określony przez Ministerstwo Obrony Narodowej;
- Obszary rolnicze.

Szczegółowe informacje na temat tej części Projektu przedstawiono w poniższej tabeli.

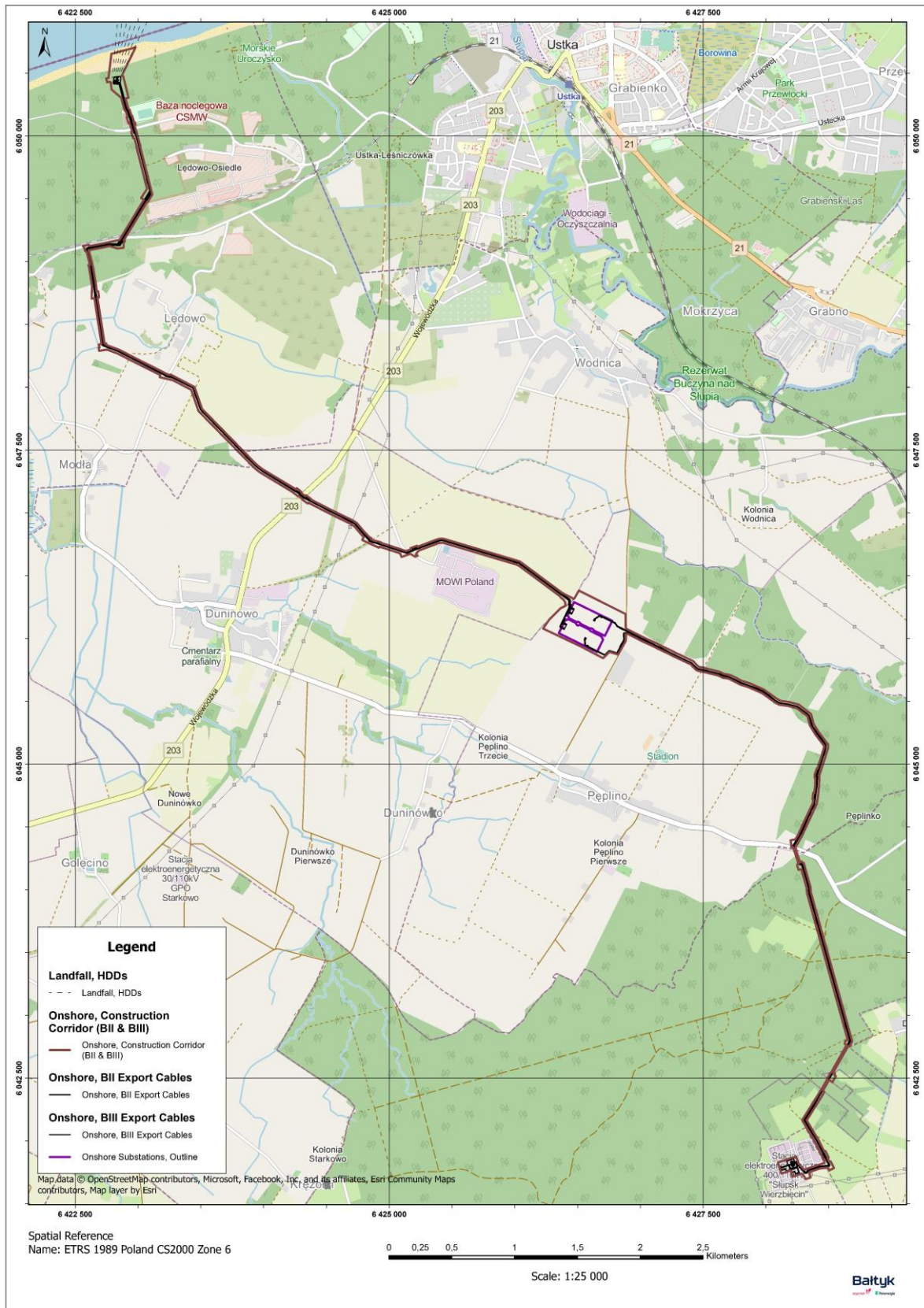
Tabela 4 Komponenty lądowe Projektów

Komponent	Charakterystyka
Obszar wyjścia na ląd	Przekroczenie wszystkich linii kablowych przez strefę przybrzeżną metodą bezwykopową HDD między 236,5 a 237 km brzegu morskiego (zgodnie z kilometrażem Urzędu Morskiego)
Część lądowa zewnętrznej infrastruktury przyłączeniowej (ECI)	<ul style="list-style-type: none"> - 4 podziemne linie kablowe (po 2 linie dla każdej morskiej farmy wiatrowej) od miejsca wyjścia na ląd do dwóch planowanych lądowych stacji elektroenergetycznych w obszarze Pęplino, o długości ok. 8 km; - 2 lądowe stacje elektroenergetyczne (ONS) w obszarze Pęplino o łącznej powierzchni 10 ha (ok. 4,3 ha każda); - 2 podziemne linie kablowe wysokiego napięcia (po jednej linii dla każdej stacji elektroenergetycznej) od stacji elektroenergetycznych na terenie Pęplina do wyznaczonego punktu przyłączenia do Krajowego Systemu Elektroenergetycznego w istniejącej stacji elektroenergetycznej Słupsk Wierzbęcín, o długości ok. 6 km; - infrastruktura niezbędna do funkcjonowania przyłączy i morskich farm wiatrowych, tj. linie światłowodowe i droga dojazdowa do planowanych ONS; - opcjonalnie, w następnej fazie w pobliżu ONS mogą zostać zbudowane magazyny energii
Baza O&M	<p>Baza obsługowo-serwisowa w Łebie jest obiektem powiązany z projektami MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, ponieważ będzie finansowana oddzielnie.</p> <p>Przystosowanie działek nr. 52/1 i 365/66 pod budowę bazy serwisowej dla morskich farm wiatrowych będzie wymagać:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyburzenia 5 istniejących budynków, - przebudowy istniejącego nabrzeża i związanej z tym rozbiórki nadbudowy istniejącego nabrzeża stoczniowego, - likwidacji (zasypiania) istniejącej pochylni, - podniesienia wysokości istniejącego terenu do około +2,0 ÷ 2,5 m, - rozbiórki istniejącego budynku i budowy nowego budynku nr 1 ze zmianą funkcji z magazynowej na usługową - budowy budynku magazynowego nr 2.

² Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku dla przedsięwzięcia: "Infrastruktura przyłączeniowa morskich farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III", 29 listopada 2023 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 4. Lokalizacja lądowej części Projektów

Źródło: Equinor i Polenergia, 05.2024 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

2.5 Status zezwoleń i przeprowadzone konsultacje Projektów

Niniejszy rozdział zawiera listę pozwoleń na budowę sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń na Morzu Bałtyckim, decyzji środowiskowych i decyzji lokalizacyjnych uzyskanych do tej pory dla projektów MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III. Obejmuje to również morski plan przestrzenny i związane z nim konsultacje.

2.5.1 Zezwolenia na Projekty

Odpowiednie decyzje dotyczące zezwoleń na Projekt obejmują:

- Decyzja nr MFW/2/12 Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 30 marca 2012 r. - pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich dla MFW Bałtyk Środkowy III, zmieniona decyzją Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 25 kwietnia 2017 r. oraz decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2024 r. (znak DGM-3.530.52.2023);
- Decyzja Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej nr MFW/2/13 z dnia 15 stycznia 2013 r. - pozwolenie na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich dla przedsięwzięcia pod nazwą: "Morska Farma Wiatrowa Bałtyk Środkowy II", zmieniona decyzją Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej nr MFW/2a/13 z dnia 29 kwietnia 2023 r. oraz decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2024 r. (znak DGM-3.530.53.2023);
- Decyzja z dnia 12 lutego 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z MFW Bałtyk II - odcinek lądowej infrastruktury przyłączeniowej" - dotyczy budowy ONS oraz fragmentów elektroenergetycznych linii przesyłowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.39.2023.AM);
- Decyzja z dnia 12 lutego 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z MFW Bałtyk III - odcinek lądowej infrastruktury przyłączeniowej" - dotyczy budowy ONS oraz fragmentów elektroenergetycznych linii przesyłowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą, wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.36.2023.EB);
- Decyzja z dnia 7 marca 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z MFW Bałtyk II - odcinek lądowej infrastruktury przyłączeniowej", wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.7.2024.AM);
- Decyzja z dnia 7 marca 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zespołu urządzeń służących do wyprowadzenia mocy z MFW Bałtyk III - odcinek lądowej infrastruktury przyłączeniowej", wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.4.2024.EB).

2.5.2 Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach

Odpowiednie decyzje dotyczące pozwoleń środowiskowych dla Projektów obejmują:

- Decyzja z dnia 7 listopada 2016 r. o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia: "Budowa morskiej farmy wiatrowej Bałtyk Środkowy III", wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.4211.12.2015.KP.22);
- Decyzja z dnia 27 marca 2017 r. o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia: "Budowa morskiej farmy wiatrowej Polenergia Bałtyk II", wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.4211.26.2015.KSZ.20);

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Decyzja z dnia 26 października 2021 r. o zmianie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia: "Budowa morskiej farmy wiatrowej Bałtyk II", wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.420.3.2021.KSZ.14);
- Decyzja z dnia 8 listopada 2022 r. o zmianie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia: "Budowa morskich farm wiatrowych Bałtyk Środkowy III", wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.420.41.2022.AM.6);
- Decyzja z dnia 29 listopada 2023 r. o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięcia: "Infrastruktura przyłączeniowa do sieci elektroenergetycznej morskich farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III", wydanej przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.420.40.2022.AM.32).

2.5.3 Planowanie przestrzenne obszarów morskich

Obszar Projektów objęty jest planem zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej (WSE) w skali 1:200 000, przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 14 kwietnia 2021 r. (Dz. U. z 2021 r., poz. 935). Plan został przyjęty w wyniku szeroko zakrojonego procesu konsultacji przeprowadzonego pod auspicjami Urzędu Morskiego w Gdyni, z którego nasz zespół uzyskał pełny zapis, zawierający ponad 500 "uwag i wniosków"³.

W odniesieniu do rybołówstwa, uwagi i wnioski ze strony społecznej zostały przedstawione w szczególności przez następujące organizacje:

- Związek Rybaków Polskich, Ustka,
- Środkowopomorska Grupa Rybacka, Ustka,
- Krajowa Izba Producentów Ryb, Ustka,
- Darłowska Grupa Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich - negacja słuszności budowy farm wiatrowych, podnoszona kwestia ich wpływu na środowisko,
- Konfederacja Lewiatan (Warszawa),
- Polskie Stowarzyszenie Energetyki Wiatrowej - PSEW, Szczecin,
- Polskie Towarzystwo Morskiej Energetyki Wiatrowej, Gdańsk,
- Marszałek Województwa Zachodniopomorskiego,
- Marszałek Województwa Pomorskiego.

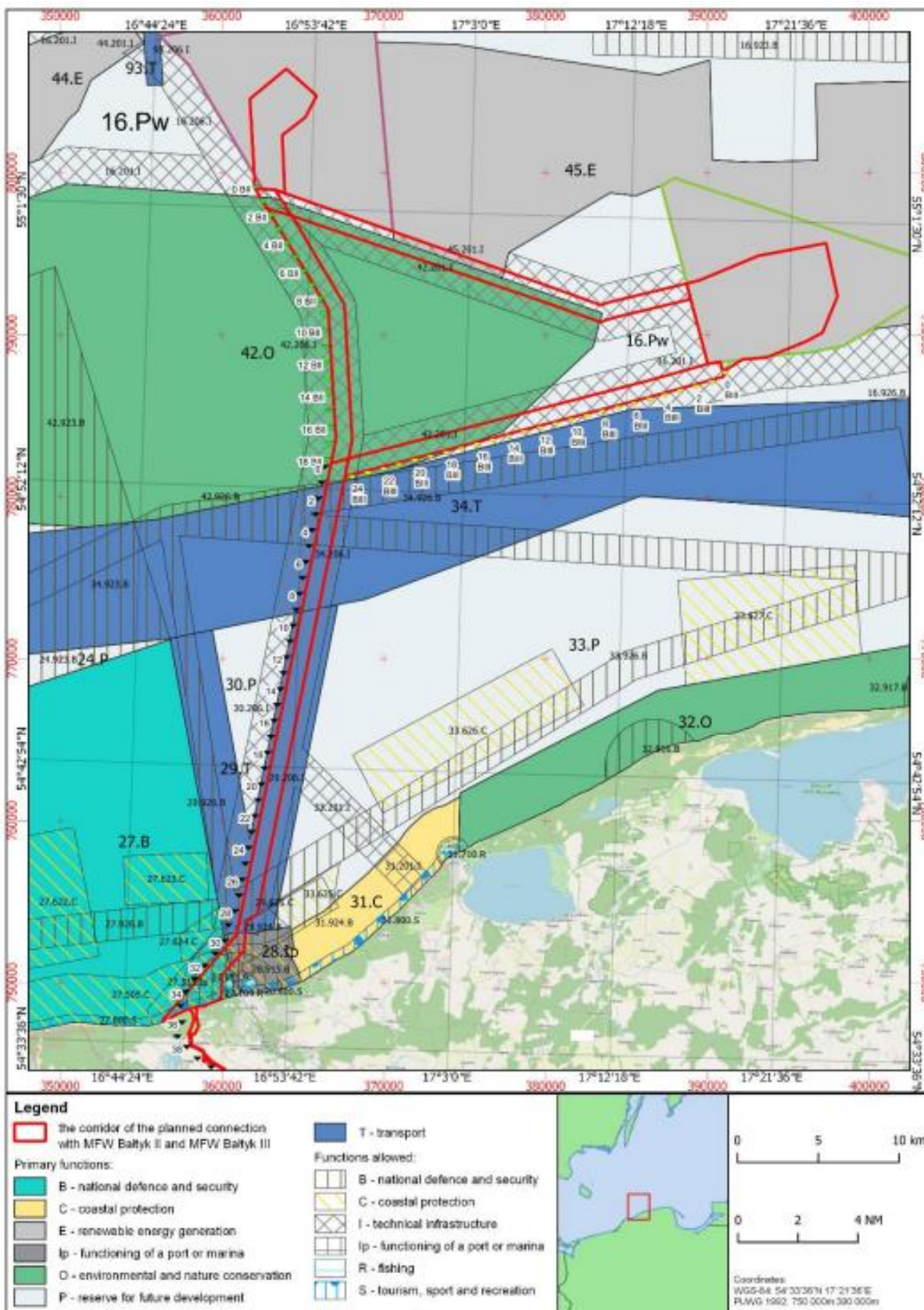
Ze strony rządu zainteresowanie rybołówstwem wyraziły:

- Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Minister Energii,
- Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej,
- Minister Obrony Narodowej.

³ Zestawienie wniosków do projektu planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich w skali 1:200 000 (400 stron) / summary of applications for the draft spatial development plan for Polish maritime areas on a scale of 1:200,000 (400 pages)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 5. Lokalizacja Projektów na tle podziału na strefy w Morskim Planie Zagospodarowania Przestrzennego

Źródło: Raport OOŚ, 2023 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

2.6 Uzasadnienie Projektów i strategia środowiskowa

2.6.1 Strategia unijna i krajowa

Projekty są częścią ogólnego celu klimatycznego UE na 2030 r. (Fit for 55⁴ - redukcja emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 r.⁵ w porównaniu z poziomem z 1990 r. i dalsza neutralność węglowa do 2050 r.). Morskie farmy wiatrowe są jednym z narzędzi do osiągnięcia tych celów.

Odpowiada to również wdrożeniu programu REPowerEU (uruchomionego w maju 2022 r.)⁶. REPowerEU to unijne narzędzie mające na celu przyspieszenie zielonej transformacji poprzez produkcję czystej energii i zwiększenie mocy wytwórczych energii wiatrowej.

2.6.2 Ramy zaangażowania wielu zainteresowanych stron: Porozumienie Sektorowe

Deweloperzy morskiej energetyki wiatrowej, rząd Polski i inni interesariusze uzgodnili w 2021 r. wielostronne "Porozumienie Sektorowe" na rzecz wspierania rozwoju morskiej energetyki wiatrowej, które dotyczy rozwoju i zaangażowania interesariuszy ("Porozumienia sektorowego na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce" podpisane 15 września 2021 r.).⁷

Porozumienie ustanowiło stałą platformę współpracy pomiędzy administracją rządową i samorządową, obecnymi i przyszłymi inwestorami oraz operatorami morskich farm wiatrowych w Polsce, a także przedstawicielami łańcucha dostaw i usług, jednostkami naukowo-badawczymi oraz instytucjami finansowymi i ubezpieczeniowymi.⁸

Współpraca między przedstawicielami społeczności rybackiej i inwestorami odbywa się w ramach grupy roboczej 6: Współpraca interesariuszy i otoczenie regulacyjne, Podgrupy 3: Współpraca w obszarze rybołówstw (ds. rybołówstwa) w ramach Porozumienia Sektorowe.

Jednym z najważniejszych i najpilniejszych działań jest opracowanie "Kodeksu Dobrych Praktyk" w zakresie koegzystencji MFW z rybołówstwem. Zgodnie z założeniami, projekt Kodeksu ma zostać przedstawiony i przedyskutowany ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, aby organizacje rybackie miały możliwość zgłaszania uwag, komentarzy i wpływu na ostateczny kształt dokumentu dla wypracowania optymalnego kompromisu pomiędzy zaangażowanymi stronami.

Zgodnie z informacjami dostępnymi w momencie przygotowywania niniejszego LRF, prace nad projektem Kodeksu Dobrych Praktyk nie zostały jeszcze zakończone i żaden dokument nie został ujawniony.

Równolegle w tych samych ramach prowadzone są prace nad opracowaniem metodologii potencjalnej rekompensaty dla rybołówstwa i rybaków. Mechanizm rekompensat jest przygotowywany przez Morski Instytut Rybacki na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Został on zaprezentowany na spotkaniu z rybakami w listopadzie 2023 r., a kolejna jego wersja, po uwagach zgłoszonych do przedstawionego mechanizmu ze strony rybaków i deweloperów MFW, jest obecnie opracowywana.

⁴ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0550

⁵ [Plan osiągnięcia celów klimatycznych do 2030 r. \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0550)

⁶ [REPowerEU \(europa.eu\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021DC0550)

⁷ [Tłumaczenie PL - final Polish Offshore Wind Sector Deal \(3\).pdf](https://www.gov.pl/web/klimat/podpisano-porozumienie-sektorowe-na-rzecz-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-w-polsce)

⁸[https://www.gov.pl/web/klimat/podpisano-porozumienie-sektorowe-na-rzecz-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-w-polsce;](https://www.gov.pl/web/klimat/podpisano-porozumienie-sektorowe-na-rzecz-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-w-polsce) [https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/czym-jest-porozumienie-sektorowe;](https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/czym-jest-porozumienie-sektorowe) <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/grupy-robocze>

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

3 RAMY PRAWNE I INSTYTUCJONALNE

3.1 Ogólna polityka w zakresie energii odnawialnej w Polsce

Polityka energetyczna Polski do 2040 roku (PEP2040)⁹ wyznacza ramy transformacji energetycznej w Polsce. Zawiera strategiczne decyzje dotyczące wyboru technologii do budowy niskoemisyjnego systemu energetycznego. PEP2040 jest wkładem w realizację Porozumienia Paryskiego (2015), uwzględniającym konieczność przeprowadzenia transformacji w sposób sprawiedliwy i solidarny. 29 marca 2022 r. Rada Ministrów przyjęła założenia do aktualizacji PEP2040 - Wzmocnienie bezpieczeństwa i niezależności energetycznej. Strategia rozwoju morskiej energetyki wiatrowej jest projektem strategicznego celu szczegółowego (nr 6). PEP2040 został poddany konsultacjom społecznym.

PEP2040 przewiduje trzy powiązane ze sobą filary tej polityki: (i) sprawiedliwą transformację, (ii) zeroemisyjne systemy energetyczne, (iii) dobrą jakość powietrza. Produkcja z morskich farm wiatrowych będzie miała największy udział w produkcji energii elektrycznej wytwarzanej z odnawialnych źródeł energii. Wdrożenie morskiej energetyki wiatrowej zostało zdefiniowane jako jeden z "Projektów Strategicznych" PEP2040. Zgodnie z PEP2040 oczekuje się, że moc zainstalowana morskich farm wiatrowych może osiągnąć 5,9 GW do 2030 roku i około 11 GW w 2040 roku.

PEP2040 był przedmiotem konsultacji społecznych. Prace nad aktualizacją PEP2040 już się rozpoczęły i oczekuje się, że zaktualizowane prognozy dotyczące wykorzystania energii wskażą na potrzebę budowy większej mocy w MWF. Jednak prace te dopiero się rozpoczęły, więc aktualizacja PEP2040 zostanie prawdopodobnie zakończona dopiero w 2024 lub 2025 roku.

3.2 Kluczowe przepisy międzynarodowe, unijne i polskie

Poniżej przedstawiono przepisy mające znaczenie dla Projektów, które uwzględniają ramy prawne określone przez konwencje międzynarodowe, dyrektywy UE i przepisy krajowe dotyczące środowiska morskiego, oraz specyfikę morskiego komponentu Projektów.

3.2.1 Prawodawstwo międzynarodowe i unijne

Obejmuje to następujące kluczowe konwencje i akty:

- Konwencja o ochronie środowiska morskiego obszaru Morza Bałtyckiego z dnia 22 marca 1974 r., zaktualizowana w 1992 r., ratyfikowana przez Polskę w dniu 18 czerwca 1980 r. i przez WE/UE w dniu 21 lutego 1994 r.¹⁰ Konwencja powołuje komisję HELCOM¹¹, ustanawia ramy współpracy międzynarodowej, informowania społeczeństwa i wymiany informacji na poziomie międzynarodowym, a także odpowiedzialności za zanieczyszczenia, w tym listy substancji szkodliwych dla środowiska morskiego itp. Konwencja definiuje zasadę zapobiegania zanieczyszczeniom, stosowania najlepszych praktyk ekologicznych i najlepszych dostępnych technologii. HELCOM przygotował Bałtycki Plan Działania zaktualizowany w październiku 2021 r.¹², obejmujący działania na morzu, takie jak farmy wiatrowe (głównie w zakresie emisji hałasu podczas

⁹ *Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040r., Monitor Polski 2021 r. poz. 264*

¹⁰ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31994D0157

¹¹ [HELCOM](https://www.helcom.fi/)

¹² [Baltic-Sea-Action-Plan-2021-update.pdf \(helcom.fi\)](https://www.helcom.fi/Baltic-Sea-Action-Plan-2021-update.pdf)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

przygotowania i eksploatacji projektu lub jego likwidacji) oraz działania w zakresie gospodarki rybnej, w tym wytyczne dotyczące zrównoważonego wykorzystania zasobów rybnych.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/56/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiska morskiego (dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej)¹³. Dyrektywa odnosi się do Konwencji Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS)¹⁴ zatwierdzonej decyzją Rady 98/392/WE z dnia 23 marca 1998 r. dotyczącą zawarcia przez Wspólnotę Europejską konwencji UNCLOS oraz Porozumienia z dnia 28 lipca 1994 r. odnoszącego się do wdrożenia części XI i przygotowała ramy strategii morskich dla każdego państwa członkowskiego. Strategia morska powinna być aktualizowana co 6 lat i konsultowana ze społeczeństwem¹⁵. Zgodnie z Dyrektywą, Polska powinna publikować i udostępniać opinii publicznej streszczenia następujących elementów swoich strategii morskich lub ich aktualizacji: 1) wstępna ocena i określenie dobrego stanu środowiska; 2) cele środowiskowe; 3) programy monitorowania; 4) programy działań.
- Dyrektywa 2014/89/UE¹⁶ (Dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich): dyrektywa ta wprowadza wymóg opracowania przez kraje członkowskie planów zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich najpóźniej do 31 marca 2021 roku. Ustanawia również obowiązek przeglądu tych planów co najmniej raz na dziesięć lat. Wymaga zintegrowanego podejścia do planowania, zaangażowania i konsultacji z zainteresowanymi stronami, wykorzystania najlepszych dostępnych danych i informacji, uwzględnienia interakcji między lądem a morzem, zapewnienia współpracy transgranicznej między państwami członkowskimi i promowania współpracy z krajami trzecimi.
- Dyrektywa ramowa w sprawie strategii morskiej i dyrektywa w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich zostały transponowane do polskiego prawa przez ustawę Prawo wodne i ustawę o obszarach morskich RP i administracji morskiej. Prawo wodne obejmuje proces udziału społeczeństwa prowadzony na podstawie dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej i dyrektywy w sprawie planowania przestrzennego obszarów morskich.
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska¹⁷. Cele dyrektywy są następujące: 1) zagwarantowanie prawa dostępu do informacji o środowisku będących w posiadaniu władz publicznych lub dla nich przeznaczonych oraz określenie warunków i praktycznych ustaleń dotyczących korzystania z tego prawa; oraz 2) zapewnienie udostępniania i rozpowszechniania informacji o środowisku wśród społeczeństwa w celu osiągnięcia jak najszerszej dostępności i rozpowszechniania informacji o środowisku.
- Dyrektywy SEA¹⁸ i EIA¹⁹, transponowane do polskiego prawa przez ustawę o OoŚ, oraz Konwencja z Aarhus obejmują dostęp do informacji o środowisku, informacji publicznej i procedur konsultacji w trakcie procesów SOoŚ i OoŚ.

¹³ [EUR-Lex - 32008L0056 - PL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

¹⁴ [UNCLOS+ANNEXES+RES.+AGREEMENT](#)

¹⁵ Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska.

¹⁶ [eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=OJ:L:2014:257:FULL](#)

¹⁷ [eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32003L0004](#)

¹⁸ [eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001L0042](#)

¹⁹ [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko](#) [Tekst mający znaczenie dla EOG \(europa.eu\)](#)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Dyrektywy siedliskowa²⁰ i ptasia²¹ (odpowiednio: 92/43/EWG i 2009/147/WE) zostały ustanowione w celu ochrony środowiska naturalnego niektórych gatunków flory i fauny, a także grzybów i ich siedlisk (chronionych w ramach obszarów Natura 2000). Dotyczą one również środowiska morskiego, w szczególności ssaków i ptaków morskich w Morzu Bałtyckim. Ocena oddziaływania projektów dokumentów strategicznych i planowanych inwestycji na gatunki i siedliska jest przeprowadzana zgodnie z procedurą określoną w Dyrektywie Siedliskowej, która w Polsce została transponowana do prawa krajowego ustawą o ochronie przyrody²² i jest zintegrowana z procedurami SOOŚ i OOS.

3.2.2 Polskie ustawodawstwo

3.2.2.1 Ustawa o bezpieczeństwie morskim

Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim²³ jest podstawowym aktem prawnym regulującym bezpieczeństwo żeglugi w zakresie budowy statków, stałych instalacji i wyposażenia, inspekcji statków, kwalifikacji i składu załogi statku, bezpiecznej żeglugi morskiej i ratowania życia na morzu.

Rozdział 5a ustawy reguluje wymagania dotyczące bezpiecznej eksploatacji morskich farm wiatrowych. Morska farma wiatrowa musi spełniać określone w przepisach wymagania w zakresie bezpieczeństwa, ochrony środowiska morskiego, ochrony granicy państwowej na morzu i obronności państwa. Morskie farmy wiatrowe muszą być budowane i eksploatowane z zapewnieniem: 1) zgodności z uzyskanym pozwoleniem na wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń lub umową lub pozwoleniem na układanie kabli lub rurociągów w polskich obszarach morskich oraz decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach; 2) bezpieczeństwa żeglugi; 3) bezpieczeństwa osób zatrudnionych przy budowie, eksploatacji i likwidacji morskiej farmy wiatrowej; 4) funkcjonowania systemów łączności, ochrony żeglugi, ochrony granicy państwowej na morzu i obronności państwa; 5) ochrony środowiska morskiego. Przepisy te nakładają na inwestora morskich farm wiatrowych obowiązek opracowania szeregu ekspertyz zatwierdzanych przez odpowiednie organy, w tym ekspertyz nawigacyjnych.

3.2.2.2 Prawo wodne

Prawo wodne (ustawa z dnia 20 lipca 2017 r.)²⁴ reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, w szczególności kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, korzystanie z wód oraz zarządzanie zasobami wodnymi.

Ustawę stosuje się do morskich wód wewnętrznych; do wód morza terytorialnego w zakresie gospodarowania wodami, ochrony przed zanieczyszczeniem ze źródeł lądowych i ochrony przed powodzią oraz do wyłącznej strefy ekonomicznej Rzeczypospolitej Polskiej w przypadkach określonych w ustawie.

Zgodnie z ustawą, aktualizacje planu gospodarowania wodami obejmujące jednolite części wód powierzchniowych i podziemnych oraz wody przybrzeżne (mające zastosowanie przede wszystkim do korytarza linii elektroenergetycznej), a także aktualizacje Programu Ochrony Wód Morskich²⁵ (mające zastosowanie również do terenu farmy wiatrowej) są przygotowywane co 6 lat.²⁶

²⁰ eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:31992L0043

²¹ [Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa \(europa.eu\)](#)

²² Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, Dz. U. z 2023 r. poz. 1336 t.j., ze zm.

²³ Dz. U. z 2023 r. poz. 1666 t.j., ze zm.

²⁴ Dz. U. z 2023 r. poz. 1478 t.j., ze zm.

²⁵ Ostatnie dokumenty zostały przygotowane w 2016 r. [kpowm-2016.pdf \(kzgw.gov.pl\)](#) i przyjęte przez Radę Ministrów w dniu 11 grudnia 2017 r. [Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Krajowego programu ochrony wód morskich \(sejm.gov.pl\)](#).

²⁶ Projekt aktualizacji Programu Ochrony Wód Morskich [projekt-apowm-20210629-v1.00.pdf \(imgw.pl\)](#)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

3.2.2.3 Ustawa morska

Ustawa o obszarach morskich (ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej²⁷) określa położenie prawne obszarów morskich Rzeczypospolitej Polskiej, pasa nadbrzeżnego, morskich portów i przystani oraz zasady korzystania z tych obszarów, a także organy administracji morskiej i ich kompetencje oraz zadania Państwowej Morskiej Służby Hydrograficznej.

Wznoszenie lub wykorzystywanie sztucznych wysp lub konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich wymaga uzyskania pozwolenia ustalającego ich położenie i określającego warunki ich wykorzystywania w tych obszarach (art. 23).

Artykuł 24 ustawy o obszarach morskich określa strefy bezpieczeństwa wokół sztucznych wysp i grup sztucznych wysp (znajdujących się w odległości mniejszej niż 1000 m od siebie). Strefy bezpieczeństwa wyznacza się również wokół kabli i rurociągów. Właściwy terytorialnie dyrektor urzędu morskiego jest odpowiedzialny za ustanowienie w drodze rozporządzenia stref bezpieczeństwa dostosowanych do rodzaju i przeznaczenia sztucznych wysp, innych konstrukcji i urządzeń, kabli lub rurociągów, które powinny znajdować się w odległości nie większej niż 500 m od każdego punktu na zewnętrznej krawędzi, chyba że inny zasięg strefy jest dozwolony przez przyjęte normy międzynarodowe lub zalecany przez odpowiednią organizację międzynarodową. Dyrektor urzędu morskiego jest odpowiedzialny za określenie warunków poruszania się w strefie ochronnej, w szczególności może wprowadzić ograniczenia w żegludze, rybołówstwie, sportach wodnych lub nurkowaniu albo pracach podwodnych. Przyjmuje się, że strefę ochronną wyznacza się wokół całej farmy wiatrowej oraz energetycznej linii przesyłowej i stacji elektroenergetycznej.

Ustawa reguluje zasady planowania i zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej - plany zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich. Plany zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej określają: 1) funkcje podstawowe i funkcje dopuszczalne dla poszczególnych obszarów wyznaczonych w planach; 2) zakazy lub ograniczenia w zagospodarowaniu tych obszarów, z uwzględnieniem wymogów ochrony przyrody; 3) rozmieszczenie inwestycji celu publicznego; 4) kierunki rozwoju transportu i infrastruktury technicznej; 5) obszary i warunki ochrony środowiska i dziedzictwa kulturowego; uprawiania rybołówstwa i akwakultury; pozyskiwania energii odnawialnej; poszukiwania, rozpoznawania złóż kopalin oraz wydobywania kopalin ze złóż. Przed uchwaleniem planu odbywa się udział społeczeństwa i szerokie konsultacje. Plan podlega okresowej ocenie, co najmniej raz na 10 lat.

3.2.2.4 Ustawa o OOS i SOOS

Ustawa OOS (Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko²⁸) reguluje procedury SOOS i OOS zintegrowane z procedurami oddziaływania na obszary Natura 2000 i celami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Zgodnie z ustawą wszystkie projekty dokumentów strategicznych, w tym związanych z morskimi farmami wiatrowymi, działalnością na morzu itp. oraz planowanymi inwestycjami wymienionymi w rozporządzeniu, muszą być poddane procedurom screeningu lub pełnej oceny oddziaływania (odpowiednia ocena). Podczas procedur SOOS i OOS udział społeczeństwa jest gwarantowany przez prawo. Zazwyczaj proces udziału społeczeństwa trwa 21 lub 30 dni, czasami jest przeprowadzany dwa lub trzy razy podczas procedur OOS lub SOOS. Jeśli spodziewane jest oddziaływanie na inny kraj, przeprowadzane są procedury transgraniczne zgodnie z Konwencją z Espoo²⁹.

3.2.2.5 Ustawa Prawo budowlane

²⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 960 t.j. ze zm..

²⁸ Dz. U. z 2023 r. poz. 1094 t.j. ze zm.

²⁹ Konwencja o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Konwencja z Espoo) [Tekst Konwencji | EKG ONZ](#)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Ustawa Prawo budowlane (Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r.³⁰) reguluje działalność związaną z projektowaniem, budową, utrzymaniem i rozbiórką obiektów budowlanych oraz określa zasady działania organów administracji publicznej w tych obszarach. Na podstawie tej ustawy wydawane są pozwolenia na budowę morskich farm wiatrowych i linii przesyłu energii.

3.2.2.6 Ustawa przesyłowa

Ustawa przesyłowa (Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych³¹) określa zasady przygotowania i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych, sieci dystrybucyjnych oraz inwestycji towarzyszących, a także źródła ich finansowania.

Ustawa ta kwalifikuje infrastrukturę przesyłową z morskich farm wiatrowych jako strategiczną inwestycję w sieci przesyłowej (od 2021 r.). Inwestycje te są celami publicznymi w rozumieniu ustawy o gospodarce nieruchomościami.

3.2.2.7 Ustawa o morskich farmach wiatrowych

Celem ustawy o morskich farmach wiatrowych (ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu produkcji energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych³²) jest wykorzystanie potencjału energetyki wiatrowej w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej oraz stworzenie rozwiązań prawnych, które będą wspierać wszystkie podmioty zainteresowane rozwojem sektora morskiej energetyki wiatrowej w Polsce. Ustawa zawiera regulacje istotne dla rozwoju morskich farm wiatrowych, tj. system wsparcia, lokalny łańcuch dostaw, przyłączenie do sieci, a także wprowadza szereg usprawnień proceduralnych w zakresie budowy i eksploatacji oraz postępowań administracyjnych w celu przyspieszenia realizacji inwestycji.³³

Ustawa weszła w życie 18 lutego 2021 roku. Ustawa ta znowelizowała ustawę przesyłową poprzez zaliczenie do inwestycji strategicznych (stanowiących inwestycje celu publicznego) - inwestycji w zakresie zespołu urządzeń służących do pozyskiwania energii z morskich farm wiatrowych.

3.3 Postanowienia szczegółowe dotyczące rekompensat i przywracania źródeł utrzymania dla poszkodowanych rybaków

W Polsce, w odniesieniu do rybołówstwa, nie istnieją przepisy prawa regulujące wypłatę odszkodowań lub rekompensat w przypadku utraty źródła przychodów lub wzrostu kosztów pracy w związku z inwestycjami off-shore. W przypadku utrudnień w rybołówstwie w związku z realizacją Morskiej Farmy Wiatrowej, polskie prawo nie przewiduje wprost rekompensat za utracone dochody. Przyznawanie rekompensat lub wsparcia dla grup społecznych, które utraciły źródło dochodu, jest częścią międzynarodowych praktyk i jest sporadycznie wdrażane przez polskich inwestorów, ale nie jest przewidziane przez polskie prawo.

Częściowe rekompensaty z tytułu wprowadzenia, na poziomie UE, ograniczeń w połowach zostały przyznane rybakom w ramach programów operacyjnych na ich wnioski o taką rekompensatę (z Europejskiego Funduszu Morskiego,

³⁰ Dz. U. z 2024 r. poz. 752 t.j. ze zm.

³¹ Dz. U. z 2024 r., poz. 555 t.j., ze zm.

³² Dz. U. z 2024 r. poz. 182, t.j.

³³ [Ustawa o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych - Morska Energetyka Wiatrowa - Portal Gov.pl \(www.gov.pl\)](http://www.gov.pl)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rybackiego i Akwakultury, EFMRA): Programu Operacyjnego "Rybacktwo i Morze" na lata 2014-2020 oraz jego kontynuacji: Fundusze Europejskie dla Rybacktwana lata 2021-2027³⁴.

Jak wspomniano powyżej, mechanizm rekompensat jest przygotowywany przez Morski Instytut Rybacki na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Został on zaprezentowany na spotkaniu grupy roboczej Porozumienia Sektorowego z rybakami w listopadzie 2023 roku. Uwagi zgłoszone przez rybaków i deweloperów MFW do przedstawionego mechanizmu są obecnie wdrażane. Kolejna wersja mechanizmu będzie przedmiotem dalszych uzgodnień z sygnatariuszami Porozumienia Sektorowego.

³⁴ [O programie - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(rybacktwo.gov.pl\)](https://www.rybacktwo.gov.pl)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

4 ANALIZA PORÓWNAWCZA ROZWIĄZAŃ MIĘDZYNARODOWYCH - REKOMPENSATY DLA RYBOŁÓWSTWA I FARMY WIATROWE

Podczas gdy wiele krajów, w tym Polska, nie posiada obecnie ram regulacyjnych przewidujących rekompensaty za straty w rybołówstwie spowodowane przez morskie farmy wiatrowe, niektóre kraje UE i/lub OECD ustanowiły szczegółowe przepisy i/lub wytyczne dotyczące rekompensat dla rybaków z tytułu ograniczeń i zakłóceń spowodowanych przez morskie farmy wiatrowe.

4.1 Wymagania międzynarodowych instytucji finansowych

Potencjalni kredytodawcy Projektów stosują zestaw wymogów środowiskowych i społecznych. Chociaż różnią się one literą, są zbieżne w duchu. Istnieją trzy zestawy polityk środowiskowych i społecznych, które będą stosowane przez kredytodawców dla Projektów:

Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) stosuje swoje standardy środowiskowe i społeczne z 2022 roku. Standardem odnoszącym się do skutków przesiedleń i przywracania źródeł utrzymania jest Standard 6 "Przymusowe przesiedlenia".

Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju (EBOR) stosuje 10 "Wymagań Operacyjnych" (PR – Performance Requirements) dołączonych do nadrzędnej Polityki środowiskowej i społecznej (2019). PR odnoszące się do wpływu wysiedleń i przywracania źródeł utrzymania to PR5 "Nabycie gruntów, ograniczenia w ich użytkowaniu oraz przymusowe przesiedlenia", natomiast PR10 dotyczy "Ujawniania informacji i angażowania interesariuszy".

Inni pożyczkodawcy stosują Standardy Działań Międzynarodowej Korporacji Finansowej (PS – Performance Standards), a mianowicie PS5 "Pozyskiwanie gruntów i przymusowe przesiedlenia".

Koncentrując się na skutkach nabycia gruntów, wszystkie te standardy "przesiedleń" wyraźnie odnoszą się również do ograniczeń w korzystaniu z zasobów naturalnych, w tym zasobów morskich i zasobów rybnych, a zatem mają zastosowanie do skutków ograniczeń w żegludze lub dostępu do łowisk, które są uważane za potencjalny wpływ na źródła utrzymania, czyli "przesiedlenia ekonomiczne" i jako takie są objęte standardami "przesiedleń". Kluczowe wymagania tych standardów, które są istotne dla morskich komponentów projektów, są następujące:

- Należy unikać lub minimalizować wysiedlenia (w tym "wysiedlenia ekonomiczne", czyli wpływ na źródła utrzymania), badając technicznie i ekonomicznie wykonalne alternatywy projektu;
- Środki do życia, które ucierpiały, powinny zostać poprawione lub przywrócone do poprzedniego poziomu, w oparciu o prostą zasadę "nie gorzej, jeśli nie lepiej"; "środki do życia" w rozumieniu międzynarodowych standardów to szerokie pojęcie, które obejmuje między innymi dochód, dostęp do usług, jakość życia;
- Wszystkie plany mające na celu złagodzenie lub zrekompensowanie wpływu na źródła utrzymania i przywrócenie ich tam, gdzie skutki resztkowe są nieuniknione, powinny być szczegółowo konsultowane z grupami objętymi skutkami, z uwzględnieniem szczególnych potrzeb kobiet i grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji; obejmuje to ujawnienie planów łagodzenia skutków i konsultacje w przypadku wydarzeń wrażliwych kulturowo;
- Plany powinny być monitorowane i oceniane.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

4.2 Dania

Dania przyjęła szczegółowe ramy regulacyjne, uzupełnione wytycznymi technicznymi³⁵. Ustawa o rybołówstwie w odniesieniu do interakcji między rybakami a rozwojem morskiej energetyki wiatrowej przewiduje następujące kwestie:

- OOS morskich farm wiatrowych powinna zawierać szczegółową ocenę wpływu na rybołówstwo, opartą zarówno na oficjalnych danych Duńskiej Agencji Rybołówstwa, jak i wywiadach z lokalnymi rybakami. Niezależny konsultant musi ocenić poziom kompensacji.
- Deweloper musi skontaktować się z komercyjnymi rybakami działającymi na danym obszarze w celu wynegocjowania ewentualnej rekompensaty za udokumentowane straty zgodnie z ustawą o rybołówstwie. Co do zasady, negocjacje w sprawie rekompensat prowadzone są przez Duńskie Stowarzyszenie Rybaków. Koncesjonariusz powinien mieć jednak świadomość, że Duńskie Stowarzyszenie Rybaków może nie reprezentować wszystkich rybaków komercyjnych na danym obszarze. Wszelkie rekompensaty obejmą morską farmę wiatrową i kable.
- Wytyczne zachęcają również do stosowania środków łagodzących w celu "usprawnienia procesu negocjacji", takich jak
 - Ograniczenie obszarów wykluczenia poprzez podzielenie obszaru budowy na różne etapy;
 - Zapewnienie zastępczych przychodów poprzez włączenie niektórych statków rybackich lub rybaków do budowy i eksploatacji morskiej farmy wiatrowej, np. jako statków strażniczych;
 - Zezwolenie na połowy z użyciem sprzętu statycznego wewnątrz farmy wiatrowej.

Niedawny (czerwiec 2023 r.) rządowy "Plan morski" jest postrzegany przez lokalnych interesariuszy jako wzmocnienie dalszych roszczeń rybaków o rekompensaty i ograniczenie możliwości wydawania pozwoleń na dalsze inwestycje w morską energetykę wiatrową w celu lepszego uwzględnienia interesów rybołówstwa.

Załącznik 1 przedstawia dokument podsumowujący wydany przez Duńską Agencję Energetyczną, który przedstawia kluczowe środki oczekiwane od deweloperów w ich interakcji z rybołówstwem.

4.3 Francja

Francja ustanowiła w 2021 r. podatek od morskiej energii wiatrowej (19 305 EUR za zainstalowany MW rocznie), który ma zastosowanie do wszystkich farm wiatrowych zlokalizowanych na wodach terytorialnych i wodach WSE. Wpływy z tego podatku mają być rozdzielane w następujący sposób:

- 50% do gmin, z których farma wiatrowa może być widoczna;
- 35% dla lokalnych komitetów rybackich;
- 10% na rzecz Francuskiego Biura Bioróżnorodności (podmiotu publicznego odpowiedzialnego za zarządzanie i ochronę bioróżnorodności);
- 5% dla lokalnych organizacji ratownictwa morskiego.

Wpływy z tego podatku kierowane do komitetów rybackich mają zasadniczo wspierać modernizację statków i technik połowowych w celu dostosowania się do zmieniających się i bardziej restrykcyjnych ram regulacyjnych UE w zakresie rybołówstwa. Istnieją różne kwestie wdrożeniowe, które są nadal na etapie konsultacji i przyjmuje się, że żadne środki

³⁵ https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Globalcooperation/offshore_wind_and_fisheries_in_dk.pdf

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

nie zostały jeszcze skierowane do stowarzyszeń rybackich w ramach stosowania tego podatku. Pierwsze wpływy zostały odebrane przez francuski skarb państwa w 2023 r. w odniesieniu do farmy położonej u wybrzeży Saint-Nazaire na Oceanie Atlantyckim. W rezultacie francuscy rybacy nadal angażują się w liczne działania prawne mające na celu anulowanie pozwoleń na projekty farm wiatrowych, a napięcia są rutynowo obserwowane między grupami rybaków, deweloperami offshore i instytucjami państwowymi promującymi energię odnawialną.

4.4 Wielka Brytania

Wielka Brytania zdecydowała się na "nierestrykcyjne wytyczne", w wyniku czego nie ma konkretnych ram regulacyjnych poza ogólnymi przepisami OOS (których wymogi zostały niedawno obniżone w stosunku do poprzednich ram UE w wyniku Brexitu), ale deweloperzy morskich farm wiatrowych są zachęceni do negocjowania zbiorowych lub indywidualnych ofert rekompensat dla rybaków. Istnieją problemy związane z wdrażaniem rekompensat, ponieważ niektórzy deweloperzy starali się negocjować indywidualne oferty rekompensat, podczas gdy organizacje rybackie preferowały rozwiązania zbiorowe, co spowodowało, że organizacje rybackie zdecydowanie sprzeciwiały się niektórym projektom.

4.5 Rezolucja Parlamentu Europejskiego

7 lipca 2021 r. Parlament Europejski przyjął rezolucję w sprawie wpływu morskich farm wiatrowych i innych systemów energii odnawialnej na sektor rybołówstwa. Rezolucja ta wzywa między innymi do następujących działań:

(cytat)

- *"17. Podkreśla, że w miarę możliwości MFW powinny być umieszczane w strefach, w których połowy nie są dozwolone, aby zminimalizować negatywny wpływ na sektor rybołówstwa;*
- *18. Stwierdza, że MFW mogą mieć wpływ na rybołówstwo poprzez zmianę rozmieszczenia przestrzennego i liczebności komercyjnie poławianych gatunków morskich, a także poprzez ich zamknięcie ze względów bezpieczeństwa lub narzucenie zmiany działalności połowowej lub metody, na przykład z aktywnej na pasywną;*
- *19. Nalega na nawiązanie dialogu i współpracy z rybakami na wczesnym etapie procesu; podkreśla potrzebę uwzględnienia lokalnych ekosystemów i specyfiki lokalnej społeczności; podkreśla potrzebę odpowiedniej rekompensaty dla rybaków, jeśli ustanowienie MFW wpłynie na ich działalność; (...)*
- *23. Podkreśla, że rybacy małoskalowi i przybrzeżni będą szczególnie dotknięci, jeśli dojdzie do wysiedlenia, ponieważ mogą nie mieć możliwości przeniesienia się na bardziej oddalone łowiska lub zmiany metody połowów, zwłaszcza jeśli OFW znajdują się na wodach terytorialnych (12 mil morskich od wybrzeża); wzywa do odpowiedniej rekompensaty w ostateczności;*
- *24. Podkreśla potrzebę ułatwienia dostępu do ubezpieczenia statkom rybackim działającym na obszarach MFW lub przepływającym przez te obszary, ponieważ jest to obecnie bardzo problematyczne ze względu na niewystarczające poziomy odszkodowania oferowane przez polisy ubezpieczeniowe statków rybackich;*
- *25. Zwraca uwagę, że wszelkie ograniczenia dostępu do tradycyjnych łowisk mają bezpośredni wpływ na źródła utrzymania rybaków z różnych nadbrzeżnych państw członkowskich UE i zależne od nich miejsca pracy na lądzie; podkreśla zatem, że w razie konieczności w ostateczności należy przyznać odpowiednią rekompensatę; ponadto zwraca uwagę, że ograniczenia dostępu mogą zagrozić odpowiedzialnemu i zrównoważonemu zapewnieniu bezpieczeństwa żywnościowego".*

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

4.6 Inne rozwiązania

Ogólnie rzecz biorąc, deweloperzy morskich farm wiatrowych są zachęceni do negocjowania jednego lub kilku z poniższych działań w zakresie rekompensat dla rybaków lub łagodzenia ich skutków:

- Jednorazowe lub regularne wpłaty na fundusz społecznościowy, zarządzany na poziomie gminy lub lokalnego stowarzyszenia rybaków;
- Wpłaty na fundusze zarządzane przez organizacje pozarządowe zajmujące się bioróżnorodnością lub działalnością społeczną;
- Wsparcie w formie konkretnych inwestycji lokalnych i środowiskowych, wspierających edukację, modernizację floty, modernizację narzędzi połowowych lub inwestycje portowe;
- Umowy o podziale korzyści (udział w zyskach lub współwłasność w przedsięwzięciu);
- Zatrudnienie rybaków przy budowie i eksploatacji, zarówno jako przedsiębiorstwa (statki strażnicze), jak i jako osoby fizyczne (przekwalifikowanie do pracy przy budowie lub eksploatacji morskich farm wiatrowych).

Istotne jest również rozważenie możliwości opracowania metod utrzymania połowów na obszarach morskich farm wiatrowych ("Identyfikacja sposobów utrzymania połowów rybackich")³⁶. Działania minimalizujące potencjalny konflikt pomiędzy sektorem rybackim a morskimi farmami wiatrowymi, zidentyfikowane w opracowaniu Morskiego Instytutu Rybackiego w Gdyni, to m.in.:

- "Działania podejmowane na etapie projektowania - np. wybór obszarów o niskiej zdolności połowowej, projektowanie fundamentów turbin i zabezpieczeń przeciwozryznych w taki sposób, aby ułatwiały tworzenie sztucznej rafy zwiększającej potencjał siedlisk;
- Działania mające na celu wsparcie istniejących rodzajów działalności połowowej: rozwój narzędzi połowowych dostosowanych do nowych warunków połowowych, wsparcie finansowe działań poprawiających efektywność/rentowność połowów prowadzonych na obszarze farm wiatrowych, np. produktów pochodzenia rybnego, udział w tworzeniu lokalnej bazy przetwórczej,
- Rozwój nowych rodzajów działalności rybackiej i pozarybackiej, np. szkolenia w zakresie stosowania nowych rodzajów narzędzi, pomoc w opracowywaniu technologii maksymalizujących jakość produktu, zatrudnianie rybaków do pracy przy obsłudze MFW lub turystyka związana z wędkarstwem rekreacyjnym na obszarze MFW".

Wreszcie, warto zauważyć, że w branży lądowej energetyki wiatrowej, szczególnie w gospodarkach rozwijających się lub wschodzących i tam, gdzie potencjalnie wpływem projektu objęte są społeczności autochtoniczne, długoterminowe umowy o podziale korzyści z tymi grupami stają się coraz bardziej powszechne, oprócz obowiązkowych odszkodowań za grunty, w następujących dwóch głównych formach:

- Dostęp objętych oddziaływaniem grup do udziałów w projekcie i wynagrodzenia w formie dywidend;
- Przydzielenie stałego lub zmiennego procentu zysków grupom, których to dotyczy.

³⁶ *Warunki współistnienia w polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej im morskiej infrastruktury przesyłowej i gospodarki rybackiej, Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia, 01.04.2022 /"Warunki współistnienia w polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej im morskiej infrastruktury przesyłowej i gospodarki rybackiej"*

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

5 POTENCJALNE ODDZIAŁYWANIE NA RYBAKÓW

5.1 Metodologia i ograniczenia

Większość informacji na temat rybołówstwa w tym rozdziale opiera się na publicznie dostępnych danych, w szczególności z raportów OOS dla Projektów (Raporty OOS 2023, 2022, 2021). Innym źródłem bardziej aktualnych informacji jest raport "Warunki współistnienia na polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej im morskiej infrastruktury przesyłowej oraz gospodarki rybackiej", przygotowany przez Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia, 01.04.2022. Źródłem informacji była również wizja lokalna w kwietniu 2024 r. oraz spotkania z władzami lokalnymi. Dane połowowe obejmują lata 2018-2021. Sytuacja na obszarze połowowym jest niestabilna - obecnie wielu rybaków wycofuje się z połowów - tymczasowo lub całkowicie (z powodu zakazu połowów lub ograniczonych zasobów), łodzie rybackie są przeklasyfikowane na cele rekreacyjne, a wiele łodzi jest stopniowo złomowanych. Podczas przygotowywania LRF nie było bardziej aktualnych danych na temat łodzi rybackich - ich portów pochodzenia, tras i miejsc połowowych, a także samych połowów w analizowanych 8 kwadratach rybackich.

5.2 Porty rybackie

Najnowsze raporty OOS Projektów (2023) odnoszą się w swoich analizach do statków rybackich, których portem macierzystym jest Ustka. Wcześniejsze raporty (z 2021 i 2022 r.), oparte w dużej mierze na starszych danych (sprzed 2018 r.), wskazują porty w Ustce i Łebie jako porty macierzyste łodzi rybackich identyfikowanych na obszarze, który zajmą dwie morskie farmy wiatrowe. Wspomniane są również porty w Darłowie i Kołobrzegu, ale głównie w kontekście możliwości przebiegu przez obszar farm wiatrowych tras statków rybackich zmierzających na łowiska w rejonie Rynny Słupskiej. Starsze dane z 2013 r. wskazują również na obecność pojedynczych statków rybackich z Jarosławca, Świnoujścia, Władysławowa i Dziwnowa w obszarze MFW Bałtyk II. Dane te są już jednak nieaktualne, a sytuacja rybacka na tym obszarze zmieniła się w ostatnich latach diametralnie.

W 2022 r. w Polsce zarejestrowane były 123 kutry rybackie³⁷ i 699 łodzi rybackich. Średni wiek kutrów rybackich w Polsce wynosi 51,9 lat; nie ma statków młodszych niż 26 lat.

Floty kutrów według portu rejestracji w 2022 r. na obszarze Projektów są następujące:

- Darłowo: 3 kutry rybackie,
- Ustka: 20 kutrów rybackich,
- Łeba: 8 kutrów rybackich.

Według stanu na koniec 2023 r., polska flota rybacka liczyła 824 statki i łodzie (bez zmian r/r), o łącznej pojemności brutto (GT) 35,5 tys. (o 0,8% większej w porównaniu z rokiem poprzednim) oraz o mocy 83,9 tys. kW (o 0,5% mniejszej). Podobnie jak przed rokiem, w skład polskiej floty rybackiej wchodziły 2 trawlerzy, 123 kutry oraz 699 łodzi³⁸.

W porównaniu do stanu na koniec 2022 r. liczba statków rybackich polskiej floty nie zmieniła się na koniec 2023 r. Pomimo tego, że liczba statków rybackich we flocie bałtyckiej na koniec 2023 r. była taka sama jak na koniec roku

³⁷ "Kuter" rybacki definiuje się jako statek rybacki z ciągłym pokładem, którego całkowita długość jest większa niż 15 m i mniejsza niż 30 m, a moc głównego napędu nie przekracza 611 kW.

³⁸ [Polska flota morska liczyła 88 statków, rybacka 824 w 2023 – Inwestycje.pl](https://polskaflota.pl)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

ubiegłego (822 statki rybackie), to jej zdolność połowowa uległa zmniejszeniu o 112,54 GT i 442,60 kW. Wpływ na tę sytuację miało m.in. wprowadzenie do wykonywania rybołówstwa komercyjnego statku rybackiego o pojemności brutto mniejszej o 44% i mocy silnika mniejszej o 35 % niż statek wycofany, w miejsce którego statek ten został wprowadzony. Dodatkowo w przypadku dwóch statków rybackich nastąpiło znaczne ograniczenie mocy silnika (o ponad 65 % każdy). Liczba statków rybackich we flocie dalekomorskiej również nie uległa zmianie w odniesieniu do roku poprzedniego (2 statki rybackie), jednakże zdolność połowowa tej floty zwiększyła się o 409 GT w związku z przeprowadzeniem prac modernizacyjnych na jednym z tych statków³⁹.

Poniższy rysunek przedstawia lokalizację tych portów.

Rysunek 6. Porty rejestracji statków potencjalnie połowiających na obszarze MFW lub w jego pobliżu

Źródło danych: googlemaps

Na początku kwietnia 2024 r. zespół LRF odwiedził 5 portów w regionie, co dostarczyło nowych informacji o stanie i warunkach połowów w tej części Morza Bałtyckiego. Zasadniczo działalność połowowa prowadzona jest w obszarze MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III z portu w Ustce. Na podstawie informacji uzyskanych w Zarządzie Portu Morskiego w Ustce:

- Według danych otrzymanych w kwietniu 2024 r. od Zarządu Portu Ustka, w porcie stacjonuje 26 łodzi rybackich (do 15 metrów); 21 kutrów rybackich (powyżej 15 metrów); 11 łodzi wędkarskich; 12 statków handlowych; 57 jachtów niekomercyjnych; i 9 łodzi specjalistycznych.
- Jak wynika z rozmowy z władzami Portu Ustka zdecydowana większość tych łodzi jest nieużywana i nie prowadzi obecnie działalności połowowej,
- W Ustce jest trzech armatorów, których kutry faktycznie wypływają w morze i łowią ryby,
- Większość rybaków złożyła wnioski o złomowanie swoich łodzi; ze względu na złożenie dużej liczby wniosków o złomowanie od stycznia 2024 r., pod koniec roku spodziewane jest znaczne zmniejszenie liczby statków zarejestrowanych w Ustce,

³⁹ "Raport roczny dotyczący działań zmierzających do osiągnięcia równowagi pomiędzy zdolnością połowową a wielkością dopuszczalnych połowów za okres od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia 2023 r.":

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Jak wynika z rozmowy z władzami Portu Ustka niektóre łodzie zostały przeklasyfikowane na łodzie turystyczne i wędkarskie, ale nie wszystkie z nich pływają, a w praktyce wiele z nich jest zacumowanych w porcie od kilku lat, bez żadnych ruchów,
- Według publicznie dostępnych danych⁴⁰, wśród 54 wniosków o dofinansowanie zakwalifikowanych do oceny, złożonych w ramach Działania 1.7 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej - złomowanie lub przeklasyfikowanie statków rybackich", zidentyfikowano⁴¹ 6 wniosków o trwałe zaprzestanie działalności połowowej statku rybackiego z Darłowa i 4 z Ustki; 5 wniosków o złomowanie statku (2 z Łeby i 3 z Ustki), 1 wniosek o przekwalifikowanie statku rybackiego z Ustki na działalność niedochodową.
- W styczniu 2024 r. odbył się kolejny nabór, a obecnie opublikowana jest oficjalna lista wniosków do oceny⁴² - dotyczy trwałego zaprzestania działalności połowowej. Grupa 50 osób ubiegających się o te środki została zidentyfikowana z portów w Łebie (21 osób), Ustce (15 osób), Darłowie (13 osób) i Jarosławcu (1 osoba).

Podczas wizyty na miejscu uzyskano również informacje z różnych źródeł, że kwadraty rybackie w obszarze farm mogą być również wykorzystywane przez łodzie rybackie zarejestrowane w innych portach, w tym mniejszych, przybrzeżnych - ale trudno to zbadać, ponieważ małe łodzie rybackie nie są zobowiązane do zgłaszania tras za pomocą transpondera i nie można było uzyskać jasnych danych na ten temat.

Inne porty, z których mogą wypływać szczególnie większe kutry lub korzystać z kwadratów rybackich na obszarze inwestycji, znajdują się w Darłowie i Łebie. W Darłowie, w porównaniu do Ustki, zaobserwowano większą liczbę kutrów turystycznych, ale nie ma danych, czy są one aktywne (obserwacja z pierwszej połowy kwietnia, przed sezonem turystycznym).

W Łebie w wywiadach z interesariuszami zgłoszono dodatkowy problem, oprócz zakazu połowów dorsza i ograniczonych zasobów ryb w Morzu Bałtyckim (zob. sekcja 1.2): niewystarczająca głębokość toru podejściowego do portu, uniemożliwiająca operowanie większych łodzi i kutrów rybackich w okresie kilku zimowych miesięcy, od listopada do marca wypływały tylko 2-3 jednostki. W porcie w Łebie przewiduje się również, że znaczna część kutrów zostanie w tym roku zezłomowana. Większą liczbę zacumowanych łodzi, z których połowy są prawdopodobnie regularnie sprzedawane (zdjęcia), zaobserwowano w Łebie; z rozmów z rybakami wynika, że z portu regularnie wypływają dwie łodzie rybackie powyżej 20 m długości.

Dodatkowo w małym porcie w Rowach zarejestrowanych jest 6 jednostek przybrzeżnych, z czego 2, czasem 3, są aktywne (informacja uzyskana od bosmana portu). Oczekuje się również, że niektóre statki zostaną zezłomowane w 2024 roku.

W Jarosławcu zidentyfikowano również 13 małych łodzi rybackich o długości poniżej 10 m, z których część jest najwyraźniej w użyciu (potrzeby lokalne, prawdopodobnie tylko w strefie przybrzeżnej). Brak informacji o miejscach połowów.

Poniższy rysunek przedstawia zdjęcia wykonane w portach przez zespół Sotis na początku kwietnia 2024 roku.

⁴⁰ [1.7 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej - złomowanie albo przekwalifikowanie statku rybackiego - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(funduszeuropejskie.gov.pl\) - Działanie 1.7 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej - złomowanie albo przekwalifikowanie statku rybackiego - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(rybactwo.gov.pl\)](#)

⁴¹ [lista rankingowa 1.7 zBomowanie 2024-02-13.xlsx \(funduszeuropejskie.gov.pl\)](#)

⁴² [1.7 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej - utrata miejsca pracy na statku rybackim - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej \(funduszeuropejskie.gov.pl\)](#)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 7. Zdjęcia wykonane w portach rybackich przez zespół Sotis

Port w Ustce

Port w Darłowie

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Port w Łebie

Port w Rowach

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Jarosławiec (zaobserwowano 13 statków rybackich o długości poniżej 10 m)

Źródło: Sotis Advisors, kwiecień 2024 r.

5.3 Łowiska, trasy statków, połowy

5.3.1 Lokalizacja kwadratów rybackich

Kwadraty rybackie są zdefiniowane w planie zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich i są wykorzystywane do celów regulacyjnych i monitorowania zasobów rybnych. Projekt zlokalizowany jest w następujących kwadratach rybackich: L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8 (rysunki poniżej):

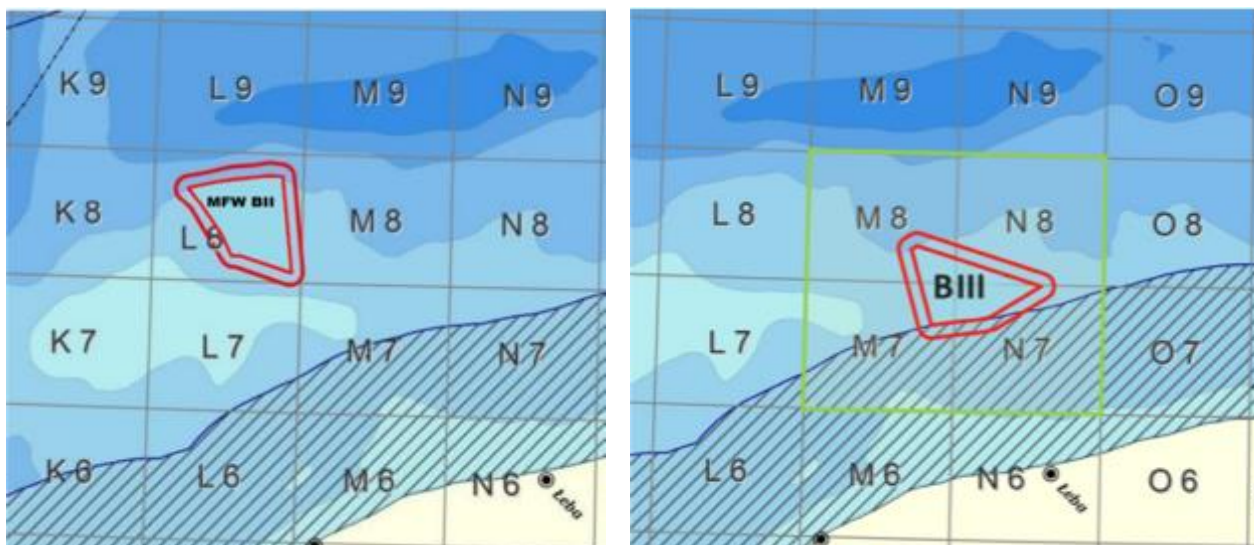
LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 8. Część ECI Projektów (zewnętrzna infrastruktura przyłączeniowa) i kwadraty rybackie

Źródło: Raport OOS, 2023 r.

Rysunek 9. Morska farma wiatrowa MFW Bałtyk II (po lewej) i MFW Bałtyk III (po prawej) oraz kwadraty rybackie

Źródło: Raporty OOS 2021 i 2022

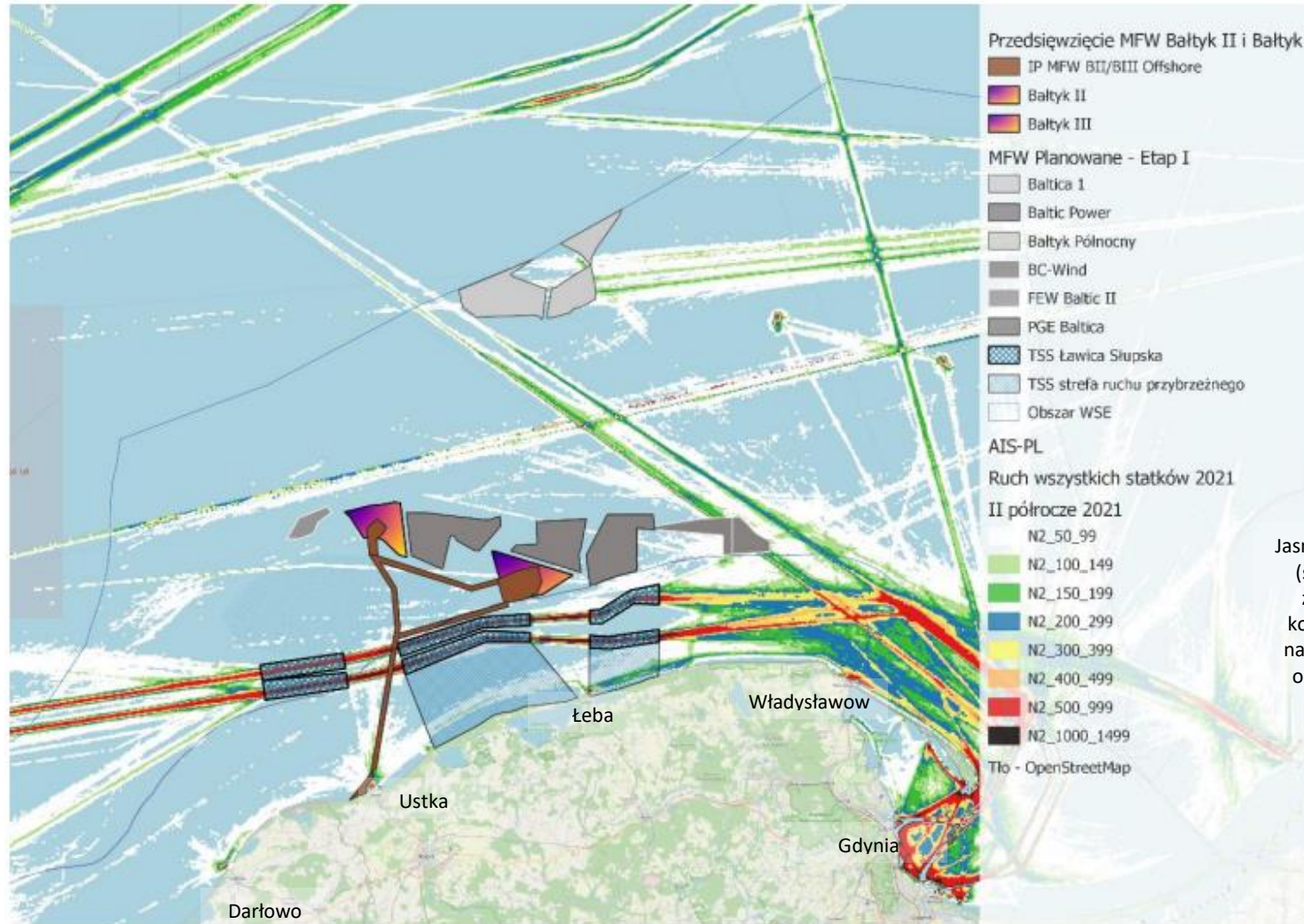
LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

5.3.2 Porty pochodzenia statków poławiających w odnośnych kwadratach

Dane przedstawione w tej sekcji pochodzą z Raportu OOŚ (2023), a w szczególności z części "Ekspertyza nawigacyjna" (przygotowanej w 2022 r.). W dokumencie tym przedstawiono dane z systemu automatycznej identyfikacji (AIS) zarejestrowane przez polski urząd morski w 2021 r. w celu oceny tras statków na obszarze Projektów. Poniższe rysunki przedstawiają dane dotyczące intensywności ruchu statków w drugiej połowie 2021 r:

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 10. Ruch statków (wszystkie statki) na obszarze Projektów w drugiej połowie 2021 r. na podstawie danych AIS

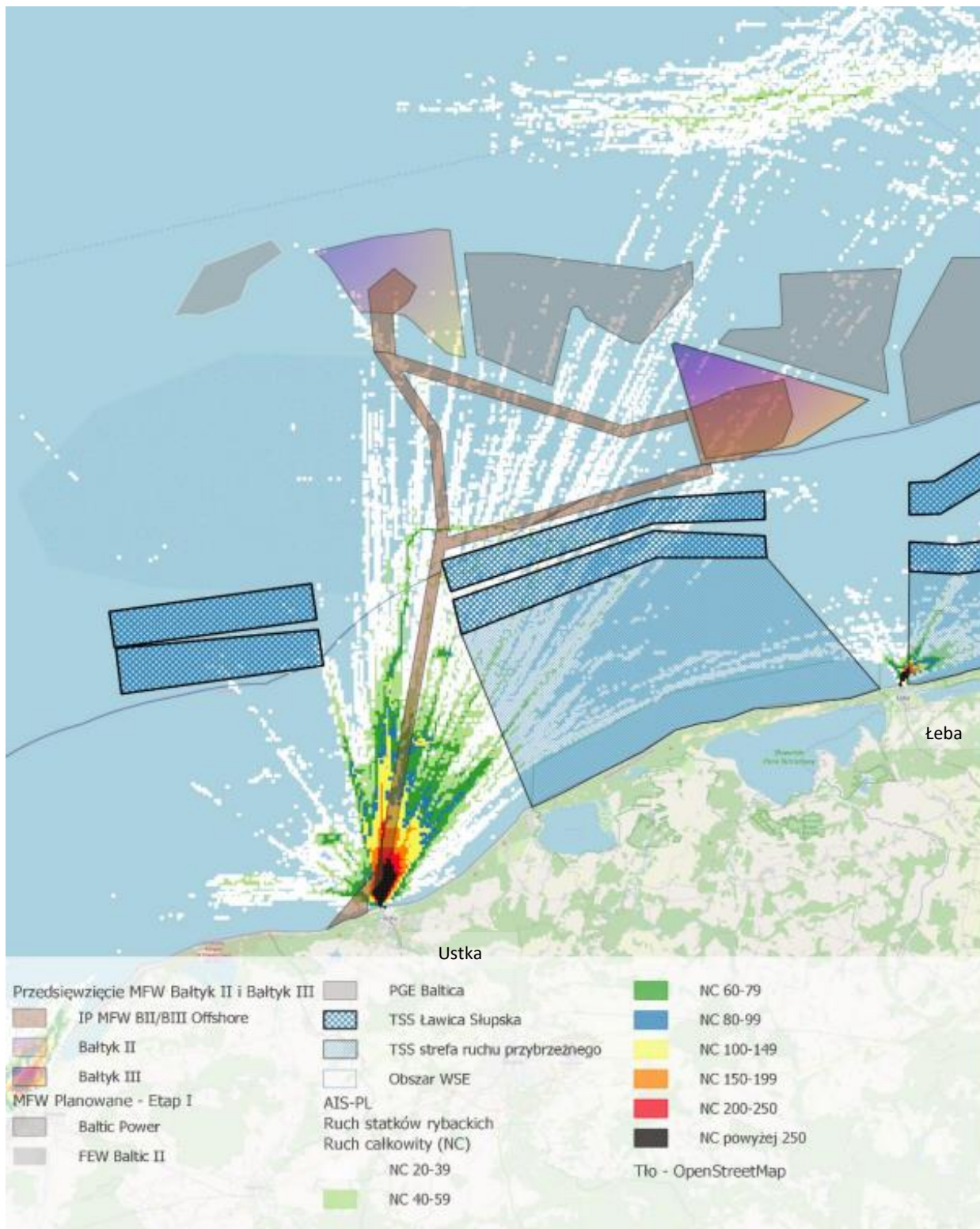
Jasnoniebieskie wielokąty to obszary TSS (schematy separacji ruchu zgodnie z zasadami IMO) ustanawiające dwa korytarze (nawigacja wschód-zachód i nawigacja zachód-wschód o szerokości od 1,6 do 1,75 mili każdy) oraz strefę ruchu przybrzeżnego.

Źródło: Raport OOS 2023 - Tom IV Zał. 3: Ekspertyza nawigacyjna (2022)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Poniżej przedstawiono ruch wszystkich statków rybackich (Rysunek 11), niezależnie od ich prędkości:

Rysunek 11. Ruch statków rybackich (wszystkie statki) na obszarze Projektów w drugiej połowie 2021 r. na podstawie danych AIS

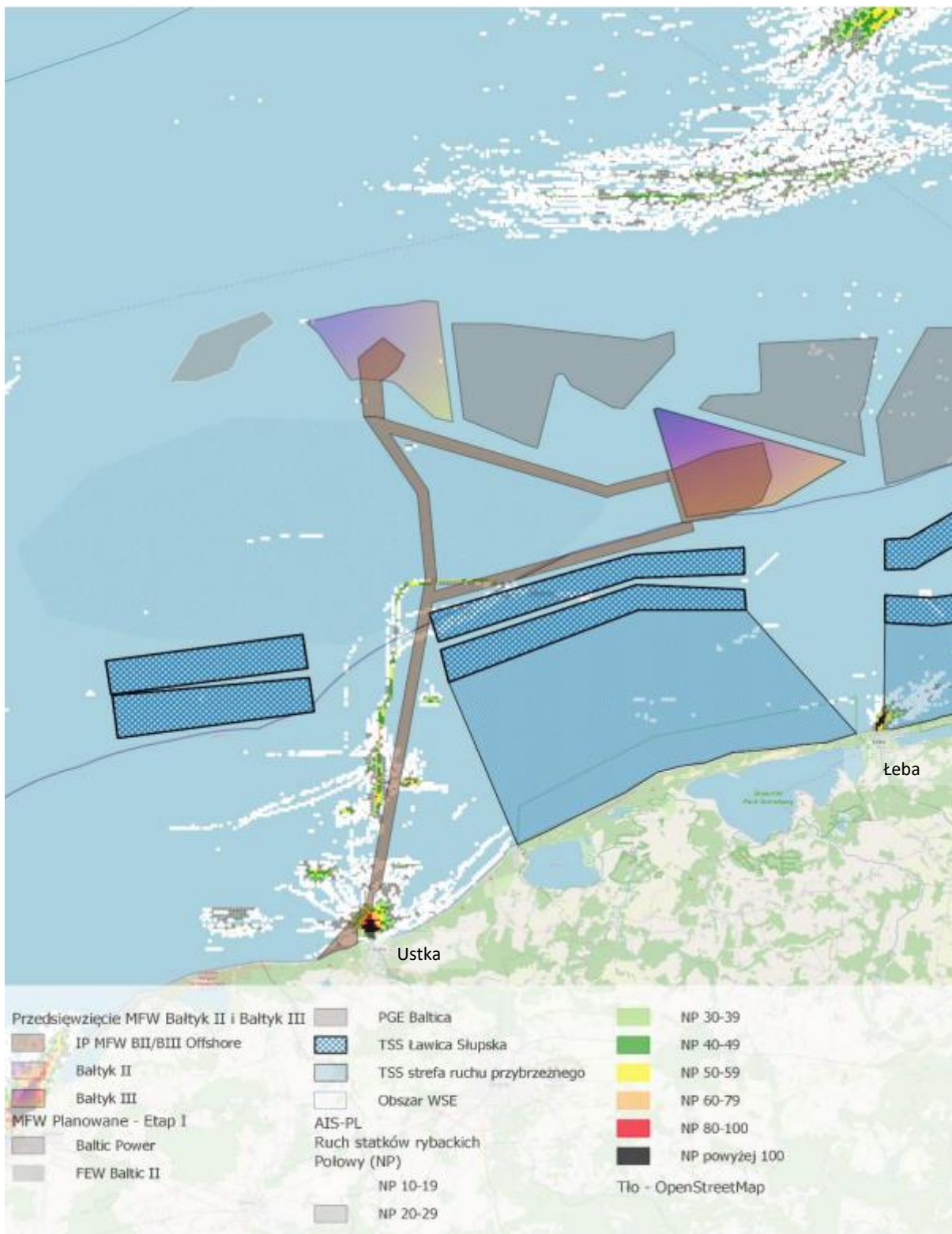

Źródło: Raport OOS 2023 - Tom IV Zal. 3: Ekspertyza nawigacyjna (2022)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Poniższy rysunek przedstawia ruch statków poruszających się z prędkością mniejszą niż 5 węzłów (Rysunek 12). Zakłada się, że gdy statki rybackie są identyfikowane jako poruszające się z prędkością mniejszą niż 5 węzłów, oznacza to, że prowadzą połowy, podczas gdy prędkość powyżej 5 węzłów oznacza, że statek rybacki podróżuje do lub wraca z obszaru połowowego do portu (Raport OOS, 2023).

Rysunek 12. Ruch statków rybackich - prędkość poniżej 5 węzłów, na podstawie danych AIS-PL 2021

Źródło: Raport OOS 2023 - Tom IV Zal. 3: Ekspertyza nawigacyjna (2022)

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

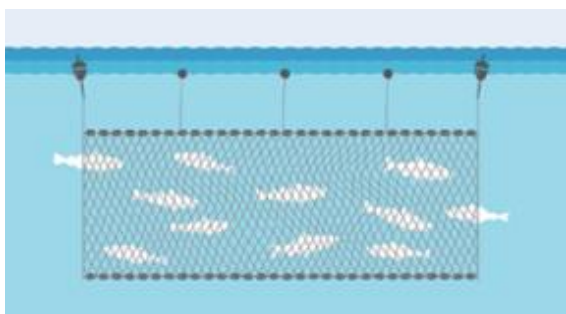
W oparciu o powyższe mapy, wnioski dotyczące łowisk, trasy statków rybackich i ogólnie nawigacji przez obszary przybrzeżne Projektów są następujące:

- Ustka jest głównym portem wyjściowym dla statków połowiących na obszarach przybrzeżnych objętych Projektami lub przepływających przez te obszary (Rysunek 11);
- Główne trasy statków handlowych wschód-zachód, w szczególności te, które rozpoczynają się w portach bałtyckich na wschód od Polski, przebiegają albo daleko poza obszarem Projektów, albo przez korytarze wyznaczone zgodnie z obowiązującym systemem rozgraniczenia ruchu, które przecinają korytarz ECI Projektów (Rysunek 10); statki rybackie nie korzystają z tych korytarzy, ale je przecinają (Rysunek 11); należy zauważyć, że informacje pochodzą sprzed wojny na Ukrainie, która mogła mieć wpływ na główną trasę handlową obserwowaną na mapie, która może mieć swój początek w portach w Królewcu lub Petersburgu na terytorium Federacji Rosyjskiej;
- Na obszarach farm wiatrowych praktycznie nie prowadzi się połowów (Rysunek 12), jednak przecinają je statki rybackie (głównie w kierunku południowo-północnym) i statki handlowe (głównie w kierunku wschód-zachód);
- Znaczące połowy miały miejsce w 2021 r. poza obszarami farm wiatrowych na dalszych obszarach morskich, przy czym stosunkowo niewielka część tych połowów była prowadzona przez statki pochodzące z Ustki, a większość przez statki pochodzące z portów na wschód od obszaru Projektów, przy czym trasy podejścia do tego łowiska sugerują nawet, że statki te nie pochodzą z Polski;
- Ponadto na trasie przebiegu korytarza ECI (zewnętrzna infrastruktura przyłączeniowa) prowadzone są połowy przybrzeżne z usteckich statków
- Największą intensywność połowów obserwuje się na trasie korytarza ECI, na polskich wodach terytorialnych, na odcinku pomiędzy korytarzami statków handlowych ustanowionymi przez TSS Ławica Słupska a portem Ustka; odpowiada to kwadratowi połowowym L5, L6 i L7;
- Prawdopodobne miejsca połowów zidentyfikowano po obu stronach korytarza, głównie po jego zachodniej stronie; miejsca, w których połowy wydają się być najbardziej intensywne, zidentyfikowano w odległości około 6 mil morskich od brzegu w Ustce;
- Natężenie ruchu statków rybackich w okolicach Ustki jest wysokie w związku ze zbliżaniem się do portu.

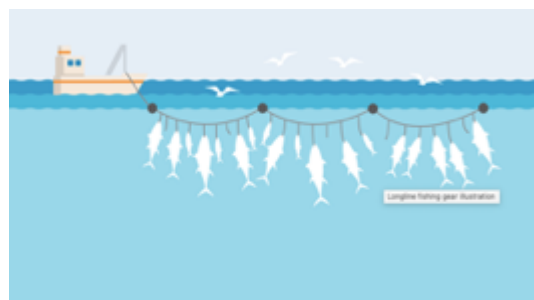
5.3.3 Techniki połowowe

Zasady technik połowowych stosowanych na obszarze Projektów przedstawiono na poniższym rysunku:

Rysunek 13. Techniki połowowe stosowane na obszarze oddziaływania

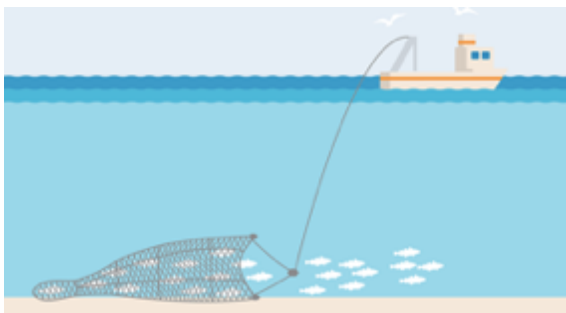

Siec skrzelowa (zestaw narzędzi)

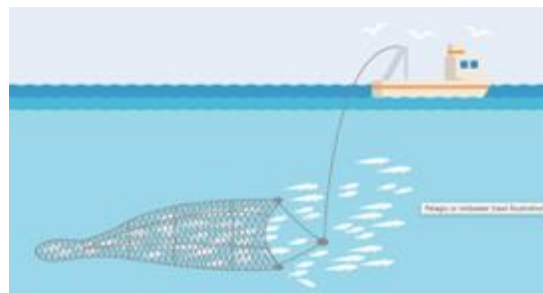

Ustawianie sznurów haczykowych i haków

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Włok denny

Włok pelagiczny

Źródło: Ilustracje z Marine Stewardship Council (www.msc.org)

Zgodnie z Raportem OOŚ, 2023 - najczęściej używane narzędzia połowowe w analizowanych 8 kwadratach rybackich, w dwóch kolejnych okresach (przed i po wprowadzeniu zakazu połowu dorsza), są następujące:

- W latach 2018-2019 (całkowity zakaz połowów przed dorszem):
 - sieci skrzelowe: 484 ton metrycznych ryb lub 35,9% masy połowu,
 - włoki denne: 372 tony (27,6%),
 - włoki pelagiczne - wykorzystywane przez znacznie mniejszą liczbę statków, 399 ton (29,6%),
 - sznury haczykowe - zwykle używane przez mniejsze statki, 92 tony (6,9%),
 - połowy przy użyciu innych narzędzi były znikome,
- W latach 2020-2021 (całkowity zakaz połowów po dorszu):
 - sieci skrzelowe: 166 ton metrycznych ryb lub 18,7% masy połowu,
 - włoki denne: 156 ton (17,5%),
 - włoki pelagiczne: 569 ton (63,9%),
 - w tym okresie nie prowadzono połowów sznurami haczykowymi, ponieważ narzędzia te są wykorzystywane głównie do połowów dorsza (w wyniku całkowitego zakazu połowów dorsza wprowadzonego od połowy 2019 r.).

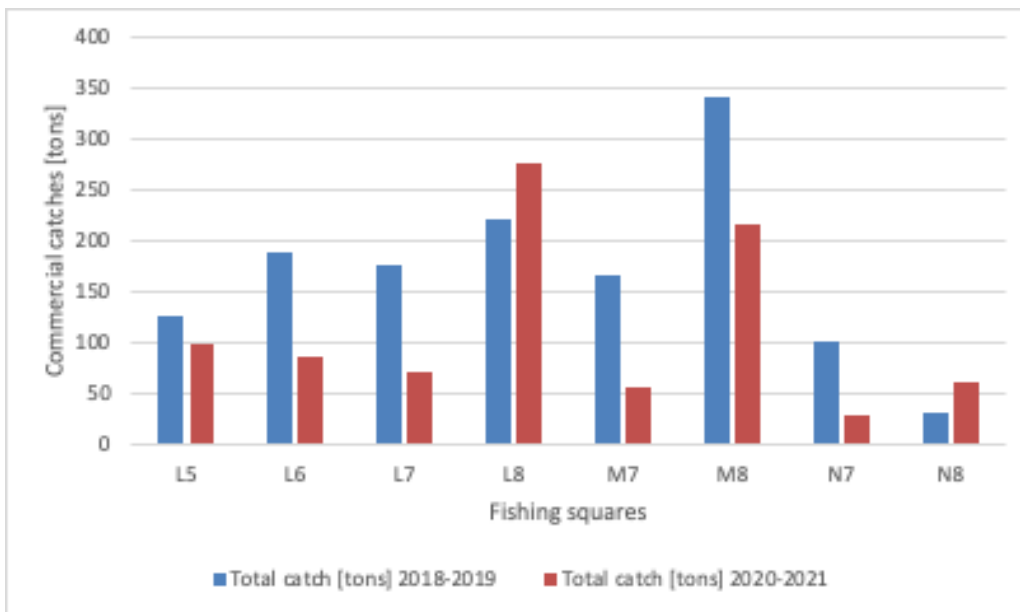
5.3.4 Połowy

Szczegółowe informacje i analizy połowów ryb, w szczególności w 8 kwadratach rybackich objętych skutkami Projektów, przedstawiono w Raporcie OOŚ, 2023 (s. 101-111). Jak również podsumowano na Rysunkach 14 i 15 poniżej:

- Całkowite połowy w analizowanych kwadratach rybackich były znacznie niższe w latach 2020-2021 (892 tony) niż w latach 2018-2019 (ponad 1348 ton),
- Połowy w 8 analizowanych kwadratach rybackich w latach 2018-2019 stanowiły 1,05% całkowitych połowów w Polskich Obszarach Morskich (POM); w latach 2020-2021 procentowy udział w całkowitych połowach w POM był jeszcze niższy i wynosił 0,92%,
- W latach 2018-2019 najwyższe połowy odnotowano w M8, a najniższe w N8,
- W latach 2020-2021 najwyższe połowy odnotowano w L8, a najniższe w N7.

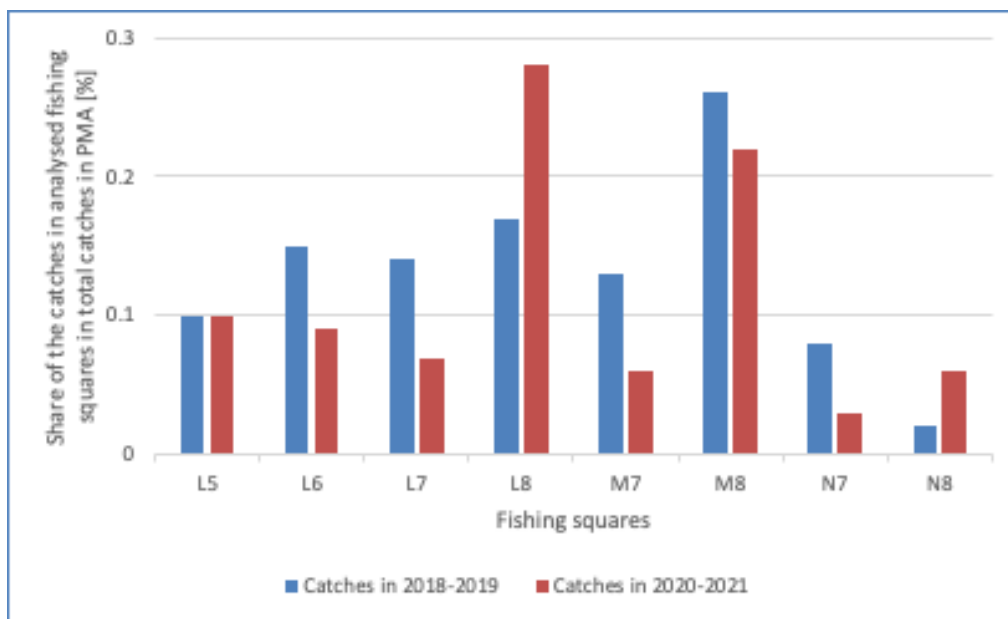
LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 14. Całkowite połowy w kwadratach rybackich w latach 2018-2019 i 2020-2021 [tony metryczne]

Źródło: dane w Raporcie OOS, 2023 r.

Rysunek 15. Połowy przypadające na kwadraty rybackie w stosunku do połowów ogółem w Polskich Obszarach Morskich [%]

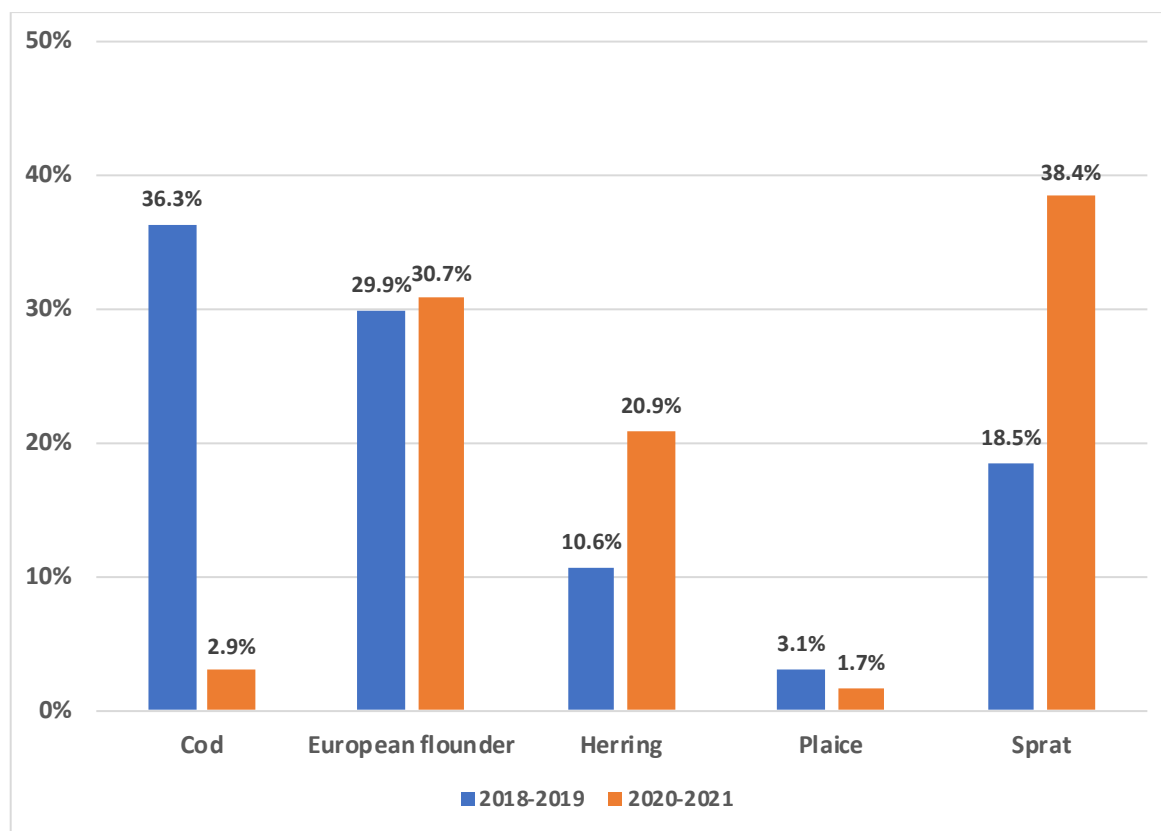

Źródło: dane w Raporcie OOS, 2023 r.

Rozkład połowów według gatunków w potencjalnie objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich w latach 2018-2019 i 2020-2021 przedstawiono na poniższym Rysunku:

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Rysunek 16. Rozkład połowów w podziale na gatunki w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich przed i po wprowadzeniu zakazu połowów dorsza (procent całkowitych połowów, w wadze handlowej)

Źródło: dane w Raporcie OOS, 2023 r.

W latach 2018-2019 połowy dorsza stanowiły 36% całkowitych komercyjnych połowów ryb w analizowanych kwadratach rybackich. W kolejnym okresie wartość ta spadła do 3%, co prawdopodobnie jest przytłumieniem i wynika bezpośrednio z wprowadzenia zakazu połowu tego gatunku od połowy 2019 roku. Zakaz połowu dorsza spowodował wzrost połowów innych gatunków komercyjnych, w szczególności szprota i śledzia.

5.3.5 Nakład połowowy

Nakład połowowy dla wszystkich analizowanych kwadratów rybackich przedstawiono w poniższej Tabeli (Rysunek 17). Dane te obejmują lata 2018-2021. Najwyższy nakład połowowy odnotowano w 2018 r. (2120 dni połowowych), najniższy w 2020 r. (1444 dni).

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Tabela 5 Nakład połowowy (w dniach) i wydajność (w kg/dzień) w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich

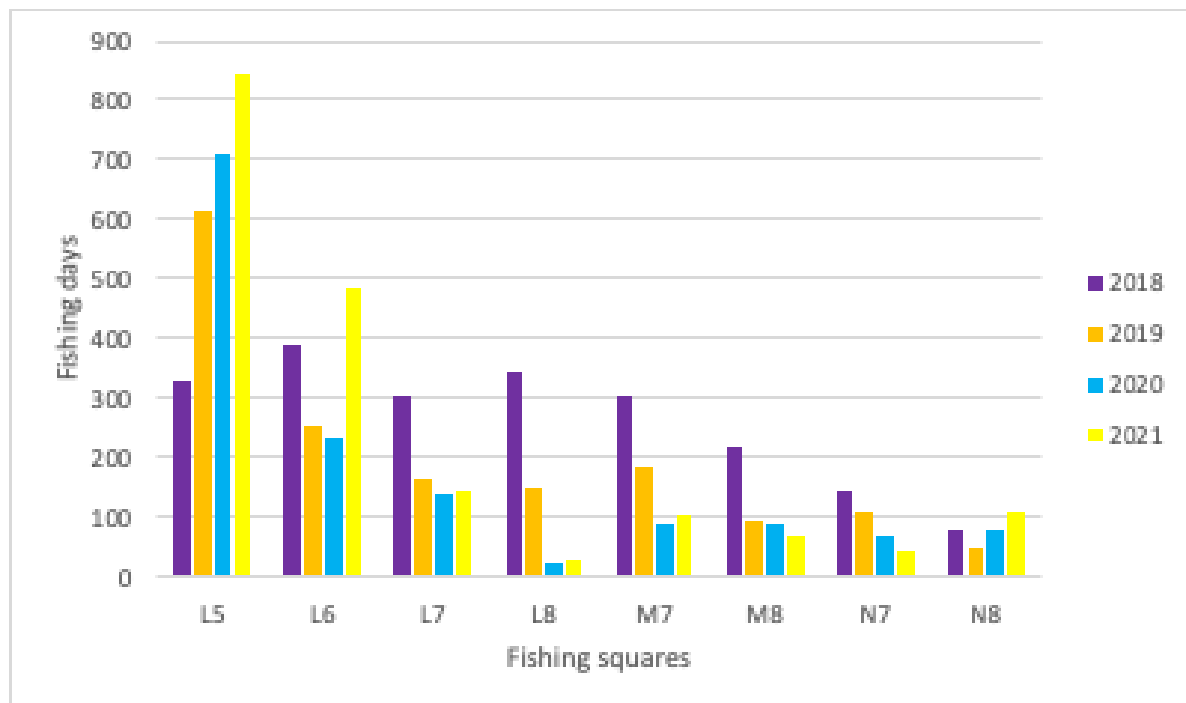
Fishing quadrants	Vessel length	Year			
		2018	2019	2020	2021
L5	< 12 m	315	608	611	735
	≥ 12 m	15	5	100	108
	Total	330	613	711	843
	Efficiency (kg/day)	187	103	47	77
L6	< 12 m	160	130	87	269
	≥ 12 m	230	125	147	216
	Total	390	255	234	485
	Efficiency (kg/day)	351	201	165	100
L7	< 12 m	125	79	34	95
	≥ 12 m	180	87	106	51
	Total	305	166	140	146
	Efficiency (kg/day)	362	391	317	180
L8	< 12 m	180	108	6	8
	≥ 12 m	163	43	21	22
	Total	343	151	27	30
	Efficiency (kg/day)	469	403	2583	6833
M7	< 12 m	144	73	16	41
	≥ 12 m	162	111	74	62
	Total	306	184	90	103
	Efficiency (kg/day)	356	309	277	305
M8	< 12 m	129	45	10	19
	≥ 12 m	92	50	78	50
	Total	221	95	88	69
	Efficiency (kg/day)	392	2668	931	1934
N7	< 12 m	113	85	34	14
	≥ 12 m	34	25	38	33
	Total	147	110	72	47
	Efficiency (kg/day)	385	398	281	164
N8	< 12 m	50	33	13	29
	≥ 12 m	28	16	69	82
	Total	78	49	82	111
	Efficiency (kg/day)	176	371	673	58
Total		2120	1623	1444	1834
Efficiency (kg/day)		347	377	255	285

Źródło: Raport OOS, 2023, s. 96

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Poniższy Rysunek przedstawia nakład połowowy dla każdego roku w tym okresie dla każdego obszaru połowowego:

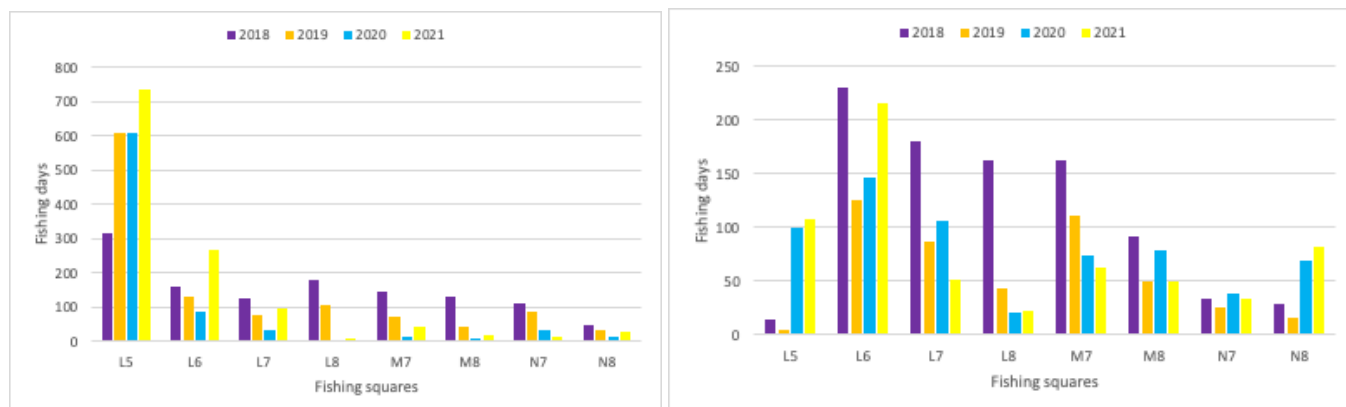
Rysunek 17. Nakład połowowy (w dniach) w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich

Źródło: dane w raporcie OOS, 2023 r.

Dane te pokazują, że statki prowadzą obecnie połowy w bardziej przybrzeżnych kwadratach - w szczególności L5, najbardziej przybrzeżnym, oraz w mniejszym stopniu L6 - ze szkodą dla wyżej położonych obszarów morskich (L8, M7, M8). W praktyce oznacza to, że potencjalne oddziaływania, które wcześniej były potencjalnie znaczące w obszarze farm wiatrowych, są obecnie prawie nieistotne w tych stosunkowo odległych kwadratach, podczas gdy znacznie wzrosły wzdłuż korytarza ECI, szczególnie w pobliżu portu Ustka. Tendencja ta potwierdza się w obu głównych kategoriach statków (poniżej 12 m i powyżej 12 m), choć jest silniejsza w przypadku tych pierwszych, co jest normalne. Zaobserwowano również, że w kwadracie N8 duże statki łowią więcej niż wcześniej.

Rysunek 18. Nakład połowowy (w dniach) w objętych oddziaływaniem kwadratach rybackich. Małe statki (<12 m) i większe statki (>12 m)

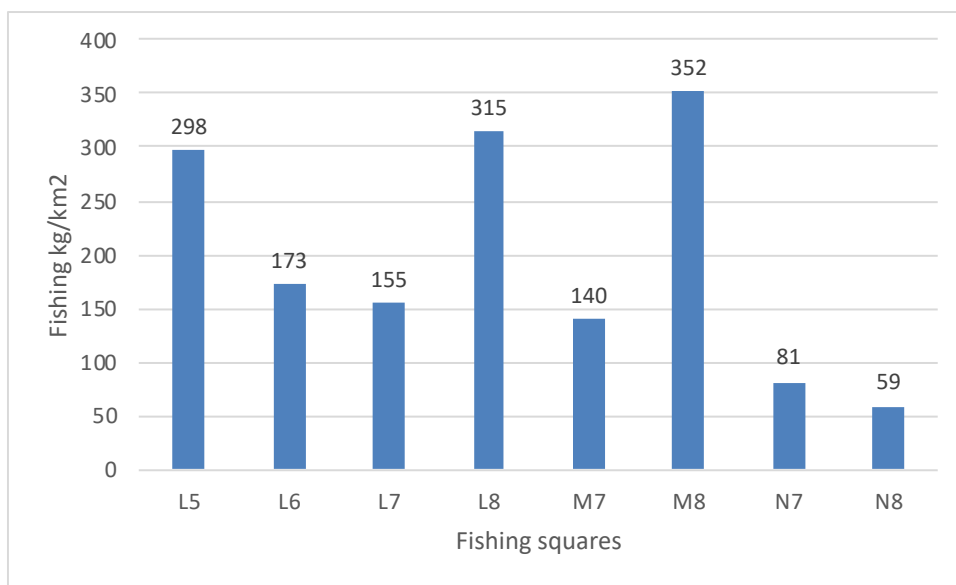
Źródło: dane w raporcie OOS, 2023 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

5.3.6 Wydajność połowowa

Poniższy Rysunek przedstawia wydajność połowową (w kg/km²) różnych kwadratów rybackich. Zgodnie z raportem OOŚ, wydajność połowowa na analizowanym obszarze była najwyższa w 2018 r. (249 kg/km²), spadając do 177 kg/km² w 2021 r. Średnia wartość dla wszystkich analizowanych kwadratów rybackich w analizowanym okresie wynosi 189 kg/km², przy czym najwyższą produktywność odnotowano w kwadratach M8, L8 (strefa otwartego morza) i L5 (w tym strefa przybrzeżna). Najniższe wartości stwierdzono w kwadratach N8 i N7. Wydajność połowowa na tym obszarze jest stosunkowo niska - około 4,6% średniej wartości dla polskich obszarów morskich w latach 2014-2019.

Rysunek 19. Wydajność rybołówstwa - 2018-2021 - w kg/km²

Źródło: Raport OOS, 2023, s. 97

Pod względem wartości, całkowity połów w potencjalnie objętych oddziaływaniem kwadratach wyniósł:

- 1,15 mln zł w 2019 r., z czego 47% stanowił dorsz;
- 0,58 mln zł w 2020 r., przy czym dorsz stanowił 22% tej wartości;
- 0,62 mln zł w 2021 r., przy czym dorsz stanowi 11% tej wartości;

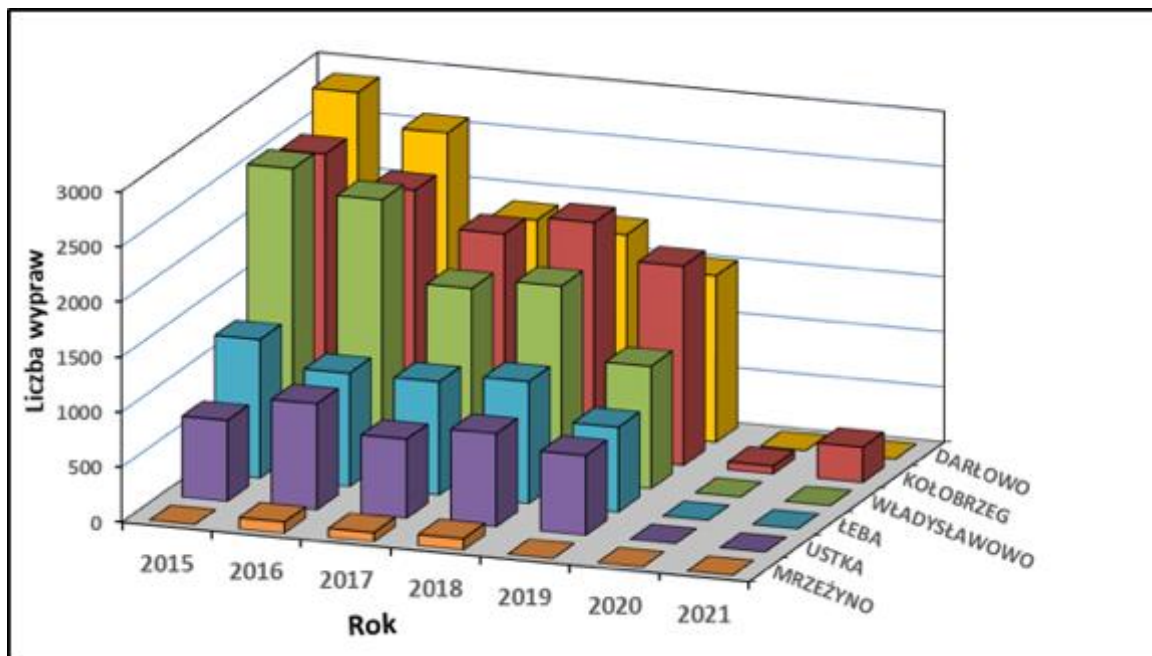
Połowy nie tylko zmniejszyły się pod względem masy brutto, ale także znacznie zmniejszyły swoją wartość. Z perspektywy wartości, połowy w tych kwadratach stanowią około 0,5% wartości połowów na całym polskim wybrzeżu Bałtyku.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

5.3.7 Średnioterminowe perspektywy lokalnego rybołówstwa

Poniższy rysunek przedstawia zakres wpływu zakazu połowów dorsza na lokalne rybołówstwo:

Rysunek 20. Efekt zakazu połowów dorsza (liczba rejsów połowowych z głównych portów polskiego Wybrzeża)

Źródło: Uwarunkowania współistnienia na polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej im morskiej infrastruktury przesyłowej oraz gospodarki rybackiej, Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia, 01.04.2022 r.

W latach 2018-2019 połowy dorsza stanowiły 36% całkowitych komercyjnych połowów ryb w analizowanych kwadratach rybackich. W kolejnym okresie wartość ta spadła do 3%, co jest bezpośrednim efektem wprowadzenia od połowy 2019 r. zakazu połowów tego gatunku.

Czteroletni zakaz połowów dorsza na Bałtyku Wschodnim wszedł w życie 1 stycznia 2020 r. i został przedłużony do 2024 r.⁴³. Armatorzy i załogi kutrów rybackich, które do tej pory prowadziły połowy tego gatunku, mają otrzymać rekompensaty za całkowity brak możliwości prowadzenia połowów. W celu złagodzenia skutków ekonomicznych zakazu połowów dorsza, przyznawane są środki z Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMR). Nie ma bezpośrednich perspektyw na zniesienie całkowitego zakazu połowów dorsza. Zasoby dorsza we wschodnim Bałtyku są monitorowane naukowo, ale pomimo zakazu połowów, nie nastąpiła wystarczająca poprawa, aby zapewnić perspektywę zniesienia zakazu w najbliższym czasie. Najnowsze badania sugerują raczej, że przełowienie nie jest jedynym czynnikiem powodującym utratę zasobów dorsza, a winę za to ponosi również wzrost temperatury wody w związku ze zmianami klimatycznymi i znaczące zmiany w składzie fitoplanktonu⁴⁴. W rezultacie jest mało prawdopodobne, aby rybołówstwo wzdłuż polskiego wybrzeża, szczególnie w objętych oddziaływaniem obszarach połowowych, było w stanie się odbudować, a tendencja podkreślana przez władze portowe w kierunku złomowania większości statków rybackich jest prawdopodobnie nieodwracalna (patrz sekcja 5.2).

⁴³ [Morze Bałtyckie: Rada uzgadnia limity połowowe na 2024 rok - Consilium \(europa.eu\)](https://www.consilium.europa.eu/pl/press/press-releases/2023/09/23-baltic-sea-fishing-quota-2024)

⁴⁴ <https://www.thuenen.de/en/newsroom/news/detail/microbes-steal-energy-from-cod-in-the-eastern-baltic-sea>

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

5.4 Podsumowanie

W ostatnich latach nastąpiła dramatyczna zmiana w działalności połowowej w morskich portach:

- w wielkości połowów (które bardzo znacząco spadły) i w poławianych gatunkach (dorsz nie jest już poławiany z powodu ogólnounijnego zakazu, a szprot i śledź, o mniejszej wartości handlowej, są obecnie głównymi poławianymi gatunkami);
- w obszarach połowowych, przy czym bardziej odległe obszary połowowe (wśród objętych oddziaływaniem obszarów połowowych) zostały prawie opuszczone, a połowy koncentrują się obecnie w najbardziej przybrzeżnych obszarach,
- w liczbie aktywnych statków rybackich w każdym odwiedzanym porcie, przy czym przewiduje się, że większość statków zostanie zezłomowana w ciągu najbliższych kilku lat.

Oddziaływania na rybołówstwo koncentrują się obecnie na obszarze ECI, w kwadratach rybackich L5, L6 i L7. Rybołówstwo prawie nie istnieje na obszarach farm wiatrowych, jednak mogą one być przekraczane przez statki w drodze do łowisk na dalszych obszarach morskich.

Połowy w 8 analizowanych kwadratach połowowych w latach 2018-2019 stanowią około 1% masy i 0,5% wartości całkowitych połowów we wszystkich polskich obszarach morskich (POM). Tendencja ta znajduje potwierdzenie w danych za rok 2021.

5.5 Aktualizacja danych

Sytuacja w sektorze rybołówstwa na obszarze objętym Projektami ulega szybkim i nieodwracalnym zmianom. Dlatego wskazane jest, aby w ramach Projektów corocznie aktualizować dane dotyczące liczby zarejestrowanych i aktywnych kutrów rybackich i małych łodzi w różnych portach regionu, a także monitorować trasy i miejsca połowów statków, w tym małych i przybrzeżnych, co może być wykonane przez lokalnych naukowców na podstawie danych AIS przechowywanych przez Urząd Morski w Gdyni.

Celem tych corocznych badań aktualizacyjnych będzie aktualizacja identyfikacji portów pochodzenia, z których statki rybackie działają na obszarach farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III oraz ECI lub przekraczają je w drodze do bardziej odległych obszarów. Porty, które powinny być monitorowane to przede wszystkim Ustka, a w znacznie mniejszym stopniu Łeba, Darłowo, Rowy i Jarosławiec.

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

6 ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY

6.1 Wcześniejsze konsultacje w sprawie planu zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich

6.1.1 Konsultacje krajowe w Polsce

W kwietniu 2021 r. Rozporządzeniem Rady Ministrów przyjęto plan zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej w skali 1:200 000⁴⁵. Projekt planu był szeroko konsultowany. Proces ten trwał kilka lat i jest dobrze udokumentowany (patrz rozdział 2.2.3 Planowanie przestrzenne obszarów morskich powyżej). Projekt planu wraz z oceną oddziaływania na środowisko były dostępne dla ogółu społeczeństwa od 19 czerwca 2018 r. do 1 sierpnia 2018 r. Zaktualizowane dokumenty zostały ponownie udostępnione publicznie od 8 sierpnia 2019 r. do 27 września 2019 r. Zorganizowano cztery ogólnodostępne spotkania konsultacyjne oraz spotkania sektorowe, w tym dotyczące tematyki rybołówstwa^{46 47}. W trakcie prac nad planem przeprowadzono dodatkowe analizy i badania, w tym dokładniejszą lokalizację łowisk dla łodzi rybackich o długości powyżej 12 m na podstawie wywiadów z rybakami, którymi objęto 267 rybaków w 53 lokalizacjach (szacunkowo 72% populacji rybaków).

Podsumowanie tych rozmów znajduje się w jednym z załączników do planu przestrzennego, w następującym brzmieniu: "Dopuszcza się wszystkie istniejące łowiska i żeglugę rybacką do łowisk poza obszarem zastrzeżonym, poza obszarami zamkniętymi dla żeglugi i rybołówstwa wyznaczonymi decyzjami dyrektorów urzędów morskich (zasady bezpieczeństwa żeglugi, 100-metrowa strefa bezpieczeństwa wokół turbin i innych budowli w eksploatacji - co zostanie określone na etapie wydawania decyzji budowlanej)".

6.1.2 Konsultacje międzynarodowe

Podczas przygotowywania planu zagospodarowania przestrzennego zorganizowano również spotkania z krajami sąsiadującymi. W pierwszym spotkaniu wzięło udział 40 osób z 7 krajów bałtyckich, a w drugim spotkaniu konsultacyjnym (6-7 listopada 2017 r. w Warszawie) ponownie 40 osób, w tym przedstawiciele Niemiec, Danii, Szwecji, Rosji, Łotwy i Finlandii.

Ze względu na możliwy wpływ na Niemcy, Danię i Szwecję zastosowanie miała procedura transgraniczna ustanowiona w konwencji z Espoo (rozpoczęta w 2020 r.).

6.2 Wcześniejsze konsultacje w ramach Projektów

Najbardziej aktualnym i kompleksowym źródłem szczegółowych informacji na temat konsultacji prowadzonych przez Inwestora jest jak dotąd Plan Zarządzania Interesariuszami (SEP 2022), zaktualizowany w kwietniu 2024 roku.

6.2.1 Konsultacje ze społecznością rybacką

Pierwsze konsultacje ze społecznością rybacką odbyły się w 2015 r. w ramach rocznej kampanii edukacyjno-komunikacyjnej dotyczącej proponowanej budowy morskiej farmy wiatrowej Bałtyk Środkowy III⁴⁸ (BSIII) wraz z

⁴⁵ [Kategorie plany morskie "Projekt planu zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich w skali 1:200000 \(umqdy.gov.pl\)](#)

⁴⁶ [Spotkanie w sprawie rybołówstwa \(umqdy.gov.pl\)](#)

⁴⁷ [www.umqdy.gov.pl/plan_morski/spotkanie-branzowe-w-sprawie-ruchu-jednostek-plywajacych-przez-obszar-farm-wiatrowych/](#)

⁴⁸ Poprzednia nazwa projektu MFW Bałtyk III.

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

zewnętrzną infrastrukturą przyłączeniową, prowadzonej przez Fundację na rzecz Energetyki Zrównoważonej (FNEZ) we współpracy z Polenergią.

FNEZ zorganizowała spotkania konsultacyjne z przedstawicielami środowisk rybackich w Darłowie (15 maja 2015 r.), Łebie (28 maja 2015 r.) i Ustce (29 maja 2015 r.). Do udziału w konsultacjach zaproszono przedstawicieli wszystkich stowarzyszeń reprezentujących rybaków w danej lokalizacji oraz władze portowe i samorządowe.

Celem spotkań było przedstawienie Projektu MFW Bałtyk III przedstawicielom społeczności rybackich, wyników badań środowiskowych przeprowadzonych na potrzeby raportu oddziaływania na środowisko oraz zrozumienie obaw i oczekiwań społeczności rybackich. Obawy, które zostały wówczas zgłoszone, były następujące:

- wpływ Projektu na zasoby rybne,
- możliwość prowadzenia połowów na obszarze MFW Bałtyk III,
- możliwość przepływania przez obszar farmy, oraz
- odszkodowanie wypłacone w przypadku strat⁴⁹.

Od 2022 r. w ramach Projektów regularnie organizowane są inne spotkania skierowane do ogółu społeczności, w tym do rybaków, jeśli wyrażą oni chęć uczestnictwa. Spotkania te są ogłaszane za pośrednictwem zawiadomień dla władz lokalnych, plakatów lub ogłoszeń w lokalnych mediach.

Oczekuje się, że szczegółowe konsultacje ze społecznością rybacką (organizacjami producentów ryb, organizacjami rybołówstwa rekreacyjnego i innymi zainteresowanymi stronami związanymi z rybołówstwem) rozpoczną się po przygotowaniu Kodeksu Dobrych Praktyk (zgodnie z Porozumieniem Sektorowym - zob. sekcja 2.6.2).

Zmieniony SEP uwzględni zaangażowanie społeczności rybackiej na etapach przygotowawczych przed budową, a następnie podczas budowy i eksploatacji.

Przed rozpoczęciem fazy budowy Projektów należy, w stosownych przypadkach, wynegocjować z rybakami uczciwe zasady dotyczące ewentualnych umów kompensacyjnych. Powinno to opierać się na Kodeksie Dobrych Praktyk uzgodnionym ze wszystkimi zainteresowanymi stronami w ramach Umowy Sektorowej.

Ze względu na dramatyczne zmiany, jakich doświadczyło rybołówstwo na tym obszarze, konieczne będzie ponowne zidentyfikowanie interesariuszy związanych z rybołówstwem, którzy są rzeczywiście narażeni na potencjalne negatywne skutki Projektów.

6.2.2 Konsultacje w ramach "Porozumienia Sektorowego"

Z inicjatywy wiceministra Klimatu i Środowiska przedstawiciele administracji rządowej oraz kluczowi przedstawiciele sektora morskiej energetyki wiatrowej podpisali 15 września 2021 r. " Porozumienie sektorowe na rzecz rozwoju morskiej energetyki wiatrowej w Polsce ". Nadrzędnym celem tego porozumienia jest wsparcie rozwoju sektora morskiej energetyki wiatrowej w Polsce oraz maksymalizacja "local content", czyli udziału polskich przedsiębiorców w łańcuchu dostaw dla morskich farm wiatrowych budowanych w polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej. Porozumienie Sektorowe ma umożliwić rozpoczęcie współpracy pomiędzy podmiotami zainteresowanymi budową i rozwojem sektora morskiej energetyki wiatrowej. Stronami Porozumienia są przedstawiciele administracji rządowej oraz przedstawiciele inwestorów i branży, w tym:

⁴⁹ Podsumowanie kampanii edukacji i komunikacji społecznej dla projektu MFW Bałtyk Środkowy III wraz z infrastrukturą przyłączeniową, Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej, listopad 2015 r.

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Ministerstwo Klimatu i Środowiska,
- Ministerstwo Aktywów Państwowych,
- Ministerstwo Obrony Narodowej,
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- Ministerstwo Edukacji i Nauki,
- Ministerstwo Finansów, Funduszy Rozwoju i Polityki Regionalnej,
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Ministerstwo Pracy i Technologii,
- Przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, podmiotów systemu oświaty, szkolnictwa wyższego i nauki,
- Przedstawiciele inwestorów i branży, w szczególności Polskiego Stowarzyszenia Energetyki Wiatrowej i Polskiego Stowarzyszenia Morskiej Energetyki Wiatrowej.

Porozumienie ma stanowić stałą platformę współpracy pomiędzy organami administracji rządowej i samorządowej, obecnymi i przyszłymi inwestorami oraz operatorami morskich farm wiatrowych w Polsce, a także przedstawicielami łańcucha dostaw i usług, jednostkami naukowo-badawczymi oraz instytucjami finansowymi i ubezpieczeniowymi, w celu realizacji celu Porozumienia, poprzez zapewnienie skoordynowanych działań na rzecz dynamicznego rozwoju sektora Morskiej Energetyki Wiatrowej w Polsce, z naciskiem na wzmocnienie krajowych korzyści energetycznych, środowiskowych, gospodarczych i społecznych⁵⁰.

W ramach 6 grup roboczych ustanowionych w następstwie porozumienia sektorowego, jedna podgrupa (6.3) ma za zadanie opracować zasady, które umożliwią bezpieczne współistnienie rybołówstwa morskiego i morskich farm wiatrowych. Zakres i harmonogram prac tej grupy roboczej są następujące:

- Opracowanie zasad weryfikacji ewentualnych strat oraz możliwych i adekwatnych metod i skali ich rekompensat za udokumentowane utracone możliwości połowowe dla właścicieli i armatorów statków rybackich;
- Opracowanie i przekazanie do Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi szczegółowych propozycji warunków wykonywania rybołówstwa morskiego na obszarze MFW oraz w ramach infrastruktury eksportowej.

Pierwsze spotkanie tej grupy odbyło się w czerwcu 2022 r. i spotyka się ona regularnie co miesiąc. Wśród wielu zagadnień szczegółowo omówiono następujące kwestie:

- Duńskie rozwiązania (patrz sekcja 4.2) dotyczące współistnienia rybołówstwa i morskich farm wiatrowych oraz zasad wdrażania rekompensat za straty poniesione przez rybaków,
- Potrzeba opracowania sposobów komunikacji z rybakami niezrzeszonymi w organizacjach,
- Konieczność uregulowania kwestii rekompensat dla rybaków w polskich przepisach,
- Zakres Kodeksu Dobrych Praktyk.

Zgodnie z postanowieniami Porozumienia Sektorowego, opracowanie Kodeksu Dobrych Praktyk odbywa się w ramach grupy roboczej 6: Współpraca interesariuszy i otoczenie regulacyjne, Podgrupa 3 Współpraca w obszarze rybołówstwa. Główne elementy zarysu Kodeksu zostały opracowane z uwzględnieniem uwag społeczności rybackich. Kodeks Dobrych

⁵⁰ <https://www.gov.pl/web/klimat/podpisano-porozumienie-sektorowe-na-rzecz-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-w-polsce>

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Praktyk jest opracowywany przez Uniwersytet Gdański na zlecenie PSEW. Społeczności rybackie będą zaangażowane w jego ostateczną formę, gdy Kodeks zostanie przedstawiony w ramach odpowiedniej grupy Porozumienia Sektorowego.

Jednym z głównych celów tego Kodeksu jest określenie zaleceń dotyczących sposobu weryfikacji ewentualnych strat oraz możliwych i adekwatnych metod i skali rekompensat za udokumentowane utracone możliwości połowowe dla właścicieli i operatorów statków rybackich. Projekt Kodeksu Dobrych Praktyk nie jest obecnie dostępny. Oczekuje się, że dokument ten powinien powstać przed rozpoczęciem fazy budowy Projektów.

Oczekuje się, że Kodeks będzie odnosił się do następujących kwestii:

- Zobowiązanie do współpracy pomiędzy inwestorami a organizacjami rybackimi;
- Podstawowe informacje na temat rybołówstwa na obszarach przeznaczonych pod rozwój morskiej energetyki wiatrowej oraz na temat potencjalnego wpływu na rybołówstwo i stada ryb;
- Zasady bezpieczeństwa mające zastosowanie do statków rybackich i różnych narzędzi połowowych na obszarach morskich farm wiatrowych;
- Zgoda inwestorów i właścicieli statków rybackich na zasadę oceny działalności połowowej na obszarach planowanych morskich farm wiatrowych;
- Zaangażowanie społeczności rybackiej w prace związane z MFW, potencjalnie obejmujące:
 - Współpracę w zakresie badań naukowych;
 - Inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy na morzu;
 - Ocena potencjalnych strat w rybołówstwie i metody ich rekompensaty;
 - Środki łagodzące wpływ morskich farm wiatrowych na zasoby rybne.
- Komunikacja między inwestorami a właścicielami statków rybackich.

Ostatnie spotkanie ww. grupy roboczej pracującej nad Kodeksem Dobrych Praktyk i oficjalnym mechanizmem rekompensat dla rybaków w związku z budową morskich farm wiatrowych odbyło się w maju 2024 r. Zgodnie z założeniami, mechanizm ma być opublikowany w rozporządzeniu i obejmować okres budowy i eksploatacji morskich farm wiatrowych. Metodyka wyliczeń rekompensat jest przygotowywana przez MIR-PIB (Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy) na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Obecnie, publikacja oficjalnego mechanizmu spodziewana jest w połowie 2025 r.

Jednocześnie, w związku z brakiem oficjalnych rozwiązań jeden z deweloperów morskich farm wiatrowych⁵¹, który zaczyna prace na morzu jako pierwszy, opracował swój własny mechanizm przejściowy (do czasu opublikowania oficjalnego mechanizmu rekompensat), który został zaprezentowany na spotkaniach z rybakami i operatorami turystycznymi w dniach 23-24.09.2024 r. Wdrożenie tego mechanizmu planowane jest w listopadzie 2024 r.

⁵¹ <https://wysokienapiecie.pl/krotkie-spicie/baltic-power-wprowadzi-przejsciowy-system-rekompensat-dla-rybakow/>

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

7 POPRAWA LUB PRZYWRACANIE ŹRÓDEŁ UTRZYMANIA

7.1 Przewodnie zasady środków zarządzania wpływem

Unikanie i minimalizacja będą traktowane priorytetowo. Kluczową zasadą jest zaprojektowanie, budowa i eksploatacja Projektów w taki sposób, aby utrudnienia w żegludze statków i rybołówstwie były minimalne zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji. Unikanie i minimalizacja będą oparte na:

- Środkach fizycznych (korytarze nawigacyjne podczas budowy i/lub kolejne obszary objęte budową w celu utrzymania możliwości żeglugi i połowów w niektórych obszarach farmy wiatrowej);
- Świadomości i szkoleniach skierowanych do rybaków (zarówno komercyjnych, jak i "rekreacyjnych") w zakresie ograniczeń i środków bezpieczeństwa, które należy podjąć zarówno na etapie budowy, jak i eksploatacji podczas żeglugi w obszarze Projektów.

Potrzeba rekompensaty i przywrócenia środków do życia powinna być minimalna. Jednakże, w zależności od środków bezpieczeństwa określonych w Kodeksie Dobrych Praktyk (zob. sekcja 6.2.2) oraz decyzji w sprawie ostatecznych wyłączeń i ograniczeń, które zostaną podjęte przez Urząd Morski, możliwe jest, że niektórych oddziaływań nie uda się uniknąć.

7.2 Unikanie i minimalizacja

7.2.1 Oddziaływania w fazie budowy

Na etapie budowy Projektów, 500-metrowe strefy bezpieczeństwa wokół każdego statku instalacyjnego zostaną ustanowione wewnątrz wyznaczonego obszaru budowy. Jest to niezależne od tego, czy statek prowadzi prace, czy nie. Decyzja środowiskowa przewiduje 50-metrowe strefy wyłączenia z ruchu wokół każdego fundamentu, ale jest to wartość wstępna, ponieważ Urząd Morski w Gdyni będzie miał ostatnie słowo w sprawie stref wyłączenia z ruchu podczas fazy operacji.

Zaleca się etapowanie i organizowanie fazy budowy w taki sposób, aby można było utrzymać korytarze nawigacyjne między turbinami dla statków o długości mniejszej niż 45 metrów. Pozwoli to na utrzymanie żeglugi przy minimalnych zakłóceniach dla rybołówstwa i innych statków.

Zalecanym rozwiązaniem zapewniającym możliwość żeglugi i połowów w określonych obszarach farm wiatrowych jest budowa etapami, z odpowiednim poinformowaniem rybaków o etapach ograniczeń.

Szczegółowy plan minimalizacji oddziaływań na etapie budowy zostanie opracowany w ramach Projektów, a jego wyniki zostaną przedstawione w ostatecznym LRP. Oczekuje się, że do czasu przygotowania tego Planu, Kodeks Dobrych Praktyk wspomniany w sekcji 6.2.2 zostanie przygotowany i uzgodniony z organizacjami rybackimi w ramach "Porozumienia Sektorowego", które określi zasady stosowania takich środków zapobiegawczych i łagodzących na etapie budowy. Zostanie to odzwierciedlone w ostatecznym LRP.

W przypadku konieczności wprowadzenia tymczasowych, nieprzewidzianych lub dodatkowych wyłączeń lub ograniczeń na etapie budowy Projektów, informacje o nich zostaną opublikowane w portach (np.: za pośrednictwem kapitanatów portów) i przekazane lokalnym stowarzyszeniom rybackim z co najmniej tygodniowym wyprzedzeniem.

Przed rozpoczęciem budowy Projektów zorganizowane zostaną spotkania informacyjne na temat ograniczeń i wyłączeń mających zastosowanie do statków rybackich i rekreacyjnych. Broszura bezpieczeństwa przeznaczona specjalnie dla

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

statków rybackich i rekreacyjnych zostanie przygotowana przez Inwestora i zatwierdzona przez Urząd Morski w Gdyni w celu rozpowszechnienia wśród rybaków. Zostanie ona zamieszczona na stronie internetowej Inwestora, na portalu internetowym bałtyk123.pl, w Lokalnym Punkcie Informacyjnym w Łebie, rozpowszechniona za pośrednictwem kapitanatów portów i stowarzyszeń rybackich, wraz z ogłoszeniami w prasie lokalnej o jej przeznaczeniu i dostępności.

Zgodnie ze zaktualizowanym Planem Zaangażowania Interesariuszy, dla Projektów został ustanowiony mechanizm składania skarg, aby spełnić wymagania kredytodawców zawarte w ich standardach zaangażowania interesariuszy (np. PR10 dla EBOR). Mechanizm ten musi być w stanie uwzględnić roszczenia i pytania rybaków, ze specjalnymi możliwościami składania skarg, wątpliwości i pytań za pośrednictwem Lokalnego Punktu Informacyjnego, baz budowy, itp.

Przez cały okres budowy w ramach Projektów organizowane będą kwartalne spotkania informacyjne, w których będą mogli uczestniczyć rybacy w celu monitorowania, rejestrowania i rozwiązywania konkretnych problemów oraz dostarczania informacji na temat stanu budowy i drogi do eksploatacji.

7.2.2 Oddziaływania w fazie operacyjnej

Chociaż ostateczne odległości bezpieczeństwa nie zostały jeszcze ustalone przez Urząd Morski w Gdyni, przyjmuje się, że dla statków o długości mniejszej niż 45 metrów przewiduje się odległości bezpieczeństwa wynoszące 100 metrów⁵² od turbin. Biorąc pod uwagę odstępy między turbinami, pozwoliłoby to na nawigację takich statków w obrębie farmy wiatrowej w fazie eksploatacji. Odległości te są również zgodne z obecnymi dobrymi praktykami branżowymi dla podobnych projektów. Podobnie jak na etapie budowy, Urząd Morski powinien określać wzajemnie akceptowalne odległości bezpieczeństwa wokół sztucznych wysp i turbin, a także podmorskich korytarzy kablowych.

7.3 Zasady kwalifikowalności

Wszelkie rekompensaty będą zgodne z zasadami kwalifikowalności określonymi w Kodeksie Dobrych Praktyk, uzgodnionym między organizacjami reprezentującymi rybaków a Polskim Stowarzyszeniem Energetyki Wiatrowej. Mechanizm rekompensat jest opracowywany na szczeblu rządowym przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Tylko statki rybackie legalnie zarejestrowane w portach i zweryfikowane w LRP na podstawie dodatkowych badań, o których mowa w sekcji 7.5.2 będą potencjalnie kwalifikować się do rekompensaty w ramach niniejszego LRF.

Przypadek rekreacyjnych statków rybackich należy wyjaśnić za pomocą specjalnego badania. W tym momencie uważa się, że ich działalność (obecnie minimalna na podstawie informacji zebranych od kapitanów portów) nie będzie utrudniona przez ograniczenia i wyłączenia związane z farmą wiatrową, ponieważ jest mało prawdopodobne, aby ich trasy przecinały ten obszar. Jednak ze względu na termin sporządzenia LRF i związaną z tym wizytę na miejscu na początku kwietnia (przed sezonem turystycznym) nie było możliwe zweryfikowanie i uzasadnienie tego założenia. Będzie to musiało zostać przeprowadzone w drodze szczegółowych konsultacji z operatorami rybołówstwa rekreacyjnego w analizowanych portach. Wynik tych konsultacji zostanie odzwierciedlony w ostatecznej wersji LRP.

⁵² Stanowisko Dyrektora Urzędu Morskiego w Słupsku z dnia 13 listopada 2015 r. w sprawie ustanowienia stref bezpieczeństwa wokół planowanych morskich farm wiatrowych oraz wprowadzenia ograniczeń związanych z uprawianiem żeglugi i rybołówstwa na obszarze planowanej MFW Bałtyk Śródkowy III: "W fazie budowy - obszary, na których prowadzone będą prace budowlane będą stopniowo, czasowo zamykane dla żeglugi i rybołówstwa. W fazie eksploatacji - obszar farmy będzie dostępny dla żeglugi, po ustanowieniu 100-metrowych stref bezpieczeństwa wokół turbin i innych elementów konstrukcji, oraz dla połowów prowadzonych wyłącznie przy użyciu pelagicznych narzędzi połowowych. Żegluga między turbinami będzie dozwolona dla statków o długości całkowitej do 45 m, przy widoczności co najmniej 3 mil morskich".

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

7.4 Macierz uprawnień

Uprawnienia, w tym stawki, kwoty i warunki, będą zgodne z zasadami określonymi w Kodeksie Dobrych Praktyk, przygotowanym i uzgodnionym z organizacjami rybaków w ramach stosowania "Umowy Sektorowej".

W poniższej tabeli przedstawiono ogólną i wstępną macierz uprawnień dla oddziaływań na morzu.

Tabela 6 Macierz uprawnień dla oddziaływań morskich

Aktywa	Specyfikacje	Kwalifikujący się przedsiębiorcy/podmioty	Uprawnienia
Kompensacja			
Utrata dochodów	Trwała utrata dochodu netto w fazie operacyjnej Płatne gotówką	Rybacy poławiający w kwadratach rybackich L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8	<p>Rekompensata obejmująca 12 miesięcy utraconego dochodu zgłoszonego przez poszkodowanych rybaków/firmy rybackie, poparte dokumentacją pomocniczą i potwierdzonego w ramach podstawowego badania źródeł utrzymania (LBS), które zostanie przeprowadzone w ramach przygotowania Planu przywrócenia źródeł utrzymania (LRP).</p> <p>Rekompensaty będą wypłacane bezpośrednio wszystkim rybakom/firmom rybackim po przedłożeniu licencji/zezwolenia połowowego, numeru identyfikacji podatkowej i/lub innych dowodów prowadzenia działalności połowowej w strefie oddziaływania.</p> <p>Rekompensata zostanie wypłacona bezpośrednio na konto bankowe każdego rybaka lub na konto bankowe lidera załogi, w zależności od przypadku.</p>
	Tymczasowa utrata dochodu netto w fazie budowy Płatne gotówką	Rybacy poławiający w kwadratach rybackich L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8	<p>Rekompensata na pokrycie utraconych dochodów za liczbę miesięcy, w których działalność połowowa nie mogła być prowadzona z powodu tymczasowej strefy wyłączonej, na miesięczny dochód zgłoszony przez rybaków / firmy rybackie, poparty dokumentacją uzupełniającą i zatwierdzony w ramach podstawowego badania źródeł utrzymania (LBS), które ma zostać przeprowadzone w ramach Planu przywrócenia źródeł utrzymania (LRP).</p> <p>Taki sam proces płatności jak powyżej.</p>

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Aktywa	Specyfikacje	Kwalifikujący się przedsiębiorcy/podmioty	Uprawnienia
Utrata, usunięcie, naprawa lub przeniesienie aktywów połowowych (sprzętu rybackiego)	Na podstawie dowodów uszkodzenia Płatne gotówką	Rybaczy połowiący w kwadratach rybackich L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8.	<p>Sprzęt/aktywa rybackie (np. sieci) utracone lub uszkodzone w sposób uniemożliwiający ich naprawę w wyniku interakcji z budową na obszarach nieobjętych ograniczeniami, które zostaną zrekompensowane w pełnej wartości odtworzeniowej na podstawie faktur lub innych dokumentów.</p> <p>Wyплата odszkodowania będzie uzależniona od weryfikacji, czy statek znajdował się w miejscu, w którym miał się znajdować w momencie zdarzenia, przedłożenia dowodów uszkodzenia oraz dowodów na to, że obowiązujące zasady bezpieczeństwa i ograniczenia nie zostały naruszone.</p>

Aktywa	Specyfikacje	Kwalifikujące się przedsiębiorcy/podmioty	Uprawnienia
Przywrócenie źródeł utrzymania			
Dodatek na paliwo do zasilania statków rybackich	Płatne gotówką	Rybaczy połowiący w kwadratach rybackich L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8	<p>Dotyczy statków zarejestrowanych w polskich portach w zasięgu oddziaływania Projektów, których operatorzy mogą przedstawić uzasadnione dowody na to, że muszą pokonywać większe odległości z powodu ograniczeń i wyłączeń na etapie budowy lub eksploatacji (w stosownych przypadkach w zależności od ostatecznych ograniczeń i wyłączeń zgodnie z decyzją Urzędu Morskiego w Gdyni).</p> <p>Dodatek jednorazowy.</p> <p>Dodatek zostanie obliczony na podstawie wyników LBS, które zostaną przeprowadzone w ramach LRP.</p> <p>Kryteria kwalifikowalności do jednorazowego dodatku, jeśli jest to uzasadnione (w zależności od decyzji Urzędu Morskiego w odniesieniu do ograniczeń i wyłączeń), zostaną określone w LRP.</p>

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Aktywa	Specyfikacje	Kwalifikujące się przedsiębiorcy/podmioty	Uprawnienia
Umiejętności/szkolenia	Świadczenie niepieniężne	Rybacy połowiący w kwadratach rybackich L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8	<p>Szkolenie w zakresie rozwoju umiejętności dla kwalifikujących się rybaków - w celu przekwalifikowania do sektora energetyki wiatrowej, z wykorzystaniem dostępnych mechanizmów sponsorowanych przez UE i rząd, mających na celu ułatwienie rybakom przejścia do alternatywnych rodzajów działalności.</p> <p>Ocena potrzeb w zakresie umiejętności zostanie przeprowadzona w ramach badania społeczno-ekonomicznego i LBS.</p> <p>Pełna lista możliwości szkoleniowych zostanie przedstawiona w LRP.</p>
Zamówienia lokalne	Świadczenie niepieniężne	Rybacy połowiący w kwadratach rybackich L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8	<p>Zamawianie od lokalnych rybaków usług off-shore, takich jak np. statki strażnicze.</p> <p>Liczba statków, które będą wymagane do świadczenia takich usług, zostanie oszacowana przez inwestora i odzwierciedlona w LRP.</p>
Dodatek z tytułu podatności na zagrożenia	Płatne gotówką	Narażeni na negatywne skutki Projektów rybacy spośród tych kwalifikujących się	Środki wsparcia oparte na wynikach ankiety społeczno-ekonomicznej, którą należy przeprowadzić w ramach opracowywania LRP, aby zapewnić, że osoby objęte skutkami realizacji Projektów nie znajdą się w gorszej sytuacji w porównaniu do poziomu sprzed realizacji Projektów. Mogą obejmować priorytetową rekrutację członków rodzin do działań projektowych i inne niepieniężne środki wsparcia.

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

7.5 Proces w kierunku Planu przywrócenia źródeł utrzymania

7.5.1 Przegląd

Zgodnie z duchem wymagań pożyczkodawców, celem Planu przywrócenia źródeł utrzymania, gdy ramy zostały przygotowane wcześniej, jest:

- opracowanie środków, których nie można dokładnie opisać (w tym przypadku, ponieważ trwający proces konsultacji nie jest zakończony - nie jest możliwe zidentyfikowanie wszystkich osób objętych Projektami wśród społeczności rybackiej; konsultacje z rybakami jeszcze się nie odbyły);
- ocena skutków bardziej precyzyjna niż w LRF w oparciu o spis ludności i badanie społeczno-ekonomiczne;
- zapewnienie planu wdrożenia i budżetu, do którego deweloper projektu zobowiązuje się poprzez publiczne ujawnienie dokumentu.

7.5.2 Spis ludności

Spis rybaków objętych skutkami Projektów zostanie przeprowadzony w portach znajdujących się w zasięgu skutków Projektów w okresie nieprzekraczającym dwóch tygodni. Data zakończenia tego spisu będzie służyć jako "data graniczna" w rozumieniu międzynarodowych standardów przesiedleń.

Spis będzie obejmował:

- Identyfikację wszystkich statków połowiących w kwadratach L5, L6, L7, L8, M7, M8, N7, N8 oraz zacumowanych i/lub zarejestrowanych w portach obszaru Projektów, w tym zarówno rybaków komercyjnych jak i rekreacyjnych (organizujących turystyczne rejsy połowowe w celach rekreacyjnych);
- Identyfikację właścicieli i członków załóg tych statków oraz weryfikację, czy statek jest aktywny w czasie spisu;
- zgromadzenie i weryfikację licencji (ze źródeł ogólnodostępnych);
- Wywiad z właścicielem statku, kapitanem i innymi członkami załogi w celu ustalenia osób faktycznie narażonych, a także zależności od łowisk w zasięgu oddziaływania Projektów.

7.5.3 Badanie podstawowe dotyczące źródeł utrzymania

Wszystkie elementy przedstawione w rozdziale podstawowym (Rozdział 5) niniejszego LRF powinny zostać zaktualizowane przed rozpoczęciem budowy. Obejmuje to między innymi:

- Podstawowe informacje na temat aktualnie zarejestrowanych statków w portach będących przedmiotem zainteresowania (zob. sekcja 5.2 i 5.3.2);
- Podstawowe informacje na temat łowisk i tras statków (zob. sekcja 5.3);
- Podstawowe informacje na temat połowów (zob. sekcja 5.3.4, 5.3.5 oraz 5.3.6).

Ponadto, w oparciu o spis ludności, przeprowadzone zostanie podstawowe badanie źródeł utrzymania w celu oceny zakresu wpływu na źródła utrzymania właścicieli statków, kapitanów i załóg. Badanie to będzie oparte na kwestionariuszu i zostanie wykorzystane do określenia poziomu zależności osób objętych skutkami Projektów od dochodów pochodzących z rybołówstwa. Zbadane zostaną również inne umiejętności osób objętych skutkami realizacji Projektów, a także ich gotowość do przejścia do innych miejsc pracy potencjalnie dostępnych w sektorze energetyki wiatrowej.

Badanie podstawowe zostanie również wykorzystane do określenia osób potencjalnie podatnych na zagrożenia. W kontekście Projektów osoby szczególnie narażone mogą obejmować:

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Osoby bezrobotne;
- Osoby żyjące w ubóstwie (ustawowa granica ubóstwa w Polsce wynosi obecnie (2022 r.) 776 zł miesięcznie dla gospodarstw jednoosobowych i 2400 zł miesięcznie dla gospodarstw czteroosobowych)⁵³ ;
- Osoby niepełnosprawne;
- Nieformalnie zatrudnieni członkowie załogi (do zweryfikowania, nie znaleziono ich na tym etapie).

7.5.4 LRP

Na podstawie tego LRF i dodatkowych badań opisanych powyżej zostanie sporządzony LRP, w tym:

- Ostateczne środki przywracania źródeł utrzymania w oparciu o wstępną matrycę uprawnień przedstawioną powyżej,
- Ustalenia dotyczące wdrażania (role i obowiązki),
- Budżet i harmonogram wdrożenia,
- Przepisy dotyczące monitorowania i oceny, w tym monitorowania wewnętrznego i zewnętrznego, wraz z regularnymi przeglądami postępów i zgodności wdrażania środków LRP przez podmiot zewnętrzny,
- Postanowienia dotyczące sprawozdawczości, w tym półroczne wewnętrzne raporty z monitorowania oraz raporty z zewnętrznych przeglądów wydajności i zgodności przeprowadzanych przez zewnętrznego monitora.

7.5.5 Proces konsultacji

W zależności od harmonogramu publikacji Kodeksu Dobrych Praktyk, przewiduje się, że LRP mógłby zostać ujawniony i skonsultowany między 3 a 12 miesiącem po ujawnieniu LRF, a przed rozpoczęciem budowy na morzu.

Proces konsultacji w celu przygotowania LRP będzie następujący:

- Przygotowanie projektu LRP i jego krótkiego, nietechnicznego streszczenia, które zostanie wykorzystane do przygotowania przyjaznej dla użytkownika broszury;
- Udostępnienie projektu LRP na stronie internetowej Inwestora, na portalu internetowym bałtyk123.pl, w formie papierowej w Lokalnym Punkcie Informacyjnym w Łebie oraz w kapitanatach portów, wraz z ogłoszeniem w prasie lokalnej o dostępności dokumentu;
- Spotkania konsultacyjne w portach z następującym porządkiem obrad:
 - Prezentacja projektu;
 - Prezentacja procesu LRP;
 - Prezentacja proponowanych środków w LRP;
 - Komentarze uczestników oraz pytania i odpowiedzi.
- Finalizacja LRP i ujawnienie ostatecznej wersji na stronie internetowej Inwestora, na stronach internetowych pożyczkodawców w uzasadnionych przypadkach oraz lokalnie w formie papierowej.

⁵³ *Ubóstwo w Polsce w latach 2021 i 2022, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023*

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

8 DALSZE ZAANGAŻOWANIE INTERESARIUSZY

8.1 Identyfikacja interesariuszy

8.1.1 Instytucjonalne zainteresowane strony

W ostatnich latach przedstawiciele następujących ministerstw uczestniczyli w spotkaniach i dyskusjach z sektorem rybołówstwa związanych z rozwojem morskiej energetyki wiatrowej:

- Ministerstwo Infrastruktury,
- Ministerstwo Klimatu i Środowiska,
- Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Ministerstwo Aktywów Państwowych,
- Ministerstwo Obrony,
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji,
- Kancelaria Prezesa Rady Ministrów.

Ważnymi interesariuszami są również władze lokalne na poziomie województwa (pomorskiego), gminy i społeczności lokalne.

Państwowy monitoring jakości wód powierzchniowych lądowych, morskich i podziemnych, gleb i osadów oraz wybranych gatunków i siedlisk na obszarach Natura 2000 prowadzony jest przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska⁵⁴.

8.1.2 Organizacje społeczeństwa obywatelskiego

Organizacje społeczne zrzeszające interesariuszy narażonych na negatywne skutki Projektów zostały zidentyfikowane w Planie zaangażowania interesariuszy (SEP). Należą do nich:

- Krajowa Izba Producentów Ryb, Ustka
- "Łebscy Rybacy" Łeba Stowarzyszenie Rybackie
- Darłowska Lokalna Grupa Rybacka,
- Lokalna Grupa Działania „Dorzecze Łeby”,
- Zrzeszenie Rybaków Morskich, Władysławowo,
- Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka
- Grupa Rybacka Pomorza Środkowego w Ustce
- Związek Rybaków Polskich, Władysławowo,

⁵⁴ <https://www.gov.pl/web/gios-en>

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Bałtyckie Stowarzyszenie Wędkarstwa Morskiego w Darłowie,
- Stowarzyszenie Armatorów Rybołówstwa Rekreacyjnego w Kołobrzegu, Władysławowie, Darłowie i Ustce,
- Stowarzyszenie Armatorów Jachtów Komercyjno-Sportowych, Kołobrzeg, Ustka, Władysławowo,
- Polski Sztab Kryzysowy Rybołówstwa Przybrzeżnego,
- Sztab Kryzysowy Polskiego Rybołówstwa.

8.2 Plan zaangażowania na przyszłość

8.2.1 Krótkoterminowe: Podczas ujawniania LRF

LRF zostanie przetłumaczony na język polski i udostępniony przez Equinor/Polenergia na stronie internetowej Projektów. Wdrożony zostanie mechanizm informacji zwrotnej umożliwiający zainteresowanym stronom zgłaszanie uwag on-line.

W drugim lub trzecim tygodniu okresu ujawniania informacji zorganizowane zostaną spotkania konsultacyjne dla rybaków z Łeby, Ustki i Darłowa, z następującym porządkiem obrad:

- Prezentacja projektu;
- Prezentacja procesu LRF / LRP i tego, w jaki sposób łączy się on (pod względem harmonogramu i działań) z przygotowaniem Kodeksu Dobrych Praktyk;
- Prezentacja wstępnych zaleceń w LRF;
- Dalsze etapy konsultacji w celu opracowania LRP;
- Komentarze uczestników oraz pytania i odpowiedzi.

Mechanizm składania skarg przewidziany w Planie Zaangażowania Interesariuszy zostanie wdrożony w ramach Projektów w okresie ujawniania informacji jako droga do gromadzenia obaw, komentarzy i skarg.

8.2.2 W połowie okresu: Podczas przygotowywania LRP

W zależności od harmonogramu publikacji Kodeksu Dobrych Praktyk, przewiduje się, że LRP mógłby zostać ujawniony i skonsultowany między 6 a 12 miesiącem po ujawnieniu LRF.

Proces konsultacji w celu przygotowania LRP będzie następujący:

- Przygotowanie projektu LRP i jego krótkiego, nietechnicznego streszczenia, które zostanie wykorzystane do przygotowania przyjaznej dla użytkownika broszury;
- Ujawnienie projektu LRP na stronie internetowej Projektów oraz w formie papierowej w kapitanatach portów, wraz z ogłoszeniem w lokalnej prasie, że dokument jest dostępny;

Spotkania konsultacyjne dla rybaków z Łeby, Ustki i Darłowa z następującym porządkiem obrad:

- Prezentacja projektu;
- Prezentacja procesu LRP;
- Prezentacja proponowanych środków w LRP;
- Komentarze uczestników oraz pytania i odpowiedzi;

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Finalizacja LRP i ujawnienie ostatecznej wersji na stronie internetowej Projektów, na stronach internetowych pożyczkodawców w uzasadnionych przypadkach oraz lokalnie w formie papierowej.

Mechanizm składania skarg przewidziany w Planie Zaangażowania Interesariuszy zostanie wdrożony w ramach Projektów w okresie ujawniania informacji jako droga do gromadzenia obaw, komentarzy i skarg.

8.2.3 W połowie okresu: Przed i w trakcie budowy

Po rozpoczęciu budowy w trzech portach objętych oddziaływaniem ponownie zorganizowane zostaną spotkania informacyjne i konsultacyjne skierowane do rybaków. Program tych spotkań będzie następujący:

- Środki bezpieczeństwa podczas budowy;
- Co jest dozwolone, a co zabronione;
- Sygnalizacja na morzu;
- Sytuacje awaryjne;
- Komentarze uczestników oraz pytania i odpowiedzi.

Jednostronicowa ilustrowana broszura podsumowująca środki bezpieczeństwa i przepisy sygnalizacyjne zostanie przygotowana i rozpowszechniona na każdym statku oraz udostępniona w kapitanatach portów.

Zgodność będzie monitorowana, a w przypadku zaobserwowania naruszeń środków bezpieczeństwa organizowane będą sesje odświeżające.

8.2.4 Długoterminowe: Przed i w trakcie operacji

Te same zasady będą stosowane przed rozpoczęciem działalności i w jej trakcie: szerokie informowanie o środkach bezpieczeństwa poprzez spotkania i ilustrowane broszury. Monitorowanie naruszeń zostanie wykorzystane do ponownego przeprowadzenia procesu informacyjnego, jeśli zajdzie taka potrzeba.

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

9 ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1 - Duńskie wytyczne podsumowujące

OFFSHORE WIND AND FISHERIES IN DENMARK

Developing an offshore wind project will necessarily have an impact on the fisheries in the area, and it is, therefore, essential to implement a legal framework. In Denmark, the developer has to consult the local fishermen and discuss potential mitigation measures or financial compensation to the estimated loss of income. Based on documented data, these estimations are initiated during the Environmental Impact Assessment and finalized once the layout is confirmed.

LEGAL FRAMEWORK

The Danish Fisheries Act applies for 'cable protection zones', e.i. the entire wind farm area and on a buffer zone of 200m along each side of the export cable.

According to the Fisheries Act, all fishermen who normally fish in the affected area must be compensated for the loss of income. The Developer has to negotiate compensation with every affected fisherman, and the licence to produce electricity from the offshore wind farm (power plant) can be granted to the Developer only if an agreement has been made with all affected fishermen.

The Construction Permit granted to the Developer (or Concessionaire) states the following conditions:

1. The Concessionaire must contact the relevant commercial fishermen with a view to organizing the construction activities in a way that does not affect commercial fishing more than necessary.
2. The Concessionaire must contact the commercial fishermen operating in the area with a view to negotiating possible compensation for documented losses under the Fisheries Act [...]. As a general rule, negotiations on compensation are carried out by the Danish Fishermen's Association. However, the Concessionaire should be aware that the Danish Fishermen's Association might not represent all commercial fishermen in the specific area. Any compensation will cover the offshore wind

farm area, including the internal grid system, and the export cable corridor. On some projects the export cable is established by the Danish TSO, Energinet.dk which then also handles the compensation agreement with the affected fishermen. If a compensation sum is determined, the sum must be paid by the Concessionaire (and/or Energinet.dk for the export cable corridor).

3. The question of compensation for disturbances to fisheries during the construction phase and for permanent losses, as well as the amount of possible compensation, should be as far as possible determined prior to commencement of offshore construction work.

IMPACT ASSESSMENT

An impact assessment on commercial fisheries is prepared as part of the Environmental Impact Assessment (EIA) of the predetermined offshore wind site. In the Danish model, the EIA is undertaken simultaneously with the tendering process and is therefore based on a project-envelope (Rochdale envelope) including the worst-case scenario.

The analysis is based both on existing data from the Danish Fishery Agency - such as log book data (catches per area), Vessel Monitoring System information, etc. - and on interviews of local fishermen. It aims at determining the kind of fishing activities carried out in the area, the most important commercial fish species, their yearly distribution, etc. The potential impacts during the construction and operation phases are then assessed. However, the final estimates of loss and economical compensation to fishermen shall only be made once the wind farm layout has been finalized.

Źródło: Duńska Agencja Energii,
https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Globalcooperation/offshore_wind_and_fisheries_in_dk.pdf

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Hence, as a second step, an independent consultant is hired by the developer after the tendering process to estimate the level of compensation that should be provided to the fishermen. The investigation scope and methods are agreed in cooperation with the Danish Fishermen's Association.

The Developer, the Danish Fishermen's Association and the Danish Fishery Agency finally review and agree on the report.

NEGOTIATION

The compensation should be paid for **documented losses** with, for example, two- to ten-year data.

The Danish Fishermen's Association and the Developer usually negotiate together, and the Danish Fishermen's Association should involve the relevant local organisations. However, an individual fisherman can also decide to negotiate alone by him/herself, and the Developer is obliged to enter into negotiation.

A voluntary agreement can also be made between the parties: for example, Energinet.dk has made a voluntary agreement with the Danish Fishermen's Association to allow bottom trawling fishing over the export cable connecting the Horns Rev 2 offshore wind farm to shore on the Danish westcoast. Thanks to this voluntary agreement, no compensation has been paid.

Other mitigation measures can smooth the negotiation process, such as:

- Limiting the exclusion areas by dividing the construction area into different phases;
- Providing substitute revenues by including some fishing vessels or fishermen in the construction and operation of the offshore wind farm, e.g. as guard vessels;
- Allowing fishing with static gear inside the wind farm.

Compensation can be provided for the following impacts:

Pre-investigation phase

- Temporary removal of fishing gear.
- Temporary suspension of fishing activities on areas where e.g. geotechnical surveys are conducted.

Construction phase

- Suspension of all fishing activities from the construction area.

Operational phase

- Potential suspension of some fishing activities within the wind farm (usually around the inter-array and export cables, which are protected by the Cable Executive Order (BEK nr 939 af 27/11/1992)).
- Longer distances to sail to new fishing areas.

Learn more on our website:

<https://ens.dk/en/our-responsibilities/global-cooperation>

For further information, please contact:

lm@ens.dk
+45 3392 6779

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Załącznik 2- Bibliografia

Dokumenty otrzymane od Projektu

- Karta Informacyjna Przedsięwzięcia: Rozbudowa, przebudowa budynku magazynowego i zmiana sposobu użytkowania z funkcji magazynowej na funkcję usługową oznaczonego 1 oraz budowa budynku magazynowego oznaczonego 2 wraz z przebudową istniejącego nabrzeża ul. Jachtowa, 84-360 Łeba – projekt kwiecień 2024, opracowanie: IN-GEO, M. Puchniarz, M. Blockus
- Raport oceny oddziaływania na środowisko dla zmiany decyzji środowiskowej, Morska Farma Wiatrowa MFW BAŁTYK II, Kancelaria Radców Prawnych Otawski Dziura Jędrzejewski i Troszyński, 2021 (Raport OOŚ, 2021)
- Raport oceny oddziaływania na środowisko dla zmiany decyzji środowiskowej, Morska Farma Wiatrowa MFW BAŁTYK III, Kancelaria Radców Prawnych Otawski Dziura Jędrzejewski i Troszyński, 2022 (Raport OOŚ, 2022)
- Raport oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia „Infrastruktura przyłączeniowa morskich farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III”, EKO KONSULT, 2023 (Raport OOŚ 2023)
- Ekspertyza nawigacyjna dla infrastruktury zewnętrznego połączenia morskich farm wiatrowych MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (załącznik 3 do Raportu OOŚ, 2023), autor: Marek Reszko, maj 2022
- Plan angażowania interesariuszy dla Morskich Farm Wiatrowych (OWF) MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III, 14 listopada 2022, zwany dalej: SEP, 2022, zaktualizowany w 2024 roku
- Podsumowanie kampanii edukacyjnej i społecznej dla projektu OWF Bałtyk Środkowy III wraz z infrastrukturą połączeniową, Fundacja na rzecz Energetyki Zrównoważonej, listopad 2015
- Warunki koegzystencji w polskich obszarach morskich projektów morskich farm wiatrowych i towarzyszącej infrastruktury przesyłowej oraz zarządzania rybołówstwem, Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy, Gdynia, 01.04.2022
- Rocznik statystyczny gospodarki morskiej, Główny Urząd Statystyczny, Urząd Statystyczny w Szczecinie, 2023
- Ubóstwo w Polsce w latach 2021 i 2022, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2023
- Podsumowanie wniosków do projektu planu zagospodarowania przestrzennego polskich obszarów morskich w skali 1:200 000 (400 stron)

Publiczne dostępne źródła internetowe

- 2030 Climate Target Plan (europa.eu)
- REPowerEU (europa.eu)
- Tłumaczenie_EN_-_final_Polish_Offshore_Wind_Sector_Deal (3).pdf
- <https://www.gov.pl/web/klimat/podpisano-porozumienie-sektorowe-na-rzecz-rozwoju-morskiej-energetyki-wiatrowej-w-polsce>
- <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/czym-jest-porozumienie-sektorowe>
- <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/strony-porozumienia-sektorowego>
- <https://www.gov.pl/web/morska-energetyka-wiatrowa/grupy-robocze>
- Polityka energetyczna Polski do 2040 r. - Ministerstwo Klimatu i Środowiska - Portal Gov.pl (www.gov.pl)
- kpowm-2016.pdf (kzgw.gov.pl)

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- projekt-apowm-20210629-v1.00.pdf (imgw.pl)
- O programie - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (rybactwo.gov.pl)
- https://ens.dk/sites/ens.dk/files/Globalcooperation/offshore_wind_and_fisheries_in_dk.pdf
- 1.7 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej - złomowanie albo przekwalifikowanie statku rybackiego - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (funduszeuropejskie.gov.pl) ,
- Działanie 1.7 Trwałe zaprzestanie działalności połowowej - złomowanie lub przekwalifikowanie statku rybackiego - Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej (rybactwo.gov.pl)
- lista rankingowa 1.7 złomowanie 2024-02-13.xlsx (funduszeuropejskie.gov.pl)
- Kategorie planów morskich » Projekt planu zagospodarowania przestrzennego Polskich Obszarów Morskich w skali 1:200000 (umgdy.gov.pl)
- Spotkanie w sprawie rybołówstwa (umgdy.gov.pl)
- https://www.umgdy.gov.pl/plan_morski/spotkanie-branzowe-w-sprawie-ruchu-jednostek-plywajacych-przez-obszar-farm-wiatrowych/
- HELCOM
- Baltic-Sea-Action-Plan-2021-update.pdf (helcom.fi)
- Baltic Sea: Council agrees catch limits for 2024 - Consilium (europa.eu)

Akty prawne

- Ustawa z dnia 24 lipca 2015 r. o przygotowaniu i realizacji strategicznych inwestycji w zakresie sieci przesyłowych („Ustawa przesyłowa”) (Dz. U. z 2024r., poz. 555 t.j., ze zm.)
- Ustawa z dnia 17 grudnia 2020 r. o promowaniu wytwarzania energii elektrycznej w morskich farmach wiatrowych („Ustawa offshore”) (Dz. U. z 2024r., poz. 182 t.j.)
- Plan zagospodarowania przestrzennego obszarów morskich dla wód wewnętrznych morskich, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej (EEZ) w skali 1:200 000, przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 kwietnia 2021 r. (Dz. U. z 2021r., poz. 936)
- Obwieszczenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 2 marca 2021 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2040 r. (M.P. 2021 poz. 264)
- Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2023r., poz. 1094 t.j. ze zm.)
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023r., poz.1336 t.j., ze zm.)
- Ustawa z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie morskim (Dz. U. z 2023r., poz. 1666 t.j., ze zm.)
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz.U.2023.1478 t.j.)
- Ustawa z dnia 21 marca 1991 r. o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (Dz. U. z 2023r., poz. 960 t.j., ze zm.)
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2024r., poz.725 t.j., ze zm.)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 2017 r. w sprawie przyjęcia Krajowego Programu Ochrony Wód Morskich (Dz.U. 2017 poz. 2374)

LRF dla MFW Bałtyk II i MFW Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

- Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza (UNCLOS) (Dz.U. 2002 nr 59 poz. 543)
- Konwencja EKG ONZ o dostępie do informacji, udziale społeczeństwa w podejmowaniu decyzji i dostępie do wymiaru sprawiedliwości w sprawach dotyczących środowiska, podpisana 25 czerwca 1998 r. (Dz.U. 2003 nr 78 poz. 706)
- Konwencja EKG ONZ o ocenach oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym (Konwencja z Espoo) (Dz.U. 1999 nr 96 poz. 1110)
- Dyrektywa 2008/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 2008 r. ustanawiająca ramy działań Wspólnoty w dziedzinie polityki środowiskowej dotyczącej morza (Ramowa Dyrektywa w sprawie strategii morskiej) (Dz.U. L 164/19 z 25.6.2008)
- Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska (Dz.U. L 41/26 z 14.2.2003)
- Dyrektywa 2014/89/UE ustanawiająca ramy planowania przestrzennego obszarów morskich (Dz.U. L 257/135 z 28.8.2014)
- Dyrektywa 2011/92/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26/1 z 28.1.2012)
- Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz.U. L 197/30 z 21.7.2001)
- Dyrektywa 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz.U. L 206/7 z 22.7.1992)
- Dyrektywa 2009/147/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa (Dz.U. L 20/7 z 26.1.2010)

Decyzje środowiskowe

- Decyzja z dnia 29 listopada 2023 r. o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia: "Infrastruktura przyłączeniowa sieci dla morskich farm wiatrowych Bałtyk II i Bałtyk III", wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.420.40.2022.AM.32)
- Decyzja z dnia 27 marca 2017 r. o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia: "Budowa morskiej farmy wiatrowej Polenergia Bałtyk II", wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.4211.26.2015.KSZ.20)
- Decyzja z dnia 26 października 2021 r. zmieniająca decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia: "Budowa morskiej farmy wiatrowej Bałtyk II", wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.420.3.2021.KSZ.14)
- Decyzja z dnia 7 listopada 2016 r. o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia: "Budowa morskiej farmy wiatrowej Bałtyk Środkowy III", wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.4211.12.2015.KP.22)
- Decyzja z dnia 8 listopada 2022 r. zmieniająca decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia: "Budowa morskiej farmy wiatrowej Bałtyk Środkowy III", wydana przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku (RDOŚ-Gd-WOO.420.41.2022.AM.6)

Pozwolenia na realizację

- Decyzja nr MFW/2/13 Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 15 stycznia 2013 r. - pozwolenie na budowę i użytkowanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich dla projektu "Morska Farma Wiatrowa Bałtyk Środkowy II", zmieniona decyzją Ministra Transportu,

LRF dla MFW Bałtyk II i MWF Bałtyk III (Komponenty morskie Projektów)

Budownictwa i Gospodarki Morskiej nr MFW/2a/13 z dnia 29 kwietnia 2013 r. oraz decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2024 r. (nr referencyjny DGM-3.530.53.2023)

- Decyzja nr MFW/2/12 Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 30 marca 2012 r. - pozwolenie na budowę i użytkowanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich dla projektu "Morska Farma Wiatrowa Bałtyk Środkowy III", zmieniona decyzją Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 25 kwietnia 2017 r. oraz decyzją Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2024 r. (nr referencyjny DGM-3.530.52.2023)
- Decyzja z dnia 7 marca 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zestawu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z Morskiej Farmy Wiatrowej Bałtyk II - odcinek infrastruktury przyłączeniowej na lądzie, wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.7.2024.AM)
- Decyzja z dnia 7 marca 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zestawu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z Morskiej Farmy Wiatrowej Bałtyk III - odcinek infrastruktury przyłączeniowej na lądzie, wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.4.2024.EB)
- Decyzja z dnia 12 lutego 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zestawu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z Morskiej Farmy Wiatrowej Bałtyk II - odcinek infrastruktury przyłączeniowej na lądzie - dotyczy budowy stacji ONS i fragmentów linii przesyłowych z towarzyszącą infrastrukturą, wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.39.2023.AM)
- Decyzja z dnia 12 lutego 2024 r. o ustaleniu lokalizacji inwestycji w zakresie zestawu urządzeń służących do wyprowadzania mocy z Morskiej Farmy Wiatrowej Bałtyk III - odcinek infrastruktury przyłączeniowej na lądzie - dotyczy budowy stacji ONS i fragmentów linii przesyłowych z towarzyszącą infrastrukturą, wydana przez Wojewodę Pomorskiego (WI-III.747.1.36.2023.EB)